

België - Belgique
P.B.-P.P.
2000 Antwerpen 1
BC 9497

PERIODIEK

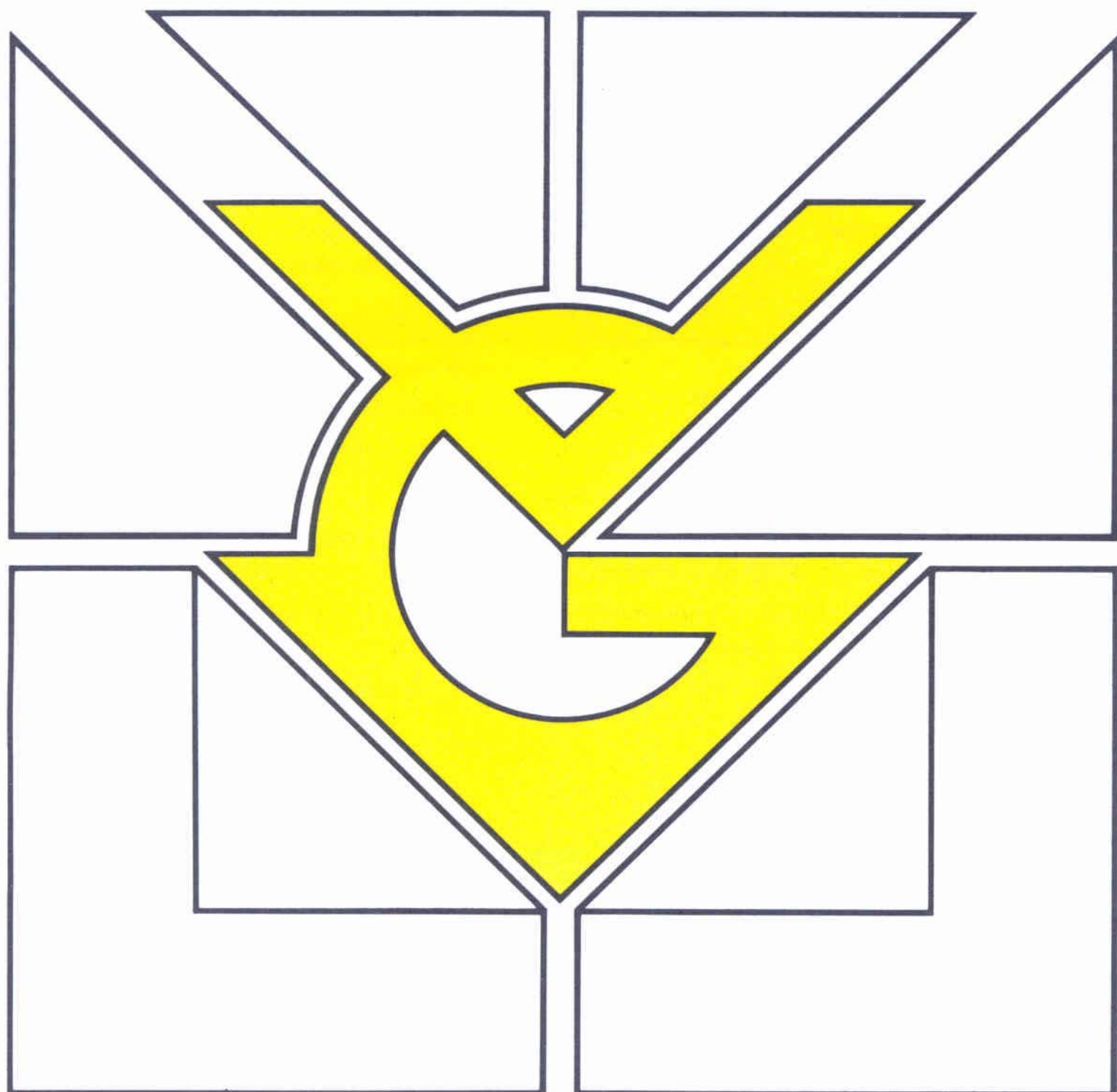
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

VAN HET VLAAMS GENEESKUNDIGENVERBOND

65^{ste} jaargang

Apr – Mei – Jun 2010

Nr. 2



Inhoud

VOORWOORD	3
GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE	4
▪ ADOLPHE BURGGRAEVE (1806-1902): DE BORELING VAN BURGGRAEVE	4
▪ BERNHARD HEINE (1800-1846): DE BERNHARD HEINE-OSTEOTOOM	5
BALANS	7
FORUM	11
▪ DE FRANSE GEMEENSCHAP GEDRAAGT ZICH OP EEN ONVERANTWOORDE MANIER: QUO VADIS?	11
▪ DE INTERNERING ANNO 2010 IN BELGIË	12
▪ HET PROBLEEM VAN DE INTERNERING EN DE SENAAT	15
▪ EEN ANTWOORD OP DE FEDERALE RECUPERATIE VAN PREVENTIE	16
KORTE BERICHTEN	18
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	23
▪ "TI SOLÈY LEVE" IN HAÏTI	23
VG V-MEDEDELINGEN	24
▪ BLAUWDRUK VLAAMSE GEZONDHEIDSZORG	24
▪ NOTEER NU REEDS IN UW AGENDA	24
▪ STEDENWEDSTRIJD*	25
▪ BRIEF AAN SENATOR WOUTER BEKE	25
▪ ANTWOORD VAN SENATOR WOUTER BEKE	26
OVV-MEDEDELINGEN	27
▪ PERSBERICHT VAN HET OVERLEGCENTRUM VAN VLAAMSE VERENIGINGEN (22.03.2010)	27
▪ BOEK "TRANSFERS IN DE SOCIALE SECTOR 2003-2007"	27
▪ BHV	27
VG V-CULTUUR	28
▪ TENTOONSTELLINGEN	28
▪ VG V BEZOEKT	29
▪ MUZIKALE EVENEMENTEN	30
▪ UIT DE DISCOTHEEK	30
▪ POËZIEHOEKJE	32
▪ BOEKBESPREKINGEN	33
BRIEFWISSELING	40
DWARSKIJKER	42
▪ ONZE MULTICOLORE WERELD	42
HOMO LUDENS	43
▪ KRUISWOORDRAADSEL	43
▪ GEDICHT	43
▪ HEKELLIED	43

VMMV-Berichten: KATERN ingevoegd.

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter: Dr. J. Dockx
Ondervoorzitter: Dr. R. Vermeulen*
Secretaris: Dr. Bart Garmyn
Penningmeester: Dr. G. Debruyne
Cultuur: Dr. J. Dockx
Leden: Prof. Dr. A. Baert, Dr. G. Celen,
Dr. L. Ide, Dr. P. H. Jongbloet,
Prof. Dr. E. Ponette*, Dr. D. Van de Voorde,
Dr. J. Van Meirhaeghe*, Dr. H. Verbrugge

* oud-voorzitter

RAAD VOOR ADVIES

Prof. Dr. Rik Casteels, K.U.Leuven
Dr. J. Daels, Het Vlaamse Kruis
Dr. E. De Bleeker, oud-voorzitter VMMV
Prof. Dr. L. Denis, directeur
Oncologisch Centrum Antwerpen
Prof. Dr. W. Dierick, U.Antwerpen
Dr. C. Geens, voorzitter
Alumni geneeskunde K.U.Leuven
Prof. Dr. Jan Peers, K.U.Leuven
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, rector U.Gent
Prof. Dr. Philippe Vandekerckhove,
gedelegeerd bestuurder Rode Kruis Vlaanderen
Prof. Dr. G. Verdonk, U.Gent
Dr. R. Verhaert, V.V.K.

Uitgave van het VG V

Redactieraad: Prof. Dr. A. Baert, Dr. J. Dockx, Dr. J. Gyselinck, Dr. P.H. Jongbloet, Dr. R. Lenaerts, Prof. Dr. E. Ponette, Dr. J. Van Meirhaeghe

Verantwoordelijke uitgever:

Dr. J. Van Meirhaeghe,
Koolkerkesteenweg 76, 8340 Oostkerke

Hoofdredacteur: Prof. Dr. E. Ponette,
Schoonzichtlaan 40, 3020 Winksele-Herent
en Dr. P.H. Jongbloet

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs

Drukkerij Jules De Winter,
Kleine Markt 13, 2000 Antwerpen,
Tel. 03/232.20.22, Fax. 03/225.15.84

UITGAVEN VG V

Autokenteken

- Decalco € 2.00,- + € 0.59,- Port
- Aluminium € 3.00,- + € 0.59,- Port

Fiscaal dagboek € 25.00,- + € 1.77,- Port

We rekenen op uw talrijke medewerking:

www.vgv.be/blauwdruk.htm

Hebt u reeds de vragenlijst ingevuld op onze webstek?
Waar wacht u nog op?

Zie ook p.24

Lidgeld V.G.V.

Gewoon lid	€ 55.00
Tot 5 jaar na diploma	€ 25.00
Arts zonder praktijk	€ 25.00
Steunend lid	€ 75.00
Artsenkoppel	€ 60.00
Artsenkoppel (tot 5 jaar na diploma of zonder praktijk)	€ 30.00
Abonnement "Periodiek" voor niet leden	€ 20.00

KBC nr. 407-3062251-47

Secretariaat V.G.V.: Ergo de Waellaan 3 - bus 14
2100 Deurne - Antwerpen - Tel: 03/322.28.50 - Fax: 03/322.45.14

e-post: info@vgv.be - webstek: www.vgv.be

Het secretariaat is open alle werkdagen van 9 tot 13 uur

VOORWOORD

Een voorwoord in het voorjaar moet stimulerend en opwindend zijn. Ik beluister volop het “*Vrolijk Lentelied*” van Jan De Wilde met “*Daar is de lente, daar is de zon. De fallus impudicus staat al in bloei en de blaadjes krijgen bomen*”. Dit voorwoord moet uitdraaien op een vijf gangen menu dat het VGV u presenteert in samenwerking met chef kok Peter Goossens.



Wat zijn onze plannen dit jaar?

Het culturele programma is in grote lijnen uitgezet met ronkende namen als Frida Kahlo, El Greco, Gustave Van De Woestijne, Ensor, Van Eyck en Dürer. Wie van deze kunstenaars nog werken op zolder heeft geborgen mag steeds contact opnemen met het VGV- secretariaat. Verder zijn alle suggesties bijzonder welkom. Tot zover het dessert.

Het hoofdmenu is van een bijzonder kaliber. Op zaterdag 23 oktober organiseren het VVMV en VGV met de steun van het Doktersgild Van Helmont in het Vlaams parlement een symposium over “Armoede en gezondheid in Vlaanderen” onder het motto “Arm maakt ziek en ziek maakt arm” wat ontegensprekelijk een actueel onderwerp is. Vooraanstaande sprekers hebben toegezegd en zo toont het VGV aan niet alleen bekommerd te zijn over ontwikkelingssamenwerking, maar ook over brede maatschappelijke binnenlandse problemen.

Verder klagen we de schande van het Belgische interneringsbeleid aan, dat meer dan 1.000 mensen treft die behoren tot één van de meest kwetsbare groepen in onze samenleving.

En dan zijn er nog de steeds wederkerende thema's die behoren tot onze “core business”: de communautarisering van de sociale zekerheid, in het bijzonder de gezondheidszorg, met een controleerbare en afbouwbaar solidariteit, het probleem Brussel in zijn ruimste betekenis en tenslotte de ongelijke toegang tot de geneeskunde in dit land. Daarom een bijzonder woord van lof voor de artsenpolitici in het VGV, die een daadkrachtig verlengstuk zijn in de stapsgewijze realisatie van onze idealen in deze processie van Echternach waardoor het VGV zich als een zeldzame kleeftuis (*Pediculus humanus vestimenti*) kan nestelen in de pels van onze excellenties.

De amuse-gueule zijn de hoorzittingen die uw dienaar mocht ondergaan. Het zijn spannende evenementen en uitstappen met de Michelin labels “Vaut le voyage, Mérite un détour”.

De eerste betrof Test Aankoop met mijn klacht tegen Test Gezondheid voor de Raad voor de Journalistiek over hun onderzoek met 105 neppatiënten met keelpijn. Het was verbaal een bijzonder krachtige zitting en ik dank heel bijzonder Prof. G. Verleye, hoogleraar statistiek UGent, en de Heer P. Selleslagh, adjunct-hoofdredacteur van Artsenkrant, voor hun actieve steun. We hebben met een academische zuiverheid kunnen aantonen dat een dergelijk dwaas onderzoek, uitsluitend uitgevoerd door een apothe-

keres en een psychologe (van een zichtbare arts is geen sprake), niet voor publicatie geschikt is. Toch heeft de Raad voor de Journalistiek beslist dat dergelijke inhoudelijk dwaze artikels toelaatbaar zijn. Ook is de klacht van “shaming” verworpen, zodat de huisarts samen met het brood en het vlees broederlijk naast elkaar in hetzelfde rek is terug te vinden. Een dergelijk standpunt zegt meer over de Raad dan over Test Aankoop. Waar kan een burger dan nog terecht: advocaten hebben voor een gelijkaardig onderzoek ongelijk gekregen voor de rechtbank (Yuksek Dudu, Brussel 20.11.2007) terwijl deze Raad, die enkel valt over punten en komma's, de intellectuele kracht ontbeert om een wetenschappelijk oordeel te vellen. Droevig.

Een tweede hoorzitting ging door bij de Provinciale Raad van de Orde van Geneesheren over de schande van de internering in België en bijzonder in Antwerpen. Die zitting is bijzonder sereen en vriendelijk verlopen. Eén minpunt voor mij: ik kende het onderscheid niet tussen de staande, zittende en liggende magistratuur. Uitspraak volgt.

Wat staat er nog op het programma? De politierechtbank kamer 3 omdat ik, in plaats van 60 euro voor een milde snelheidsovertreding wegens dringende medische hulpverlening, 9,12 euro had betaald na aftrek van een opvoeding voor een verdacht overlijden. Dit gaat terug tot 14.11.2008 en werd nooit betaald.

Maar het voornaamste moet nog komen: de openbare hoorzitting van de Hoge Raad voor de Justitie over de internering. Ondertussen heeft een van onze bestuursleden reeds driemaal minister Stefaan De Clerck hierover aan de tand gevoeld.

Tenslotte ben ik fier op onze leiders die met branie doorbreken op de internationale politieke scene maar toch de charismatische Dalai Lama moeten laten voorgaan in het Witte Huis.

Een kwestie van de juiste volgorde.

Zijn Europese rustige en besluiteloze vastheid kon de voorzitter van de Raad van Europa, na de eerste Europese top, niet onder woorden brengen. Dan hebben we nog onze loodgieter: omdat BHV niet opgelost geraakt (nochtans slechts vijf minuten politieke moed met wat peper en zout) heeft hij, in samenspraak met de kerkelijke overheid, Pasen één week opgeschoven. Dat is pas écht onderhandelen.

Maar het beste komt nog. Twee gewezen premiers en twee ministers van buitenlandse zaken van verschillende politieke families willen de kernbommen bannen uit Europa. Deze eensgezindheid is opmerkelijk maar bovenal eigenaardig. Zij hebben ze wel eerst opgeslagen in Kleine Brogel en vervolgens het bestaan ervan legislatuur na legislatuur ontkend. Zouden onze politici zich niet beter bekommeren over het Belgisch BHV-granaatje dan over Europese kernbommen?

Jan Dockx
VGV-voorzitter

GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE

PROF. DR. MICHEL THIERY

- **Michel Thiery**, geboren te Gent (1924), emeritus hoogleraar verloskunde aan de Gentse universiteit
- Medestichter van de ‘Stichting Jan Palfyn’ en medeoprichter van het Museum voor de Geschiedenis van de Geneeskunde, waar hij twee cellen wijdde aan de geschiedenis van de gynaecologie en verloskunde. De historie van de geneeskunde is zijn levenslange hobby.
- Auteur van bio- en bibliografische studies van bekende en minder bekende geneesheren.
- Verzorgt de sectie “Eponiemen” voor het Tijdschrift voor Geneeskunde.



ADOLPHE BURGGRAEVE (1806-1902): DE BORELING VAN BURGGRAEVE

Adolphe Pierre Burggraeve, is geboren op 8 oktober 1806 te Gent in een gegoede handelaarsfamilie (fig. 1). Hij doorbrak de familietraditie en ging in 1822 geneeskunde studeren in zijn geboortestad. Hij werd een fenomeen in de medische vaderlandse geschiedenis: *‘de meest vruchtbare, de meest veelzijdige, de meest actieve en langst geleefd hebbende hoogleraar, die de Gentse Universiteit kan aanwijzen in de eerste helft van haar bestaan’*, aldus Leon Elaut.



Fig. 1.
Adolphe Burggraeve.

Als doctoraatstudent was hij prosector bij Prof. Frans Egidius Verbeeck (1789-1848). In 1828 promoveerde hij aan zijn Alma Mater met een proefschrift over syfilis. Hij vestigde zich te Gent als chirurg en zijn academische loopbaan begon in 1830, nauwelijks 24 jaar. Benoemd als lector in de menselijke anatomie, werd zijn leeropdracht aangevuld met cursussen in de vergelijkende ontleedkunde en zoölogie. Hij trouwde met Caroline D’ Anvers (1808-1897), die hem zijn enig kind schonk, zijn oogappel Caroline (1833-1857). Toen Verbeeck in 1835 zijn leerstoel anatomie ruilde voor die van chirurgie, werd hij diens opvolger. In 1848, na het voortijdig overlijden van Verbeeck, werd hij de titularis van de algemene chirurgie, maar hij verzaakte aan het onderwijs van anatomie.

In 1868 vroeg hij vervroegd pensioen aan om zich als emeritus te kunnen wijden aan wat hij zijn ‘nevenactiviteiten’ noemde. Sinds 1834 was hij immers medeoprichter en actief lid van de ‘Société de Médecine de Gand’, en sinds 1841 ook van de ‘Académie de Médecine de Belgique’. Sinds 1848 was hij hoofdchirurg van het Burgerlijk Hospitaal De Bijloke en hij bleef er bedrijvig tot 1880. Sinds 1858 was hij ook gemeenteraadslid. Het grootste deel van zijn tijd en energie zou hij besteden aan de ‘médecine dosimétrique’, een doctrine waarvan hij uitvinder, profeet en propandagist was.

Hij was een chirurg in hart en nieren, die instrumenten en apparaten vervaardigde, waaronder in eerste instantie de ‘appareils ouatés’, de watten- en spalkverbanden voor conserverende behandeling van fracturen en luxaties. Hij paste die aan voor alle delen van het lichaam (fig.2).

Hiermede zette hij zijn tegenstander, de Brusselse Baron Louis Seutin (1793-1862) schaakmat. Met zijn imposant figuur was hij vriendelijk en vaderlijk voor de patiënten, die hem op hun handen droegen. Hij was ook kordaat, strijdvaardig, onvermoeibaar en overtuigd van zijn waarde, zoals blijkt uit zijn autobiografie: *‘Adolphe Burggraeve. Son oeuvre scientifique par lui-même’*, die hij zonder valse schaamte in Parijs liet drukken (1888). Hij was een goed stylist, die een gigantisch en uitzonderlijk gediversifieerd oeuvre naliet. Veel daarvan moge thans obsoleet lijken, maar zijn medisch-historische boeken, vooral zijn *‘Études sur Vésale’* en de vijfdelige *‘Histoire de l’anatomie, physiologie, pathologie et philosophie’* blijven klassiekers.

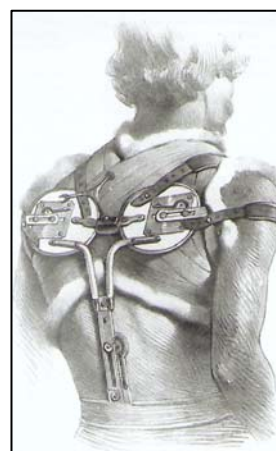


Fig. 2.
Burggraeve’s ‘appareil ouaté’ voor behandeling van fracturen en luxaties van de schouder.

Dagelijks geconfronteerd met het trieste lot van de arbeiders, die met hun kroostrijke gezinnen in krotwoningen samenhookten, in beluiken (‘cités’) waar tyfus en dysenterie toesloegen, werd dit gefortuneerde, menslievende bourgeoisiekind ook een sociaal hervormer. Op zijn initiatief werd de allereerste sociale bouwmaatschappij opgericht te Gent, die leefbare, hygiënische werkmanswoningen bouwde. In 1864 werd gestart met de herbouw van het middeleeuwse Bijlokecomplex, dankzij het in 1858 bij het stadsbestuur ingediende *‘Projet de réorganisation de l’Hôpital Civil de Gand’*. Zeven jaar later konden de eerste patiënten worden opgenomen in de nieuwe vleugels. Hij zette zich ook in voor betere samenwerking onder de Byloke-geneesheren en voor uitbreiding van het Hospitaal ten behoeve van de Universiteit.

Daarnaast leverde hij een belangrijke bijdrage aan de morfologische wetenschappen. De ‘microscopische anatomie’ werd ingevoerd aan de Gentse Universiteit en in 1840 schreef hij het eerste Belgische leerboek over weefselleer: *‘Anatomie de texture ou histologie appliquée à la morphologie’* Als laatstejaarsstudent was hij naar Utrecht getrokken om bij Jacobus Ludovicus van der

Kolk (1796-1862) de microscopie aan te leren, evenals het vervaardigen van weefselcoupes. In het anatomisch Museum van Leiden had hij de verzameling van de door vaatinjectie geprepareerde en in alcohol geconserveerde stukken bewonderd van de beroemde Nederlandse anatoom Frederik Ruysch (1658-1731), maar was er niet in geslaagd het verloren gewaande geheim van de samenstelling van de door Ruysch gebruikte vloeistoffen te ontdekken. In Gent teruggekeerd, zal prosector Burggraeve een persoonlijke techniek ontwikkelen en meer dan 1000 preparaten vervaardigen, waarvan slechts één enkel bewaard is gebleven: 'de boreling' uit 1837, thans één van de pronkstukken van het Gents Museum voor Geneeskunde (fig.3).



Fig. 3.
De boreling door
Burggraeve in 1837
geprepareerd.

De naam Burggraeve blijft als eponiem ook verbonden met de dosimetrie, een alomvattende medisch-farmaceutische doctrine, die hij als nieuwe tak aan de geneeskundige wetenschappen gepoogd heeft toe te voegen. Dit betekende: afstappen van de traditionele extracten, mengsels en infusen, maar het afzonderen van de werkzame bestanddelen en toedienen van correct

afgemeten, aan het individu aangepaste hoeveelheden. Kortom, de farmacologie verheffen tot exacte wetenschap! Met de ijver en energie van de zendeling propageerde hij zijn leer. Hij correspondeerde met artsen, apothekers en veterinairs uit alle landen en werelddelen. Gedurende 22 jaren – van 1872 tot 1894 – verspreidde hij zijn *'Répertoire universel de médecine dosimétrique humaine et vétérinaire'* in maandelijkse afleveringen en in meerdere talen. Twee hoofdkwartieren regelden de dosimetrische activiteiten: Burggraeve te Gent en de apoteker Ch. Chanteaud, directeur van de *'Pharmacie universelle dosimétrique Burggravienne'* in Parijs. In diens werkplaats bevond zich het algemeen depot van de dosimetrische medicamenten, die vanuit de Franse hoofdstad werden verstuurd naar alle landen van de wereld.

Burggraeve stak zijn laatste cent in de onderneming. Verbitterd en teleurgesteld door miskenning in eigen land en zelfs bespottung van zijn leer, kwijnde hij fysiek weg, na het verlies van zijn geliefde levensgezellin. Hij onderging enkele pijnlijke behandelingen en moest uiteindelijk het bed houden. Geruïneerd en vergeten overleed hij op 10 januari 1902, 97 jaar oud. Hij werd in alle stilte begraven, onder een genummerd houten kruisje en een bloemstukje. Nooit kwam er iets anders voor in de plaats. Dit was het tragische einde van een man, die gedurende driekwart eeuw op het voorplan had gestaan in de medische arena.

Michel Thiery

BERNHARD HEINE (1800-1846): DE BERNHARD HEINE-OSTEOTOOM

Bernhard Heine, telg uit een beroemde Duits-Joodse familie van orthopeden, werd geboren te Schramberg nabij Würtenberg op 20 augustus 1800. Hij begon zijn carrière in de Beierse universiteitstad Würzburg als leerjongen in de aldaar door zijn oom Johann-Georg Heine (1770-1838) opgerichte werkplaats ter vervaardiging van chirurgische instrumenten en apparaten. Vervolgens studeerde hij medicijnen aan de plaatselijke faculteit en als student ging hij zich reeds verdiepen in de anatomie en fysiologie van het bewegingsapparaat en de conserverende versus operatieve behandeling van orthopedische aandoeningen. Met zijn doctoraal diploma op zak, vestigde hij zich als orthopedisch chirurg in zijn adoptiestad. Hij verbeterde operaties, ontwikkelde nieuwe instrumenten en verrichtte spuurwerk in zijn discipline.

In 1836 verscheen zijn experimentele studie over de rol van het periost bij botgeneratie en callusvorming, uitgevoerd op levende honden (narcose bestond nog niet). Dit maakte hem als wetenschapper op slag bekend. In de periode 1824-31 construeerde hij zijn belangrijkste instrument, de osteotoom die zijn naam draagt en in 1836 door de Parijse Académie des Sciences werd bekroond. Drie jaar later werd hij *'Professor honorarius für die Orthopädie und die Operationslehre'* en in 1844 ordinaris in de chirurgie. Hij overleed op de jeugdige leeftijd van 46 jaar in Glokenthal aan een hersenbloeding (31 juni 1846).

Op aanvraag van de medische faculteit had oom Johann-Georg reeds in 1824 een instrument vervaardigd in zijn

atelier om bij autopsie het ganse ruggenmergskanaal bloot te leggen zonder het ruggenmerg te beschadigen. De Johann-Georg 'rachitoom', een soort verstelbare cirkelzaag voldeed echter niet aan de verwachting, en dat zelfde jaar zette neef Bernhard zich aan het werk om het instrument te verbeteren. De oorspronkelijke versie van de Bernhard Heine 'osteotoom' bestond uit twee cirkelzaagjes bevestigd aan een dwarsbalkje, verschuifbaar tegenover elkaar en schuin instelbaar.

Deze lieten toe om in het bot een groef te zagen in de vorm van een trapezoïde. Zeven jaar en een tiental prototypen later kwam het definitieve model van zijn werk-

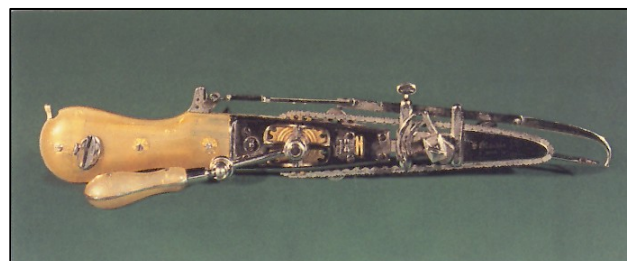


Fig.1. De Bernhard Heine-osteotoom

bank: de 'Zangen-Radsäge' (tandradzaag), een 20 cm-lange werktuig, zoals te zien in het Gentse Museum (fig.1). Dit was gesteund op het principe van de een eeuw later ingevoerde motor- of kettingboomzagen. Over het spits afgeronde uiteinde loopt de kettingzaag die wordt aangedreven met een zwengel. In het holle handvat bevindt zich het mechanisme om de 'zaagbeschermers' aan te spannen, naar voor te schuiven en willekeurige segmenten van de

zaag vrij te maken. Op de kling staat een scharnierend, in alle richtingen beweegbaar staafje, eindigend op een scherpe pin en de zaag die een steunpunt verleent op het bot. Indien enkel op de weke delen steun moet worden gevonden, wordt de pin afgedekt met een messingschoentje.

De kling is voorzien van een regelbare diepteinstelling wat o.m. bij trepanaties nuttig is. Dit handig maar ingewikkeld instrument (bestaande uit 74 losse delen!) kende een groot succes, want het werd weldra bij een veelheid van operaties toegepast, o.m. bij mandibularesectie, mastoïdectomie en schedelboring. Deze werden tot dan toe brutaal verricht met beitel en hamer!

Decennia lang bleef dit hét populaire werktuig. Uiteindelijk zou het worden verdrongen door de moderne oscillerende zagen. De Heine-osteotoom werd nagemaakt en zogenaamd verbeterd, o.a. door de beroemde Franse instrumentenmaker Charrière (fig. 2).

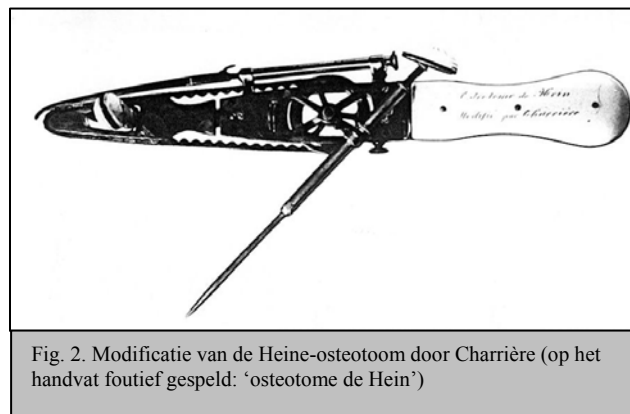


Fig. 2. Modificatie van de Heine-osteotoom door Charrière (op het handvat foutief gespeld: 'osteotome de Hein')

Vandaag de dag is het een zeldzaam instrument waarvoor musea en verzamelaars van historische chirurgische voorwerpen buitensporig hoge bedragen neertellen.

Michel Thiery

De verfransing van Brussel wordt onverminderd, vooral dank zij de toevloed van magrebiijnse migranten, voortgezet. Wie in Brussel woont, beseft dat maar al te goed, alle geruststellende verklaringen van Brusselse prominenten ten spijt.

Em. prof. Robert SENELLE - DE STANDAARD - 11/03/96

In de meeste klassieke federale staten bestaan zelfs geen taalfaciliteiten. Aldus niet voor de nochtans talrijke Duitstaligen in de kantons Neuchâtel of Ticino (Zwitserland), noch voor de wellicht nog talrijker Spaanstaligen in Californië of Texas (VS).

Leo LINDEMANS, eresenator - DE STANDAARD - 14/04/98

In Vlaanderen ... wordt sinds een tiental jaren een agressieve campagne gevoerd vanuit sommige artistieke en journalistieke middens, met uitlopers in de politieke wereld, tégen het begrip zelve van het bestaan van een Vlaamse identiteit, om van de term volk maar te zwijgen.

Hugo SCHILTZ - DE STANDAARD - 13/07/02

De verwijzing door U en door VLD en sp.a-SPIRIT van de uitvoering van het arrest naar het zgn. Forum maakt bovendien duidelijk dat U wil onderhandelen over de uitvoering van het arrest van het Arbitragehof. CD&V wil zich daartoe niet lenen. CD&V wil voluit verder blijven strijden voor de onverkorte uitvoering van de eisen van de Vlaamse burgemeesters en van de betoging van zondag laatst. CD&V zal ... in elk geval niet toetreden tot een Vlaamse regering zonder dat de splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is uitgevoerd.

Yves LETERME, algemeen voorzitter CD&V, in een brief aan Bart Somers, Vlaams minister-president, op 12/05/04

In die zin ben ik voorstander van bestedingsautonomie: Vlaanderen en Wallonië mogen zelf beslissen hoe ze de federale middelen inzake gezondheidszorg, gezinsbeleid, werkgelegenheid enz. gebruiken.

Yves LETERME, Vlaams minister-president - GAZET VAN ANTWERPEN - 11/09/04

Zonder verdere staatshervorming kan er niet efficiënt gewerkt worden aan economische én sociale plannen. De rijkdom van Vlaanderen is een illusie. ... De federale kas is geplunderd en aan Waalse kant is geld al decennia een schaars goed. Als de politieke realiteit de politici niet aanzet tot constructieve gesprekken over een staatshervorming, dan zal de economische realiteit hen er wel toe nopen.

An GOOVAERTS - TRENDS - 11/06/09

In februari II. heeft het VGV-bestuur de **contingentering** terug op de politieke agenda gezet.

Het begon met de publicatie van de studie “De Franse Gemeenschap gedraagt zich op een onverantwoorde manier: quo vadis?” op de VGV-webstek www.vgv.be (zie ook de Forumrubriek in dit nummer). Hierin wordt op basis van het aantal eerstejaarsstudenten geneeskunde in 2009-2010 aan Vlaamse kant een overtal van 141 artsen t.o.v. het contingent verwacht; aan Franstalige kant is dat cijfer 629.

Die gegevens werden overgenomen door Guy Tegenbos in De Standaard (“Dubbel zoveel Franstalige artsen als toegelaten”: 08 en 09.02.10), door het Laatste Nieuws via een Belgabericht (“Franstaligen negeren beperking artsen”: 09.02.10) en in een persbericht van Zorgnet Vlaanderen (09.02.10). Slotcommentaar van Zorgnet: “Als de federale regelgeving niet wordt nageleefd in heel ons land, moet ze ogenblikkelijk geschrapt worden.”

Ook de medische tijdschriften reageerden. Op 12.02.10 kopte Peter Backx in Artsenkrant met de titel “Franstaligen blijven contingentering omzeilen” en op 18.02.10 bracht Geert Verrijken een artikel in De Huisarts “Federaal quotum tussen hangen en wurgen”.

Eveneens in februari interpelleerde collega Louis Ide minister Onkelinx in de Senaat over die kwestie. Bijkomende vragen werden haar gesteld door collega Lieve Van Ermen en door de senatoren Wouter Beke en Nele Jansegers. De minister antwoordde ontwijkend en minimaliseerde de Vlaams-Waalse verschillen in de overschrijding van de quota.

Een tweede dossier dat door het VGV in de politieke actualiteit werd gebracht is dat van de **internering**: dat is de maatregel die opgelegd wordt aan een psychiatrisch gestoorde, die een misdrijf beging.

Vanzelfsprekend moet de maatschappij adequaat beschermd worden tegen gevaarlijke - ook psychiatrische - criminelen. Doch het probleem is dubbel. Terwijl internering moet gebeuren in aangepaste instellingen, komen tal van dergelijke patiënten terecht in gevangnissen door een schrijnend gebrek aan opvangplaatsen. Bovendien gebeurt de behandeling en de poging tot reïntegratie in de maatschappij niet overal even efficiënt, zodat vooral de meest weerloze personen - zelfs na een mineur misdrijf - soms jaren door de maatschappij vergeten worden.

Naar aanleiding van een eigen dergelijke patiënt maakte onze voorzitter Dr. Jan Dockx beter kennis met de problematiek. Met de steun van een advocaat, na vragen van collega Louis Ide aan minister van Justitie Stefaan De Clerck, en nadat hij het probleem had aangekaart bij meerdere journalisten, kwam de patiënt vrij.

Op 30 januari II. bond De Standaard de kat de bel aan met drie sterk gedocumenteerde artikels: “Internering is absoluut geen prioriteit voor Justitie” (Guy Tegenbos), “Internering is een loterij” en “De gevangenis als ver-

geetput voor psychiatrische patiënten - De schandvlek voor Justitie” (beide door Pieter Lesaffer en Filip Verhoest).

Later volgden reacties en aanvullingen: “Geïnterneerden verdienen beter” (Raf De Rycke, DS 01.02.10), “Magistrate ondermijnt gezag huisarts” (Pascal Selleslagh, Artsenkrant 05.02.10), “Strafuitvoering moet geloofwaardiger” (Filip Verhoest, DS 20.02.10), “Gerechtspsychiaters willen niet meer werken voor gerecht” (Het Nieuwsblad, 09.03.10) en “Recordaantal geïnterneerden in de cel” (Chris De Stoop, Knack 17.03.10).

Wie meer over de problematiek van geïnterneerden wil weten, kan terecht in twee artikels in de Forumrubriek van dit nummer.

Aanvankelijk toonden de VGV-bestuursleden enkel hun sympathie voor de actie van Jan Dockx, doch gaandeweg heeft het bestuur zijn actie ook principieel ondersteund, omdat we de mening zijn toegedaan dat we als artsen vooral de zwakste patiënten moeten helpen.

De studiedienst van het ABVV berekende dat de **RIZIV-uitgaven voor de gezondheidszorg** tussen 1980 en 2010 stegen van 3,5 naar 6,1 % van het bruto binnenlands product (bbp). Bovendien steeg het procent van die gezondheidsuitgaven t.o.v. de totale SZ-uitgaven voor werknemers van 21,6 % in 1980 tot 34,3 % in 2010, zodat De Tijd (18.03.10) kopte “Gezondheidszorg duwt andere sociale uitgaven uit het nest”. Dezelfde gegevens werden overgenomen door Artsenkrant (Peter Backx, 23.03.10).

In diezelfde periode is het aandeel van de SZ in functie van het bbp inderdaad weinig veranderd: 16,2 % in 1980, 17,1 % in 1985, 15,5 % in 2008, en 17,8 % in 2010.

Daarbij moet nog opgemerkt worden dat de vermelde 6,1 % bbp, als RIZIV-uitgaven voor de gezondheidszorg, slechts een deel van het verhaal zijn: de totale uitgaven voor de gezondheidszorg in België bedroegen in 2007 10,2 % van het bbp (Evita Neefs, DS 22.03.10).

De **SP.A** publiceerde begin april II. een **visienota** over de gezondheidszorg (Wim Winckelmans, DS en Wim Van de Velden, DT, 02.04.10). Daarin wordt uitdrukkelijk gepleit voor meer investeren in preventie, onder meer door het opzetten van meer screening- en vaccinatieprogramma's met de toekenning van een centrale plaats aan de huisarts en volledige terugbetaling van een preventief doktersbezoek. De partij wil de preventiemiddelen optrekken tot we bij de top van Europa behoren. “Het is opmerkelijk dat de SP.A in de visietekst op de proppen komt met een aantal voorstellen dat we als ‘Vlaams’ zouden kunnen bestempelen” was daarbij de commentaar van Filip Ceulemans (De Huisarts, 08.04.10).



In april ll. publiceerde De Huisarts een **enquête** bij huisartsen, georganiseerd samen met Knack over een aantal communautaire problemen (Filip Ceulemans, 01.04.10).

Op de vraag naar de wenselijkheid van regionalisering van de gezondheidszorg antwoordde 73,1 % van de Vlaamse huisartsen voorstander te zijn van een volledige overheveling, en nog eens 15,9 % pleitte voor een gedeeltelijke overheveling. Aan Franstalige zijde waren 77,7 % van de huisartsen gekant tegen elke vorm van regionalisering van de gezondheidszorg.

De resultaten komen uit een enquête waarin gepeild werd naar de mening van 239 Nederlands- en Franstalige huisartsen (Belga, 31.03.10); de resultaten bij de Franstaligen komen uit dezelfde bevraging door “Le Généraliste” en “Le Vif” (Roularta Medica, 31.03.10).

Parallel hiermee werd op vraag van Knack en Le Vif door Mediapoll eind december 2009 een enquête per e-post opgezet, waaraan onder meer werd deelgenomen door 593 huisartsen en specialisten (266 Franstaligen en 327 Nederlandstaligen). Op de vraag naar de wenselijkheid van meer regionale autonomie antwoordde 87 % van de Nederlandstaligen en 40 % van de Franstaligen positief (Thomas Vebeke, Knack 14.04.10).

Recent schreef Prof. Danny Pieters, arbeids- en sociale zekerheidsrecht KU Leuven, het boek “**De Europese Unie tegen een Vlaamse sociale zekerheid?**” (Vives Monografieën, Acco 2010). Hij antwoordt op deze vraag dat Europa erkent dat elke lidstaat zijn sociale zekerheid naar eigen inzicht mag organiseren en ook zijn sociale zekerheid mag splitsen als het dat wenst. Het Europees recht stelt dus geen grenzen aan de Vlaamse ambitie om de sociale zekerheid over te hevelen van de federale overheid naar Vlaanderen.

Met zijn kritiek op het Frans debat over **nationale identiteit** (DS 12 en 24.02.10) joeg Guy Verhofstadt de Franse overheid in de gordijnen (Isabel Albers, DS 13.02.10) en lokte hij een interessante gedachteswisseling uit over dat thema in Vlaanderen. Zijn meest opvallende stellingen zijn dat “de uiterste consequentie van het identiteitsdenken de gaskamers van Auschwitz zijn” en “de toekomst van Europa en de Europese Unie zal postnationaal zijn of niet zijn” (DS 24.02.10).

Ogenblikje, mijnheer Verhofstadt! Er bestaat ook een open volksnationalisme dat helemaal niet oproept tot uitsluiting van anderen, noch tot haat of geweld, en dat het contact en de samenwerking met andere volkeren als verrijkend ervaart. De Vlaamse beweging volgt de visie van August Vermeylen “Vlaming zijn om Europeer te worden” en pleit voor een confederaal Europa met behoud van de naties vanuit de idee “Eenheid in verscheidenheid. Daarin volgen wij Mahatma Gandhi: “To be an internationalist, one has first to be a nationalist. Internationalism implies that people from different countries or nations come together and agree on a common policy. ... To serve one’s own nation is not inconsistent with the service of humanity as a whole”

(Glynn Richards: The Philosophy of Gandhi, Cuzon Press, London, 1992, p. 141-143).

Jean-Pierre Audy, voorzitter van de Franse delegatie van de Europese Volkspartij, diende Verhofstadt rustig van antwoord: “De nationale identiteit staat niet in contrast met het idee dat aan de grond ligt van de Unie, maar is juist onmisbaar voor de fundamenten van de Unie” (DS 16.02.10).

De Vlaamse regering heeft grote plannen doch Vlaanderen boert achteruit.

- Ze moet/wil dringend nieuwe scholen bouwen (Bart Haeck, DT 20.03.10).
- Ze houdt een Staten-Generaal met grootse plannen voor innovatie van de industrie (Katrien Verstraete, DT 05.02.10).
- Minister Vandeurzen belooft 8,6 miljoen euro voor 2.000 extra opvangplaatsen in de voor- en buitenschoolse opvang, en een premie voor pasgeborenen en jonge kinderen op hun eerste en tweede verjaardag (Peter De Lobel, DS 22.03.10).
- En ze heeft ook nog een Vlaamse hospitalisatieverzekering beloofd.

Doch koken kost geld en Vlaanderen boert achteruit:

- De Vlaamse regering zit zo krap dat ze het geld voor innovatie tijdelijk heeft teruggeschroefd, ondanks haar pleidooi voor innovatie (Katrien Verstraete en Saar Sinnaeve, DT 09.02.10).
- Ze moest 300 miljoen besparen om het jaar te kunnen afsluiten met een tekort van slechts 500 miljoen (Isabel Albers, DS 26.03.10).
- Het aantal leefloners is in vergelijking met 2008 in Vlaanderen sterker gestegen (+13 %) dan in Wallonië (+9 %) en Brussel (0 %) (Yves Delepeleire, DS 19.03.10).
- Het Vlaamse aandeel van de uitgaven voor werkloosheid steeg van 49,29 naar 51,03 % in 2009, terwijl het de voorgaande jaren daalde (Ivan Broeckmeyer, DT 19.03.10).
- 6 van de 8 hypermarkten en de 4 supermarkten van Carrefour, die met sluiting bedreigd worden, liggen in Vlaanderen (Kim Evenepoel, DT 02.04.10).
- De lang gerekte OPEL-saga lijkt nu wel triest te eindigen met een sluiting en een verlies – direct en indirect – van 3.800 jobs (Wouter Vervenne en Guido Meeussen, DT 22.04.10).

Dan vraagt de gewone burger zich af of het nog wel verantwoord is dat jaarlijks meer dan 11 miljard euro uit Vlaanderen blijven wegvloeien naar Wallonië en Brussel, waarvoor we bovendien geen politieke loyaliteit (BHV, taalwetten in Brussel ...) in ruil krijgen.

Meerdere journalisten meldde dat de perceptie van de golf van **geweld**, die zich in **Brussel** afspeelde de laatste maanden, verschilde tussen Vlamingen en Franstaligen: door de Vlaamse politici wordt het geweld zeer ernstig genomen en door vele Franstalige politici wordt het geminimaliseerd (Guy Tegenbos, DS 02.02.10; Wim Van de Velden, DT 03.02.10).

De oorzaken van dit crimineel gedrag van vooral allochtone jongeren zijn meervoudig:

- Er is de sociale ellende en armoede (Bleri Lleshi, DS 02.02.10; Louis Ferran, DS 06.02.10; Karim Fadoul, DS 13.02.10).
- Er is het gevoel van uitsluiting en discriminatie (Bleri Lleshi, DS 02.02.10).
- Er is de zeer hoge graad van jongerenwerkloosheid (Bleri Lleshi, DS 02.02.10; Bart Haeck, DT 06.02.10).
- Er is het falend onderwijs (Bleri Lleshi, DS 02.02.10; Pieter Lesaffer, DS 05.02.10) en het spijbelgedrag (Bart Haeck, DT 06.02.10).
- Er is de klauw van het crimineel milieu op de jongeren (Pieter Lesaffer, DS 05.02.10; Steven De Foer, DS 06.02.10; Brice De Ruyver, DS 14.04.10).
- Er is de gettovorming met no go zones (Fouad Ahidar, DS 05.02.10).
- Er is tenslotte het verlies van impact van de ouders op hun kinderen (Fouad Ahidar, DS 05.02.10; Steven De Foer, DS 06.02.10; Luckas Vander Taelen, DS 12.03.10).

Dat brengt ons bij de vraag: wat is de oplossing?

Natuurlijk moeten de oorzaken aangepakt worden, doch dat zal tijd vergen.

Op korte termijn werden meerdere maatregelen voorgesteld, waarvan meer blauw op straat de meest gehoorde was (dsl, DS 14.04.10). Vooral aan Vlaamse kant klonk de roep naar nul tolerantie (Mark Eeckhaut en Isabel Albers, DS 01.02.10), naar fusie van de zes politiezones (Isabel Albers, DS 01.02.10; ita, DS 03.02.10; Wim Van de Velden, DT 04.02.10) en naar sneller en kortader optreden van het gerecht (Wim Van de Velden, DT 04.02.10).

De suggestie voor meer drastische maatregelen, zoals gesloten instellingen in Brussel en versterkte onderwijscentra met militaire omkadering, kwam van senaatsvoorzitter Armand De Decker (DS 10.03.10).

Gelukkig zijn er ook nog positieve signalen: op 16 februari ll. kwamen tien kinderen tussen zes en twaalf jaar op straat om een wijk in Molenbeek schoon te maken. En de week voordien verspreidde een groep jongeren in Molenbeek affiches tegen geweld (bdp, DS 17.02.10).

Het “asielbeleid”, dat Yves Leterme erfde van Herman Van Rompuy, verdient geen schoonheidsprijs. Hieronder volgen enkele bedenkelijke vaststellingen en signalen:

- regularisatie van naar schatting 50.000 personen in 2009 (Guy Tegenbos, DS 14.11.09)
- met stijgend aantal asielaanvragen in 2010 t.o.v. 2009 als aanzuigefect (Paul Geudens, GvA 05.03.10)
- achterstand van 11.000 dossiers (Paul Geudens, GvA 09.04.10)
- het afhuren van hotelkamers voor asielzoekers (Paul Geudens, GvA 05.03.10)
- de door de rechter toegekende dwangsom van 500 euro per dag aan elke asielzoeker die niet kan opge-

vangen worden door Fedasil en de plaatsing van het daarvoor aangewezen aanvraagformulier op de webstek van de Brusselse, met overheidsgeld werkende, organisatie Foyer (Steven De Bock en Liesbeth Van Impe, Het Nieuwsblad; Luc Van der Kelen, HLN 05.03.10)

- geen rode kaart van staatssecretaris Melchior Wathelet voor dossiers met valse documenten (Paul Geudens, GvA 09.04.10)
- de reis van Yves Leterme naar Servië en Macedonië met een ontradingscampagne voor asielzoekers (Luc Van der Kelen, HLN 06.03.10)
- het aanvankelijk onevenwichtig regionaal spreidingsplan Paul Geudens, GvA 09.04.10)
- OCMW's kunnen de opvang van het toegenomen aantal asielzoekers niet meer aan (Peter De Lobel, DS 10.02.10)
- stimulatie van migratie en asiel door mensensmokkelaars en aanmoediging door advocaten (Eric Donckier, HBvL 05.03.10)
- het gemak voor afgewezen asielzoekers om in de illegaliteit te duiken (Eric Donckier, HBvL 09.04.10)
- de lakse snel Belg wet, ook na het wetsontwerp van de federale ministerraad van 03.04.10, zonder aanpak van schijnhuwelijken en gezinshereniging (Pieter Blomme, DT 03.04.10)

Net zoals bij de zoektocht naar oplossingen voor het geweld in Brussel, staan ook hier Vlamingen en Franstaligen niet op dezelfde lijn: de Vlamingen opteren veelal voor een rechtvaardig beleid met strikte voorwaarden tot inburgering, terwijl de Franstaligen in meerderheid opteren voor een laks beleid, waaraan partijpolitieke (Eric Donckier, HBvL 09.04.10) en andere politieke motieven, zoals het terugdringen van het aandeel van de Vlamingen in Brussel, wellicht niet vreemd zijn.

Wanneer U weet dat de verantwoordelijke posten in dit beleid in de handen zijn van CDH (Joëlle Milquet en Melchior Wathelet) en PS (Laurette Onkelinx, Philippe Courard, Jean-Marc Delizée en Fedasil: Yves De Lepeleire, DS 08.04.10), en dat de federale regering geen meerderheid heeft aan Vlaamse kant (slechts 41 van de 88 Vlaamse Kamerzetels) dan begrijpt U dit resultaat. Nog twee beschouwingen: de grote meerderheid van de asielzoekers zijn geen politieke doch economische vluchtelingen en België is te klein om de problemen van de ganse wereld op te lossen (Eric Donckier, HBvL 05.03.10).

Reeds in het begin van de jaren '70 betoogden duizenden Vlaamse bewegings in Halle voor de **splitting van BHV**.

De voornaamste discriminatie ligt in het feit dat Franstaligen in Vlaams-Brabant, meer bepaald in het kiesarrondissement Halle-Vilvoorde, nu automatisch kunnen stemmen voor Franstalige boegbeelden (in Brussel), terwijl Nederlandstaligen in Waals-Brabant niet kunnen stemmen voor Nederlandstalige boegbeelden (in Brussel). De zo verkozen Franstalige politici zijn dan schat-

plichtig aan die kiezers in Halle-Vilvoorde en ondersteunen bijgevolg de verfransing van Vlaams-Brabant.

Dit komt neer op een schending van het wereldwijd verspreide en pacificerend territorialiteitsbeginsel dat er van uitgaat dat, wanneer iemand van het ene taalgebied naar een ander verhuist, hij/zij zich aanpast aan de taal van het nieuwe gebied. Terwijl Vlamingen die naar Wallonië verhuisden – en verhuizen – zich daaraan houden, lappen zeer vele Franstaligen dat beginsel aan hun laars en vragen, eens dat zij een meerderheid in het nieuwe gebied hebben bereikt, de aanhechting bij Brussel of Wallonië. Zo schoof de taalgrens in België in de loop der jaren geleidelijk naar het noorden en werd het grondgebied van Brussel steeds groter.

Wie dat territorialiteitsbeginsel niet belangrijk vindt, bedenke het volgende. Indien Uw buur, met afgedwongen toestemming, een moestuin aanlegt in Uw perceel, na een aantal jaren tot aan Uw achterdeur geraakt en tenslotte die grond als zijn eigendom opeist, zal U niet bepaald vrolijk zijn.

Om het probleem BHV op te lossen moet dus niet alleen de nu gemeenschappelijke kieskring door stemming in de Kamer – zoals reeds gebeurde in de Kamercommissie in 2007 – gesplitst worden, doch moeten ook de faciliteiten, die eveneens ingaan tegen het territorialiteitsbeginsel, afgeschaft worden. Ook Prof. Philippe

Van Parijs, filosoof aan de UCL, ziet dat in: “Quand on a tracé la frontière linguistique, certaines personnes se sont trouvées du mauvais côté. Il était donc tout à fait légitime de leur octroyer des facilités, afin qu’elles puissent recevoir les documents administratifs dans leur langue. Par contre, il n’est pas sage d’avoir généralisé ce privilège à tout nouvel arrivant. Plus de 70 % des habitants des communes à facilités n’y sont pas nés ... On a fait une erreur ... La frontière linguistique est non seulement un outil de pacification durable, mais aussi le meilleur moyen de protéger la diversité linguistique” (Le Vif/L’Express, 25.06.04).

Indien het voorstel Dehaene, dat in ruil voor de splitsing van BHV compensaties inbouwt die terug het territorialiteitsbeginsel schenden, aangenomen wordt, zaait de koninklijke opdrachthouder de kiemen van nieuwe communautaire betwistingen en ruzies.

Op dit ogenblik zweeft de federale regering, na het ontslag door Yves Leterme op 22 april ll., tussen vallen en heropstarten en stelde de koning Didier Reynders als bemiddelaar aan om de onderhandelingen over BHV verder te zetten.

Eric Ponette
25 april 2010

Er is een vacuüm ontstaan in de westerse cultuur door de secularisatie, en bijgevolg wordt dat continuüm van de joods-christelijke traditie bedreigd. ... Dat is gepaard gegaan met cultuurrelativisme en met een gelijktijdige insijpeling van de islam. Het is een wet van de natuurkunde dat het vacuüm zich volzuigt.

Benno BARNARD - KNACK - 23/12/09

29 procent of bijna een derde van alle beroepsactieve Walen werkt voor de overheid in de strikte zin van het woord. In Vlaanderen is dat maar 16 procent.

Didier PAQUOT, directeur economisch departement Union Wallonne des Entreprises (UWE) - DE TIJD - 09/01/10

Het wordt hoog tijd dat alle Franstaligen begrijpen waarom de Vlamingen zo gevoelig zijn voor het respect voor hun taal, cultuur en grondgebied. De manier waarop het Noorden in het verleden door Belgische machthebbers onderdrukt is, blijft een smet op onze geschiedenis en het creëert vandaag nog misverstanden. ... Wie echt wil dat *Bye Bye Belgium* een fictie blijft, moet ervoor zorgen dat *Bye Bye BHV* onverwijld werkelijkheid wordt.

Alain GERLACHE - DE STANDAARD - 19/01/10

De Franstaligen vragen in ruil voor de splitsing van dit kiesarrondissement (BHV, red.) een uitbreiding van Brussel. Er wonen ondertussen zoveel Franstaligen in de Vlaamse rand dat de politieke realiteit moet aangepast worden aan de sociologische situatie op het terrein, is de redenering. ... In 'Arm Wallonië' is te zien dat met de Vlaamse sociologische realiteit - we spreken over de 19^{de} en de eerste helft van de 20^{ste} eeuw - nooit rekening werd gehouden. ... We hebben het over honderdduizenden inwijkelingen. Die mensen pasten zich heel braaf, zonder faciliteiten, aan. ... Zoals de Vlamingen nog steeds doen wanneer zij naar Wallonië verhuizen.

Paul GEUDENS - GAZET VAN ANTWERPEN - 19/01/10

De Franstaligen halen in de regering slag na slag thuis. Dat dit koninkrijk wordt geregeerd zonder Vlaamse meerderheid, klinkt niet langer als oppositiepraat, maar is een onmiskenbare realiteit geworden.

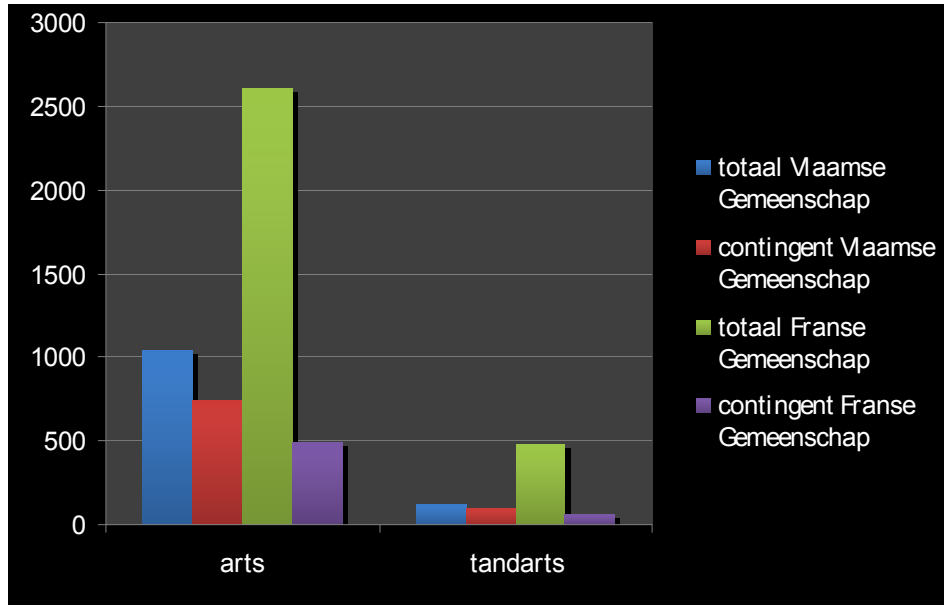
Wim VAN DE VELDEN - DE TIJD - 26/01/10

FORUM*

* In deze rubriek worden bijdragen van VGV-leden en andere personen, evenals reacties hierop, opgenomen; elke auteur is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.

DE FRANSE GEMEENSCHAP GEDRAAGT ZICH OP EEN ONVERANTWOORDE MANIER: QUO VADIS?

Dossier samengesteld door het Vlaams Geneeskundigenverbond (VGV), 02/02/2010.



Vlaamse Gemeenschap	arts	tandarts	85% arts	85% tand-arts
KULAK	82		69,7	
KU Leuven	364	67	309,4	56,95
U Antwerpen	102		86,7	
U Gent	325	53	276,25	45,05
U Hasselt	90		76,5	
VUB	71		60,35	
totaal Vlaamse Gemeenschap	1034	120	878,9	102
contingent Vlaamse Gemeenschap	738	96	738	96

Franse Gemeenschap	arts	tandarts	43% arts	43% tand-arts
Mons	222		95,46	
Namur	495		212,85	
UCL	779	206	334,97	88,58
ULB	573	158	246,39	67,94
Ulg	539	117	231,77	50,31
totaal Franse Gemeenschap	2608	481	1121,44	206,83
contingent Franse Gemeenschap	492	64	492	64

Er is al veel inkt gevloeid over de contingentering, numerus clausus, ingangsexamen geneeskunde en tandarts, uitgangsexamen kinesitherapie.

In de goede tien jaar dat de federale contingentering bestaat werd ze van meet af aan opgehoogd van **600** naar 650 naar 700, vervolgens 833, daarna 1025 en nu **1230**. **De federale contingentering werd dus al meer dan verdubbeld en nog willen de Franstaligen een federale oplossing voor hun probleem: lees het opblazen van de contingentering.**

Je zou dan verwachten dat deze gemeenschap toch iets gaat ondernemen om problemen in de toekomst te vermijden?

Niet zo, dat leren we uit een **rondvraag aan de Belgische universiteiten** over het aantal eerstejaars geneeskunde dit academiejaar 2009-2010.

De totale populatie eerstejaars geneeskunde in de Vlaamse Gemeenschap bedraagt (na een ingangsexamen) **1034** studenten.

Het lijkt ons redelijk aan te nemen dat **85% slaagt: 879 studenten** zullen naar het tweede jaar gaan. We baseren ons hierbij op een uitspraak van Daniël van Steenberghe, voorzitter van het comité dat het ingangsexamen organiseert (1). Rekening houdend met een klein aantal dat nog zal afvallen en een aantal artsen die niet zullen meetellen voor het contingent (preventieve sector, wetenschappelijke activiteiten, activiteiten in de medische industrie), zit Vlaanderen min of meer op schema. Het quotum bedraagt **738**.

De totale populatie eerstejaars geneeskunde in de Franse Gemeenschap bedraagt **2608** studenten. Er is geen beperking.

Het lijkt ons redelijk aan te nemen dat hiervan **43% slaagt: 1121** studenten geneeskunde zullen bijgevolg naar het tweede jaar gaan (2). De ervaring leert dat er nog wat afvallen en dat net als in Vlaanderen er een aantal niet meetellen voor de quota. **Het quotum bedraagt 492!**

Voor de **tandartsen** hetzelfde verhaal: **de Vlaamse Gemeenschap voldoet aan de eisen** van de **planningscommissie** en de **Franse Gemeenschap lapt het aan**

haar laars: 207 studenten tandarts in de Franse Gemeenschap zullen het tweede jaar halen terwijl het **quotum slechts 64 bedraagt!**

Het **VGv houdt al jaren lang vast aan de contingentering**. Desondanks werd steevast **op vraag van de Franstaligen het contingent aangepast** aan hun noden.

Het subjectieve gevoel bestaat meer en meer dat er in **Vlaanderen een tekort** dreigt aan bepaalde artsen: huisartsen psychiaters, hematologen, kinderpsychiaters... Gezien het feit dat Vlaanderen kiest voor een huisartsgepaste gezondheidszorg, moeten we dringend een kadaster hebben voor Vlaanderen: **wie doet wat en hoeveel**. Vervolgens moeten we **plannen in functie van de noden voor Vlaanderen. Vlaanderen moet dus bijgevolg zijn eigen gezondheidsbeleid kunnen bepalen**.

Een andere optie is de meer cynische: **schaf het ingangsexamen af, laat de gezondheidszorg overspoelen met Vlaamse artsen en melk die federale koe, net als de Franstaligen, leeg. Misschien zullen we dan nog sneller een Vlaamse Gezondheidszorg hebben, dan die proberen te bekomen door ons verantwoordelijk op te stellen.**

Namens de raad van bestuur van het VGv
Louis Ide en Albert Baert



(1) 85 tot 90% slaagt in eerste bachelor (De Standaard 8/7/2009) (PRO: Daniel van Steenberghe voorzitter van het toelatingsexamen)

<http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=J32CEMAK>

(2) Journal du Médecin, 31/08/2007 numéro 1853, 500 étudiants en médecine toujours en attente. Interview met de heer Simonet, minister van hoger onderwijs.

DE INTERNERING ANNO 2010 IN BELGIË

Internering is geen straf maar een maatregel die opgelegd wordt aan een psychiatrisch gestoorde die een misdrijf heeft gepleegd. Internering moet gebeuren in een aangepaste instelling en niet in een gevangenis; er is echter een schrijnend tekort aan dergelijke opvangplaatsen.

De dubbele doelstelling, bescherming van de maatschappij enerzijds en medisch-psychiatrische behandeling met eventuele reïntegratie in de maatschappij anderzijds, wordt bovendien zeer verschillend nagestreefd naargelang de plaats van de internering. Zo geraken weerloze psychiatrisch gestoorde, die een mineur misdrijf begingen, soms in de vergeetput.

Bonum ex integra causa malum ex quocumque defectu (voorwaar dit klinkt niet slecht): *in de gewone omgang is alles goed geregeld, maar er mag niet het minste haperen*. Dit was de geliefkoosde uitspraak van wijlen pastoor Karel Maria Van Deun van de Sint-Walburgis parochie in de Volksstraat te Antwerpen. Zolang ons maatschappelijk raderwerk goed functioneert, zijn we tevreden en als er één radertje stuk is dan wordt dit vanzelfsprekend hersteld en terug geïntegreerd. Niet zo in België, waar het defecte

radertje wordt weggelegd en men er niet meer naar omkijkt.

Er zijn in België in de gevangenissen 8500 cellen voorzien voor ongeveer 10.000 gevangenen. Dit aantal is opgesplitst in drie groepen: 5700 langgestraften, 3500 in voorlopige hechtenis en 1000 geïnterneerden.

Vrijheidsbeneming blijft een zeer ernstige beslissing, vooral voor de gevangenen in voorlopige hechtenis en in de internering die bijna de helft uitmaken. De vrijheid van

denken en bestaan behoort immers tot de belangrijkste existentiële waarden waardoor de mens een onherhaalbare individualiteit beleeft. Elke mens is een uniek wezen dat door zijn vrijheid verantwoordelijk is voor de invulling van zijn eigen bestaan waarbij je de som bent van je eigen daden. Ik meen dan ook dat justitie onvoldoende beseft welke vreselijke gevolgen sommige vonnissen betekenen voor deze existentiële individuele vrijheid. Ik mocht de laatste 7 maanden van dichtbij het interneringsbeleid gelukkig “figuurlijk” ondergaan. Het was een zeer hallucinerende ervaring waarbij de rigiditeit en geslotenheid van het gerechtelijk apparaat in Antwerpen bijzonder opvallend en achterhaald is.

Een tweede vaststelling is dat de hoofdrollen worden ingevuld door niet-medici waarbij de rechtspsychiater en de rechter een onbetekenende bijrol krijgen.

Internering is geen straf maar een opgelegde maatregel aan een psychiatrisch gestoorde delinquent die een misdrijf heeft gepleegd. Deze strafrechtelijke beveiligingsmaatregel is van onbepaalde duur en wordt door de rechter uitgesproken als er voldaan wordt aan drie voorwaarden: uiteraard het misdrijf, de ontoerekeningsvatbaarheid op het ogenblik van het misdrijf en tijdens het proces en de sociale gevaarlijkheid voor de maatschappij.

Na een gerechtelijke uitspraak komt de geïnterneerde onder de bevoegdheid van de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij (CBM) die over zeer (soms te) ruime bevoegdheden beschikt. De wet van 1930, aangepast in 1964, regelt de internering. Deze wet is zeer vooruitstrevend en beoogt een dubbele doelstelling: enerzijds de bescherming van de maatschappij en anderzijds de medisch-psychiatrische behandeling van de geesteszieke delinquent. In de praktijk is er duidelijk een tekort aan opvangplaatsen waardoor ruim 1000 geïnterneerden niet behandeld worden en opgesloten zijn in de gevangenis. Mentaal gehandicapten zijn doorgaans het slachtoffer van pesterijen, spot en bedrog. Internering is een maatregel van onbepaalde duur waarbij de invrijheidstelling afhangt van de “genezing”.

Om de zes maanden verschijnt de geïnterneerde met zijn advocaat voor de CBM waarbij er wordt nagegaan of er voldoende verbetering is opgetreden om te voldoen aan een re-integratie in de maatschappij. Dan volgt de vrijlating onder opgelegde voorwaarden en wordt een justitieassistent aangesteld die de geïnterneerde opvolgt gedurende een jarenlange periode vooraf bepaald door de CBM. De geïnterneerde start doorgaans zijn internering in de psychiatrische annex van de gevangenis waar hij wordt opgevangen door een zorgteam in afwachting van plaatsing in een instelling. Maar in werkelijkheid is er voor 1000 geïnterneerden geen opvang en behandeling mogelijk. Meermaals werd België veroordeeld door het Europees Comité voor de Preventie van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestrafing. Want het niet behandelen van geïnterneerden in combinatie met een jarenlange opsluiting vermindert uiteraard de zelfredzaamheid en kansen op reïntegratie in de maatschappij zoals de wet van 1930 nochtans verplicht.

In tegenstelling tot Nederland bestaat er in ons land geen specifieke opleiding tot rechtspsychiater zodat de kwaliteit van expertise zeer ongelijk en dikwijls minderwaardig is, waardoor de uitspraak van de voorzitter van de CBM uiteraard een evenwaardige kwaliteit heeft. Sommige rechtspsychiaters slagen erin om 30 interneringsverlengingen te schrijven in één uur. Een multidisciplinair

vooronderzoek, eveneens gebruikelijk in Nederland, is in dit land onbestaande.

De grote autonomie van de verschillende CBM's maakt dat de kans op levenslange internering uitsluitend afhankelijk is van de ingesteldheid van de voorzitter. Gezien de geringe afstand tussen Gent en Antwerpen mogen we wetenschappelijk aannemen dat het verschil tussen de geesteszieke delinquentie onbestaande is.

Voor dezelfde feiten kan je in Gent een gewone gevangenisstraf krijgen en in Antwerpen een levenslange internering. Er is een verschil in accent: in Gent telt de reïntegratie terwijl in Antwerpen de maatschappij maximaal moet beschermd worden. In Gent is de rechter toegankelijk en menselijk terwijl in Antwerpen een repressieve rechtspraak sinds jaren de traditie is waarbij de geïnterneerden en advocaten op een denigrerende wijze behandeld worden. In Antwerpen zijn er ongeveer 125 geïnterneerden wat ruim 10% uitmaakt van het totale aantal. Daarvan zijn er 40 die verblijven in de annex. Hun behandeling bestaat in een uur “yoga of bewegingstherapie” in de voormiddag waarna ze op de middag even naar de gemeenschappelijke ontspanningszaal mogen. Daarna gaan ze onverbiddelijk “op hok”. De rest is gewoon opgesloten in de gevangenis zonder enige begeleiding of behandeling. Soms is er een uitwisseling met de annex.



Wat zijn nu de pijnpunten?

1 De ondermaatse medische vertegenwoordiging in de CBM en zeker in de hoge CBM (HCBM) waardoor de interneringsval perfect gesloten is. De voorzitters van deze commissies moeten in de eerste plaats artsen zijn omdat er uiteindelijk geoordeeld wordt over zieke mensen waarbij tenminste twee artsen in consensus een beslissing nemen zoals gebruikelijk bij een euthanasievraag. Juristen moeten eerder een adviserende rol krijgen. Desnoods wordt een derde arts opgeroepen voor arbitrage.

2 De herziening van de nieuwe wet waarbij de CBM vervangen wordt door de strafuitvoeringsrechtbank (SURB) en medisch advies niet meer mogelijk is. Deze interneringswet is gestemd op 21.04.2007 en werd op 13.07.2007 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. In overeenstemming met artikel 157 treedt deze wet in werking op een datum die ofwel bepaald wordt door de koning of uiterlijk op de eerste dag van de 54^{ste} maand na publicatie (01.01.2012). Deze nieuwe wet, die een betere omkadering wil van de internering, houdt toch zonder meer het gevaar in dat de geïnterneerde nog minder de kans krijgt op reïntegratie in de maatschappij dan de wet van 1930. In de SURB, die de CBM in de toekomst zal vervangen, zetelt geen psychiater meer en is de internering volledig afhankelijk van het zogenaamde forensisch psychiatrisch rapport dat zoals genoegzaam bekend van een zeer ongelijke kwaliteit is. Deze strafuitvoeringsrechtbanken, die beslissen over de strafuitvoering van veroordeelden, zijn op 1 februari 2007 in werking getreden. Deze zijn echter niet vertrouwd met de complexiteit van de internering. De terechte vrees is dan ook dat de maatschappelijke integratie van de geïnterneerde nog moeilijker zal verlopen door enerzijds een gebrek aan medische

expertise en anderzijds door de verhoogde werkdruk. Maar bovenal moet de veroordeling voor banale misdrijven gelijk zijn voor iedereen en voor gans België. Rechtspraak over misdrijven die nooit leiden tot opsluiting moet omwille van het gelijkheidsbeginsel ook van toepassing zijn voor de geesteszieke delinquenten om ze uit het interneringscircuit te houden en adequaat te behandelen. Dit is zondermeer een medisch recht. In deze nieuwe wet zijn de criteria voor wederopname, wat in de praktijk eenvoudig opsluiting betekent, onveranderd en is de beslissing daartoe uitsluitend de bevoegdheid van een niet-medicus. Daarom moeten onze arts-en-politici deze wet opnieuw onderwerpen aan een grondige herziening alvorens deze automatisch van kracht wordt. Er zijn ronduit onvoldoende medische garanties ingebouwd die deze bijzonder kwetsbare maar vooral zieke radertjes van onze maatschappij op een humane wijze behandelen. Met een sociale zekerheid, die tot de top van de wereld behoort, moet de medische opvang van 1000 geïnterneerden betaalbaar zijn. Laat ons dan maar de aftocht blazen uit Afghanistan en eerst de problemen in eigen land oplossen.

3 De huisarts of de arts naar keuze met de grootste medische expertise over de geïnterneerde moet altijd gehoord worden en de beslissing daartoe mag niet worden overgelaten aan de willekeur van de voorzitter.

4 De onverkorte toepassing van de wetten van 1930 en 1964 waarbij de geïnterneerde moet behandeld worden in een aangepaste instelling. Dit zou moeten leiden tot zijn re-integratie in de maatschappij waardoor de schrijnende overbevolking van de gevangenissen zal afnemen en Tilburgse toestanden kunnen vermeden worden. Wereldwijd wordt Vlaanderen erkend voor zijn burgerlijke psychiatrische expertise en private opvang en besteden we hieraan als deelstaat meer financiële middelen dan Wallonië. Bovendien is reïntegratie van gevangenen sinds 1980 een bevoegdheid van de deelstaten en niet van de federale overheid. De geplande instellingen voor high risk patiënten in Gent en Antwerpen moeten dan ook zo snel mogelijk gerealiseerd worden.

5 De onderlinge vergelijking van alle CBM in België waarbij procentueel moet nagegaan worden hoeveel er geïnterneerd en gereïntegreerd zijn. Opvallende statistische verschillen moeten onderzocht worden. Een uitgesproken repressieve rechtspraak zonder enige mogelijkheid tot vrijlating moet casus per casus opnieuw onderzocht worden.

6 De Liga voor Mensenrechten mag zich meer profileren in deze materie. Een terechte vermindering van de subsidies door minister Schauvliege is dan ook verdedigbaar.

7 De Orde van Geneesheren moet een moreel standpunt innemen over deze schande van de internering waaraan artsen noodgedwongen medeplichtig zijn. De inmenging van niet-medici is altijd onaanvaardbaar wanneer zij ingrijpen in de behandeling. Het is medisch onaanvaardbaar dat de werkelijke macht over de interneringsverlening berust bij de justitieassistent, de secretaris van de commissie en de gevangenisdirectie waardoor het vonnis de facto is geveld vóór de zitting van de commissie.

8 Uiteindelijk moet de Hoge Raad voor de Justitie, bevoegd over klachten die te maken hebben met de wer-

king van justitie, een krachtige veroordeling uitspreken over ons interneringsbeleid en een politiek signaal geven voor een menswaardiger oplossing.

Natuurlijk zijn deze 1000 mensen politiek onbelangrijk. Zij leveren geen stemmen op en kwijnen weg in onze moderne vergeetputten. Maar al is er slechts één die er niet thuis hoort, zoals ik persoonlijk mocht ondervinden, dan is dat er één te veel. Wie mij onterecht berooft van één nanoseconde is een misdadiger, laat staan dat je als onschuldige 7 maanden verliest. Dit gaat uitsluitend over onrecht; de bestrijding ervan moet onbegrensd zijn met de inzet van alle materiële en intellectuele middelen. Ik ben niet fier op dit land en zijn leiders zolang zij deze schande niet oplossen en zich liever bezighouden met belerende lessen te spellen in onze voormalige kolonie! Voorwaar hypocrisie met Olympisch goud.

We beleven nog steeds een klassenjustitie: wie onbemiddeld, analfabeet en weinig begaafd is in combinatie met inferieure juridische steun oogst een levenslange internering. Een moord is soms eerder te verkiezen boven wat intrafamiliaal geweld uitgelokt door een vader bullebak en alcoholist die in 1991 besloot dat zijn zoon thuis diende te blijven om voor hem te zorgen in plaats van een vrouw te zoeken.

Jan Dockx

Voorzitter Vlaams Geneeskundigenverbond

Literatuur:

1. Een wettelijke geregelde vergeetput blijft een vergeetput, Juristenkrant 14 maart 2007 Mieke Van den Broeck, Liga voor Mensenrechten.
2. Internering, redactie Sarah Eelen en Tina Demersman, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk: www.steunpunt.be en tina.demeersman@steunpunt.be. Diksmuidelaan 50, 2600 Berchem.
3. Persbericht van de Ministerraad: Hervorming van de wet ter bescherming van de maatschappij 21.12.2006 op voorstel van de minister van Justitie Laurette Onkelinx

Bijlage:

toelichtingen paragraaf 2 betreffende de nieuwe wet.

1. De geïnterneerde moet geplaatst worden in een inrichting (waarop we al 80 jaar wachten).
2. De term geestesstoornis vervangt de termen krankzinnigheid, ernstige staat van geestesstoornis en zwakzinnigheid. Het enige voordeel is dat deze term internationaal door de WGO is aanvaard.
3. Het begrip gevaar voor de maatschappij wordt ruimer gesteld waarbij de term "hervallen" geldt voor de geestesstoornis én de delinquentie.
4. Een verplichte multidisciplinaire psychiatrische expertise (art. 5 en 6). De magistraat kan beroep doen op psychologische, criminologische en sociale expertises (art. 27) waarbij mogelijk een arts kan gevraagd worden, maar de SURB is niet verplicht hierop in te gaan zoals voorheen bij de CBM. Er is momenteel geen sprake van een echt multidisciplinair onderzoek. De betrokkene heeft wel de mogelijkheid om beroep te doen op een arts naar zijn keuze om zich te laten bijstaan tijdens het psychiatrisch deskundigenonderzoek (art. 7).
5. Voortaan worden de slachtoffers betrokken bij de rechtspraak zoals geldig voor veroordelingen.
6. De uitvoeringsmodaliteiten van de interneringsmaatregel die nu beperkt zijn tot invrijheidsstelling op proef, definitieve invrijheidsstelling en beperkte vrijheid worden uitgebreid met uitgaanspermities, penitentiair verlof en elektronisch toezicht (art. 38).

7. Invrijheidsstelling op proef kan maar op 2 voorwaarden: de geestestoestand van de geïnterneerde is voldoende verbeterd en de voorwaarden voor zijn reclassering zijn vervuld. Weerom een dode letter sinds 80 jaar.
8. De voorwaarden voor de vrijlating op proef worden geregeld door artikel 24 waarbij de geïnterneerde in de praktijk levenslang opgesloten blijft. De commissie Delva heeft grondig werk verricht.
9. De controle op de vrijlating op proef gebeurt door het parket, de justitieassistent en de politie. Merkwaardig is dat in deze opsomming de anomalie arts ontbreekt.
10. De definitieve vrijlating wordt uitgesproken na vrijlating op proef door de SURB in samenspraak met de justitieassistent

die zoals voorheen geniet van een uitzonderlijke niet-medische onderbouwde macht (art.72).

Tot besluit mag men stellen dat, in tegenstelling tot de CBM, in de SURB geen arts meer zetelt. Zoals voorheen ligt de macht bij de willekeur van de voorzitter om bijkomende expertise in te winnen. Maar het grootste nadeel van deze nieuwe wet is dat er geen hoger beroep mogelijk is dan uitsluitend bij het Hof van Cassatie (art. 115 e.v.). In het huidige systeem is er wel de mogelijkheid om een hoger beroep in te stellen bij de HCBM, wat echter in de praktijk zelden of nooit een vrijlating oplevert en waarbij de internering automatisch verlengd wordt met één maand.

HET PROBLEEM VAN DE INTERNERING EN DE SENAAT

Senator Dr. Louis Ide bezorgde ons vijf vragen die hij recent stelde aan minister van Justitie Stefaan De Clerck over de internering van psychiatrisch gestoorden die een misdrijf pleegden. Hieronder publiceren wij zijn eerste vraag en het antwoord van de minister van Justitie. (De redactie van Periodiek)

Vraag om uitleg van de heer Louis Ide aan de minister van Justitie over «interneringen» (nr. 4-1312)

Louis Ide

Vrouw Justitia is geblinddoekt, maar de arts die heelt of geneest mag niet blind zijn.

Wie een strafbaar feit pleegt, kan een crimineel zijn, maar ook een psychisch ziek persoon. Indien het om een crimineel gaat, zal de beschuldigde naar een gevangenis worden overgebracht, indien de betrokkene ziek blijkt te zijn, wordt hij of zij geïnterneerd in een gesloten instelling. De man of vrouw wordt een patiënt, wat niet wil zeggen dat de patiënt zijn of haar straf moet ontlopen. In die instelling wordt de persoon behandeld voor zijn ziekte, iets wat toch een eerste stap is voor een patiënt.

Ik wil dat verschil duidelijk benadrukken aangezien vaak wordt vergeten dat geïnterneerden ook patiënten zijn. Dat is niet alleen mijn visie, maar die van meerdere internationale instellingen die vinden dat men geen zieke mensen in gewone gevangenissen mag wegstoppen. Ze hebben recht op zorg en behandeling.

België is verre van de beste leerling van de klas in die materie. Op 8 december schreven meerdere kranten over de nood aan opvang in België. Er blijken 1070 geesteszieken in de Belgische gevangenissen te zitten. Volgens Laurent Sempot van het Directoraat-Generaal van het Gevangeniswezen zijn de gevangenissen niet uitgerust voor die situatie.

Sommige gevallen van internering zijn echt schrijnend. Naast het feit dat er geen adequate geneeskundige verzorging mogelijk is, worden mensen wegens hun zwakbegeerdheid en/of hun analfabetisme gewoon weggestopt in een vergeetput, de gevangenis. Het bewijs daarvan is dat vaak niets, maar dan ook niets aan de medicatie wordt veranderd. Huisartsen van dergelijke patiënten, die hun patiënten door en door kennen, botsen op een muur.

Zo valt het op dat voornamelijk de Antwerpse Commissie ter Bescherming van de Maatschappij, die is verbonden aan de Antwerpse gevangenis in de Begijnenstraat, systematisch mensen 'veroordeelt' tot levenslange internering. Nochtans heeft die commissie zelf niet de minste medische bevoegdheid om daarover te oordelen en bovendien houdt ze geen rekening met de gerechtelijke psychiatrische expertise. Als bijvoorbeeld een geïnterneerde patiënt bepaalde zware psychiatrische medicatie niet verdraagt en stopt wegens de neveneffecten, dan oordelen juristen dat dit een schending van de interneringsvoorwaarden is. Dergelijke mensen worden in de cel gestopt, waar zij zonder behandeling langzaam wegwijnen. Erger nog,

men houdt geen rekening met de medische context zoals het feit dat neuroleptica neveneffecten vertonen. Ook weigert men de betrokken huisartsen te horen.

Vindt de minister dat een huisarts van een geïnterneerde patiënt altijd moet worden gehoord door de voorzitter van de Commissie ter Bescherming van de Maatschappij? Vindt de minister niet dat geïnterneerden recht hebben op een behandeling? Wat gaat de minister daaraan doen? Wat gaat de minister doen aan het specifieke probleem in Antwerpen, waar mensen door incompetentie systematisch en zonder medische adviezen worden opgesloten?

Zal de minister contact opnemen met de medische staf, die in de Antwerpse gevangenis moet instaan voor de medische zorg en adviezen aan de Commissie ter Bescherming van de Maatschappij, om te weten hoe de vork aan de steel zit? Zal de minister contact opnemen met de Antwerpse huisartsenkring teneinde in contact te komen met de huisartsen die dergelijke patiënten volgen, en te horen wat er allemaal misloopt in Antwerpen?

Jean-Marc Delizée, staatssecretaris voor Sociale Zaken, belast met Personen met een handicap. - Ik lees het antwoord van minister De Clerck.

Ik deel de bezorgdheid van de heer Ide over het lot van geïnterneerden in gevangenissen. Door een gebrek aan opvangplaatsen in het forensisch psychiatrisch zorgcircuit blijven vele geïnterneerden langer in de gevangenis zitten dan vanuit veiligheidsoogpunt noodzakelijk is. Aangezien de gevangenissen niet de omkadering hebben waarover psychiatrische ziekenhuizen wel beschikken, blijven vele geïnterneerden verstoken van een adequate behandeling. Op 8 december verbleven er 1099 geïnterneerden in penitentiaire inrichtingen.

Toch zijn in het recente verleden enkele belangrijke initiatieven genomen om hun situatie te verbeteren. Zo heb ik eind oktober in de gevangenis van Paifve een vernieuwde afdeling met 41 plaatsen voor geïnterneerden geopend. In het voorjaar is in Merksplas de gloednieuwe afdeling De Haven in gebruik genomen, met 60 plaatsen voor personen met een mentale handicap. Begin 2008 ging in Turnhout een afdeling open met een aangepast behandelprogramma voor psychotische geïnterneerden. De plaatsen van de in 2007 opgerichte zorgequipes werden in 2008 en 2009 verder ingevuld. Ten slotte wordt in de gevangenissen te Gent en te Merksplas samengewerkt met externe centra voor mentaal gehandicapten, die aangepaste zorgprogramma's voor deze specifieke doelgroep bieden.

Deze initiatieven zullen verder worden uitgebreid. In samenwerking met mijn collega van Volksgezondheid

ijver ik voor een verdere uitbreiding van het aantal forensische bedden in de externe zorgsector. Ten slotte zullen tegen eind 2012 te Gent en te Antwerpen twee gesloten forensisch psychiatrische centra met een totale capaciteit van 450 plaatsen worden opgericht.

In de procedure voor de Commissie tot bescherming van de maatschappij behoort het tot de bevoegdheid van de voorzitter om te beslissen of de huisarts van de geïnterneerde gehoord wordt. De wet op de bescherming van de maatschappij waarborgt wel dat de geïnterneerde door een advocaat wordt bijgestaan. Bovendien neemt de Commissie kennis van het geschreven advies van de gevangenispsychiater. Bovendien maakt een psychiater deel uit van de Commissie tot bescherming van de maatschappij. Er worden dus wel degelijk artsen betrokken bij de besluitvorming van de commissie omtrent de geïnterneerde.

Bovendien kan de geïnterneerde krachtens artikel 19bis van de wet bij monde van zijn advocaat hoger beroep aantekenen tegen de beslissing tot afwijzing van zijn verzoek tot invrijheidstelling.

Ik beschik niet over gegevens om uit te maken of de Commissie tot bescherming van de maatschappij te Antwerpen haar beslissingen al dan niet systematisch steunt op de adviezen van de gevangenispsychiater of de gevangenisarts. Het is ook niet mijn bevoegdheid om de Commissie daartoe formeel te verplichten.

Ik zal me over de situatie van de medische adviezen voor de Commissie uitvoering laten voorlichten door de dienst

Gezondheidszorgen van de gevangenen. Op basis van dat advies zal ik oordelen of er verder contact moet worden genomen met de huisartsenkring van Antwerpen. Het probleem werd mij tot hiertoe niet ter kennis gebracht. Ook de Commissie van toezicht van de gevangenis te Antwerpen, waar een arts deel van uitmaakt, heeft op dit gebied in het verleden geen problemen gesignaleerd.

Louis Ide - Het verheugt me dat de minister van Justitie zich bewust is van de problematiek. Ik hoop dat er in 2012 meer dan 450 plaatsen bijkomen, want hierdoor worden plaatsen gecreëerd in de gevangenen. Het is een win-winsituatie.

Er is aan de minister van Justitie wel degelijk gesignaleerd dat er in Antwerpen een probleem is. Een brief kan op een kabinet soms een lange weg afleggen. Misschien kan de staatssecretaris de minister van Justitie erop attent maken dat er een brief werd gestuurd over de problemen bij de Commissie ter Bescherming van de Maatschappij in Antwerpen.

Jean-Marc Delizée, staatssecretaris voor Sociale Zaken, belast met Personen met een handicap. - Als staatssecretaris voor personen met een handicap voel ik me bij de problematiek nauw betrokken. Er staat hierover trouwens iets in mijn beleidsnota. Ik wil samen met de minister van Justitie het probleem opvolgen.



EEN ANTWOORD OP DE FEDERALE RECUPERATIE VAN PREVENTIE

Kort: De verleiding is groot om voor de zoveelste maal de dubieuze houding van de federale overheid aan te klagen wanneer die weer de kantjes afloopt van de bevoegdheidsgrens. Misschien is het nuttiger om vanuit de gemeenschappen concrete aanzetten te geven om eigen projecten uit te werken, waar de federale overheid dan geld kan tegenover zetten. Steeds opnieuw aanklagen wat verkeerd loopt is en blijft de boodschap op voorwaarde dat wij alternatieve voorstellen achter de hand houden. Wij trokken op exploratie en doen een concreet voorstel.

Een indruk op het terrein

Van goed opgeleide artsen, die daarnaast ook weten wat "levenslang leren" betekent, mag men verwachten dat zij de meest courante medische vraagstukken zelf weten aan te pakken. Neemt niet weg dat de bevoegde overheid, wanneer zij dit nodig acht, campagnes kan opzetten om probleemsituaties bij te sturen.

Maar voor de zorgverstrekkers op het veld is het niet steeds duidelijk wie "de bevoegde overheid" is.

Jan modaal weet dat gezondheidszorg nog steeds hoofdzakelijk federale materie is en dat de gemeenschappen bij de bijzondere wet van 08/08/1980 op de hervorming van de instellingen vooral de gezondheidsopvoeding en de preventie tot hun bevoegdheid kregen. In zijn volledigheid kent artikel 5 § 1, I volgende bevoegdheden inzake het gezondheidsbeleid aan de gemeenschappen toe: "1° Het beleid betreffende de zorgenverstrekking in en buiten de verplegingsinrichtingen (met evenwel tal van uitzonderingen o.a. de ziekte- en invaliditeitsverzekering); 2° De gezondheidsopvoeding alsook de activiteiten en diensten op het vlak van de preventies (sic) gezondheidszorg, met uitzondering van de nationale maatregelen inzake profylaxis".

Logisch dan ook dat "rookstop", "vermindering van medicatiegebruik (psychofarmaca / antibiotica /...)" en "griepvaccinatie" onder de gemeenschapsbevoegdheid valt, zo zien toch de goedmenende artsen dit.

Maar neen, natuurlijk niet, zo redeneert de federale overheid, meer of minder medicatie voorschrijven betreft federale materie en griep is een "nationale zorg". Die

dingen zijn dus op zijn minst niet goed afgelijnd, of voor meerdere interpretaties vatbaar. En zo doet dus de federale overheid, zij eigent zich toe al wat niet te zwaar of te warm is en de politici kijken toe.

Hoe kwam het zover?

"De bijzondere wet tot hervorming der instellingen" van 08/08/1980 en gepubliceerd op 15/08/1980 trad in werking op 01/10/1980. Dit was natuurlijk een politieke overeenkomst die de regering de kans gaf naar het volgende agendapunt over te gaan. Sommige Vlamingen en andere goedmenende gezondheidswerkers hadden de idee dat nu de eerste stap was gezet naar de overheveling van de gezondheidszorg naar de gemeenschappen en dat de verdere overgang niet lang op zich zou laten wachten. Maar dit was natuurlijk het laatste wat de politici van plan waren. Zij wilden namelijk zo snel mogelijk tot de orde van de dag overgaan en susten de gemoederen met deze schijnwet.

Wie daar commentaar bij heeft wordt al snel scheef bekeken en van gebrek aan solidariteitsgevoel beschuldigd.

En inderdaad de huidige wettelijke onduidelijkheid en het gebrek aan implementatie laten allerlei interpretaties toe. En alhoewel in de geest van de wet alle initiatieven die er de kantjes van af lopen erg laakbaar zijn, is er geen juridische poot om bij een tegenaanval op te steunen. De wetgever liet hier duidelijk een gat en tot op heden nam niemand het initiatief om dit ook maar een centimeter dicht te rijden.

Op naar de implementatie dus

De aanval is steeds de beste verdediging. Persoonsgebonden materies moeten naar de gemeenschappen. De scheve toestanden aanklagen lijkt logisch, moet volgehouden worden, maar bracht tot op heden nog niets concreets op. Dan maar zelf de dans gaan leiden zou een betere stap zijn en brengt misschien meer op. En waarom werd nooit met de implementatie van deze wet een begin gemaakt? Of waarom werden deze uitgebreide uitzonderingen in de loop van de jaren niet één voor één gelicht?

In gezamenlijk overleg, en volgens het subsidiariteitsprincipe, kon men de gezondheidszorg naar de gemeenschappen overbrengen en leek de weg open om de persoonsgebonden materie bij uitstek te huisvesten waar zij ook hoort.

Maar de politiek had hier helemaal geen interesse voor en wilde gewoon de macht zelf blijven uitoefenen.

En nu 30 jaar verder

Net zoals bij Brussel – Halle – Vilvoorde schuift men ook in de gezondheidszorg de hete brei steeds voor zich uit. Meer nog, heel wat federale bestuurders floreren in de macht en profiteren van de politieke en administratieve malaise.

VGv schreef een blauwdruk uit over de gezondheidszorg in Vlaanderen. Van hier uit moeten wij enkele concrete punten uitwerken en zelf beginnen onderhandelen met de andere gemeenschappen en de federale staat.

Het recente “preventie protocol akkoord” (zie webstek VGv: www.vgv.be) is hier een goed voorbeeld van.

Vlaanderen kiest thema per thema uit, maakt dit overdrachtklaar en vraagt hier federaal geld voor. En de andere

gemeenschappen kunnen al of niet volgen waarbij de federale regering de kosten in rekening brengt.

Zo kunnen wij de bijzondere wet op de instellingen stap voor stap implementeren. Denk hierbij aan de bepaling van het nodige aantal zorgverleners, de financiering van de zware medische apparatuur en de ziekenhuisdiensten of een aantal erkenningsnormen.

Besluit:

30 jaar is lang genoeg en het “openbaar leven” van de Vlaamse gezondheidszorg kan beginnen. Nu moeten wij keuzes maken en die in protocolakkoorden afspreken. Het is nu aan de politiek om de basis te volgen in plaats van initiatieven af te remmen en in de koelkast te steken. De federale regering mag alles in de aanbieding zetten en de gemeenschappen moeten er naar godsvrucht en vermogen hun deel uithalen.

Tot slot: mijn tocht langs politici, kabinetten, RIZIV, gezondheidseconomen en juristen leert mij dat er nergens een visie of strategie bestaat om de communautarisering van de gezondheidszorg aan te pakken. Men zegt mij dat het politiek mechanisme onvoldoende werkt en dat het institutioneel kluwen een bijzonder complexe zaak is geworden.

De huidige minister van Volksgezondheid zou zelfs iets meer respect hebben voor de bevoegdheidsgrens dan de voorganger, maar op het RIZIV stelt men open en bloot dat men de grenzen van preventie in de meest brede zin wil interpreteren. Zo zie je maar!



Chris Geens

Zonder versterking van de concurrentiekracht van onze bedrijven dreigt België het Griekenland aan de Noordzee te worden.

Thomas LEYSEN, VBO-voorzitter, DE STANDAARD - 26/01/10

Het dossier over de geïnterneerden in *De Standaard* schetst schrijnende toestanden. Ruim duizend mensen die door hun mentale handicap of psychische ziekte een misdrijf pleegden, gaan niet naar een psychiatrische instelling voor behandeling en ook niet naar een 'beveiligde instelling' van Justitie. Ze worden opgesloten in gewone, overbevolkte gevangenissen waar ze amper behandeling krijgen. ... Niemand maakt om deze mensen.

Guy TEGENBOS - DE STANDAARD - 30/01/10

Aan Vlaamse zijde vindt men vrij unaniem dat de maat vol is; dat de symptomen van de ontsporing van een deel van de Brusselse samenleving onduidelijk zijn en dat er nú ingegrepen moet worden. ... Als men de Franstalige politici en media aanhoort, lijkt er niets of bijna niets aan de hand te zijn.

Guy TEGENBOS - DE STANDAARD - 02/02/10

Yves Leterme zei het al ... We zijn tegen de grenzen van ons federale overlegmodel gebotst, klonk het. Dat is nu nog maar eens pijnlijk duidelijk geworden. Als er met kalasjnikovs op politieagenten wordt geschoten, wordt die realiteit anders bekeken in het noorden en het zuiden van het land.

Wim VAN DE VELDEN - DE TIJD - 03/02/10

Laat ons het dus liever hebben over de essentie: de broodnodige sanering van de publieke financiën met het oog op de gigantische staatsschuld en de enorme vergrijzingskosten die op ons afkomen. Als je dit structureel wilt aanpakken, is fiscale autonomie voor de deelstaten de enig mogelijke oplossing.

Philippe MUYTERS - DE STANDAARD - 09/02/10

KORTE BERICHTEN

PETER DEGADT VOORZITTER SAR

Gedelegeerd bestuurder van zorgnet Vlaanderen, Peter Degadt, is verkozen tot eerste voorzitter van de Strategische Adviesraad voor het Vlaams Welzijns-Gezondheids- en Gezinsbeleid. De SAR vervangt twee vroegere raden: de Vlaamse Gezondheidsraad en de Vlaamse Welzijnsraad.

Peter Degadt was eerder algemeen directeur van het Sint Lucas Ziekenhuis in Gent. Binnen deze pluriforme raad gaat men op zoek naar toenadering tussen welzijn en gezondheid, wat de logica zelf is.

Wij kijken benieuwd uit welke strategieën op tafel komen om welzijn en gezondheid in Vlaanderen coherenter te laten werken. De consensus adviezen die in de maak zijn kunnen misschien helpen bij de verdere uitbouw van de gezondheidszorg in Vlaanderen en de afbouw van de federale greep op de gezondheidszorg.

Wij kijken benieuwd uit naar de strategische veranderingen en hopen dat onze gezondheidszorg zo Vlaams wordt.

Chris Geens

FLITSPALEN EN VERKEERSBOETES

Waar men ook kijkt: de transfers gaan lustig verder en stapelen zich op in steeds dezelfde richting. Quousque tandem Catastrofa ... Ook het geduld van minister Schouppe is ten einde: "Wallonië moet beter doen".

Inderdaad: flitspalen worden geplaatst "om de veiligheid van de burgers te bevorderen" en niet om een nieuwe vorm van onrechtstreekse belasting in te voeren.

In Vlaanderen, zijn hoofdstad inbegrepen, staan 86,2 % van de flitspalen tegenover slechts 13,8 % in Wallonië! En dan nog: werken ze wel?

Alleszins worden in Vlaanderen 3x meer snelheidsovertredingen geregistreerd dan in Wallonië in verhouding tot de bevolkingscijfers.

Dat vooral leidt tot een ernstige scheeftekening in de verkeersboetes (344 miljoen euro in 2009), het gros door snelheidsovertredingen, tussen Vlaanderen (63 %) en Wallonië (25 %).

En ook de verdeling van de opbrengst is op zijn Belgisch. Van die opbrengst gaat 100 miljoen euro naar het ver-

	Inwoners % (*)	Flitspalen % (**)	Verkeersboetes % (**)	Verdeling % (**)
VI	57,8	80,9	63	57,7
Br	9,8	5,3	12	4,2
W	32,4	13,8	25	38,1

* NIS, 2009

** Het Belang van Limburg, 22.02.10

keersveiligheidsfonds met gewestelijke verdeelsleutel: VI 57,7 %, Br 4,2 % en W 38,1 %.

Volgens berekeningen van Kamerlid Ben Weyts is dit slechts het topje van de ijsberg: elk jaar gaat er in totaal bijna 900 miljoen euro van de federale overheid naar de politiezones; daarvan krijgt Vlaanderen slechts 47 % (Nieuw-Vlaams Magazine, maart 2010).

Waar verdwijnt het overige geld? En ook al het andere dat we jaarlijks betalen? Zijn we dan werkelijk de "laatste kolonie"?

Jan Peremans

PRIMA DONNA BELGICA

Op 12 februari ll. geraakte bekend dat Howard Gutman, de Amerikaanse ambassadeur in België, vroeg dat België meer soldaten naar Afghanistan zou sturen.

Hij stelde die vraag echter niet aan minister van Defensie De Crem, noch aan eerste minister Leterme, doch aan minister Laurette Onkelinx (DS en GvA, 12.02.10).

Gutman is niet dom. Hij zal ook wel weten dat de federale regering geen meerderheid heeft aan Vlaamse kant. Lobbyen bij Vlaamse coalitiepartijen is dus verloren moeite. Zo komt hij uit bij de in feite machtigste partij in Wallonië, de PS. En wie is de belangrijkste minister in de PS? Natuurlijk diegene die sociale zaken en gezondheidszorg combineert, minister Onkelinx. Zij is dus niet alleen de prima donna van Wallonië, doch ook van België.

Ei! Leterme, ween van spijt en werp uw kroon naar Onkelinx!

Eric Ponette

BRUSSELS HUIS VOOR GEZONDHEID

Op donderdag 25 maart 2010 ging te Brussel het Huis van Gezondheid officieel van start. Voor alle duidelijkheid: dit is een virtueel huis waarin de verschillende initiatieven voor verbetering van Nederlandstalige gezondheidszorg in Brussel verenigd worden.

Er werden reeds veel dergelijke initiatieven genomen: in 1936 verenigde het Doktersgild Van Helmont de Vlaamse artsen als tegengewicht voor de toen almachtige Franstalige artsenverenigingen; in 1975 werd de Brusselse Welzijns- en Gezondheidsraad gesticht die sindsdien veel initiatieven heeft genomen inzake Nederlandstalige welzijnszorg; in 1979 werd de Brusselse Wachtdienst opgericht die later uitgroeide tot de Brusselse Huisartsenkring; Pro Medicis Brussel ging van start in 1999 met als doel meer Nederlandstalige zorgverstrekkers naar Brussel te brengen; in 2005 startte Zorgnet met de uitbouw van Nederlandstalige zorgpaden.

Al deze verenigingen en ook het Brussels Overleg Thuiszorg verlenen hun medewerking aan het Huis voor Gezondheid. De werking van Pro Medicis Brussel en Zorgnet wordt volledig overgenomen door het Huis voor Gezondheid. De andere verenigingen zetten hun specifieke werking verder.

Deze veelheid van initiatieven is een verheugend feit en toont aan dat de Nederlandstalige gezondheidszorg in Brussel springlevend is, maar dit leidde ook tot versnippering, gebrek aan efficiëntie en suboptimaal gebruik van de financiële middelen. Daarom kunnen we niet anders dan we de oprichting van het Huis voor Gezondheid toejuichen en hen alle succes toewensen. Deze bundeling van krachten wordt volop gesteund door de overheid en dit werd op de openingsmeeting bevestigd met de toespraken van de ministers Brigitte Grouwels en Pascal Smet. We mogen daarom hopen dat deze meer efficiënte structuur met betere subsidiëring zal leiden tot een verdere verbetering van de Nederlandstalige gezondheidszorg in Brussel.

Robrecht Vermeulen

ONDERWIJSBELEID IN VLAANDEREN

Er is nog veel werk aan de winkel voor minister Pascal Smet. De schoolgebouwen zijn stokoud en bij een ongewijzigd beleid lopen de wachttijden op tot 50 jaar, waarbij een investeringsbedrag van 2 miljard euro nodig is. Terecht stelt Mevr. Van Hecke, directeur –generaal van het Vlaams katholiek onderwijs, dat de kwaliteit van het Vlaams onderwijs omgekeerd evenredig is met de huisvesting (DS 09.03). Bovendien is er in de steden en bijzonder in Antwerpen een acuut scholentekort waardoor ouders terug moeten kamperen in turnzalen (DS 08.03). De inschrijving online liep immers faliekant af waarbij een kwart van de ouders hun voorkeurschool niet konden vastleggen (DS 06-07.03).

Niet alleen zijn er voor onze eigen kinderen te weinig plaatsen maar staan er ook 3000 allochtonen op de wachtlijst voor Nederlandse les waarbij de wachttijden zijn opgelopen tot 6 maanden. Voorwaar een voorbeeldig taal- en inburgeringsbeleid. De kennis van het Nederlands is immers een absolute voorwaarde voor een goed Vlaams integratiebeleid (DS 08.02). Zelfs van de verplichte taalproef voor kleuters, om toegelaten te worden tot het eerste leerjaar, is nog geen sprake (DS 16.03).

Toch blijft een eeuwig breed glimlachende Pascal Smet steeds bijzonder optimistisch. Met zijn zeer “degelijke” dossierkennis (waarbij deze van Frank Vandenbroucke verbleekt) in combinatie met enige Sturm und Drang voorspelt hij dat het allemaal niet zo moeilijk kan zijn en dat elke autochtoon én allochtoon op 1 september een plaats heeft in het onderwijs! (DS 08.02 en 13-14.03). Hij vergeet er wel bij te vertellen dat er zoiets bestaat als school- en integratieplicht ... Benieuwd hoe hij deze varkentjes zal wassen. Wordt vervolgd en gevolgd want het VGV is bijzonder gevoelig en alert voor de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs dat de ruggengraat vormt van onze Vlaamse economie die nog meer moet evolueren naar een kennis-economie.

Jan Dockx

VLAANDEREN EN WALLONIË MAKEN ANDERE KEUZES

Vlaanderen spendeert meer geld aan wetenschappelijk onderzoek, welzijn en cultuur, en hoger onderwijs. Wallo-

nië van zijn kant geeft meer aan economische politiek, ruimtelijke ordening en tewerkstellingsbeleid en heeft meer schulden af te betalen. Het besteedt vooral meer aan politieke kabinetten; Vlaanderen dan weer aan zijn administratie.

Dat blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Namen. De onderzoekers vertrokken van de veronderstelling dat in Vlaanderen en Wallonië evenveel wordt uitgegeven en berekenden vervolgens hoeveel Wallonië uitgeeft aan een budgetpost als Vlaanderen er 100 euro aan besteedt. Deze vertrekveronderstelling is niet juist, daar Wallonië per inwoner meer ontvangt dan Vlaanderen. 4.000 euro tegenover 3.750 (en Brussel zelfs 5.000 euro). De cijfers zullen dus betwistbare indrukken wekken, maar tonen wel welke prioriteiten worden gelegd.

Welzijn, preventieve gezondheidszorg en cultuur krijgen minder geld in Franstalig België. En hoewel de verschillen voor onderwijs klein zijn, haast gelijk voor basis- en secundair onderwijs, blijkt het hoger onderwijs en het academisch wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen meer te krijgen. Wallonië geeft bijna de helft meer uit aan tewerkstellingspolitiek. Maar berekend per werkloze is er bijna geen verschil. En de terugbetaling van de schulden is in Wallonië een belangrijke meerkost. (x 2,4 t.o.v. Vlaanderen).

Hoewel de bestuursuitgaven in Vlaanderen licht hoger liggen, gaat in Wallonië meer geld naar de politieke facetten van het bestuur; de provincies, parlementen en kabinetten. (resp. x 2,75, x 1,54 en x 2,66). Voor zijn administratie slechts 80 % van het Vlaamse budget.

De onderzoekers merken nog op dat geld uitgeven niet gelijk staat met efficiënt besteden ...

Bron: Guy Tegenbos, DS 20.01.10

Geert Debruyne

KNIK IN DE GEBORTETOENAME IN VLAANDEREN

Na een stijging van het aantal geboorten gedurende een zestal jaren en het recordjaar in 2008, is er in 2009 in Vlaanderen een lichte daling opgetreden van 0,9 %, behalve in Limburg (+0,4%). Deze daling trad vooral op in West- Vlaanderen (-3,4%), de provincie met minst grootstedelijke centra en allochtonen. Het gaat hier uitsluitend om ziekenhuisbevallingen, omdat het

studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie (SPE) de - overigens zeldzame - thuisbevallingen niet registreert. Dit gegeven zal met gemengde gevoelens worden onthaald. Enerzijds zijn er de demografische problemen, niet alleen in Vlaanderen, maar in geheel Europa. Een minimum van 2,1 kinderen wordt vereist per vrouw om een stabiele bevolking te garanderen. Anderzijds zijn er de zorgen over een steeds dreigender overbevolking op wereldschaal.

Piet Hein Jongbloet

ONTWIKKELINGSHULP

De ontwikkelingshulp is van 850 miljoen euro (2007) gestegen naar 1,5 miljard euro (2010). Daarmee behoort België tot de Europese top. Maar in 1970 hebben we al de norm van 0,7 procent van ons bruto nationaal product toegezegd en we hebben er nu 40 jaar over gedaan. Er is dus nog 800 miljoen te gaan. En hier zitten we terug op het niveau van onze goede oude politieke cultuur. Er werden voor 400 miljoen euro stokoude schulden kwijgescholden aan Congo.

Verder wordt de pot gespijsd met 100 miljoen euro voor een “vreemde soort” van ontwikkelingswerk: 65 miljoen voor de opvang van asielzoekers in België en 20 miljoen voor de opvang van buitenlandse studenten. Deze 500 miljoen “extra ontwikkelingshulp” is een typische Belgische opsmukoperatie. De evolutie is bemoedigend maar we zijn nog ver van de 0,7 % norm (DS, 13.01).

Het VGV is benieuwd welk ontwikkelingsland volgend jaar mag genieten van deze tastbare hulp te velde door enkel oude en afgeschreven schulden kwijt te schelden.

Jan Dockx

TWEEDE LANDSTAAL BRUSSELSE POLITIE

Recent stelden Franstalige toppolitici van zowel MR als PS dat de onveiligheid in Brussel beter aangepakt zou kunnen worden als er minder taalvereisten werden opgelegd aan politieagenten.

Uit cijfers die N-VA kamerlid Ben Weyts opvroeg blijkt evenwel dat amper de helft van het Franstalig politiepersoneel in Brussel Nederlands kent.

Met de politiehervorming werd de verplichte tweetaligheid van alle agenten in de Brusselse politiezones

ingevoerd. We zouden België niet zijn als er niet werd voorzien in een overgangsregeling van vijf jaar. Maar die verstreek al in april 2006!

In principe zouden dus alle agenten in Brussel tweetalig moeten zijn. Maar uit cijfers opgevraagd bij de minister van Binnenlandse zaken blijkt dat slechts 51% van het Franstalig politiepersoneel Nederlands kent. Van de Nederlandstaligen is 83,2 % tweetalig.

Nochtans heeft eenieder, die een "elementaire" kennis van de andere landstaal kan aantonen, recht op een premie die een paar honderd euro per maand kan bedragen.

Jan Van Meirhaeghe

V-MED-TEAM IN HAÏTI

Het V-Med-team van Dr. Beaucourt mocht terecht de felicitaties in ontvangst nemen van Vlaams minister-president Kris Peeters voor hun twee weken intensieve inzet in Haïti. Dr. Beaucourt omschrijft deze missie als de ergste en moeilijkste die hij ooit heeft meegemaakt maar houdt er toch een bijzondere voldoening aan over. Het V-Med-team telt 13 leden en heeft zich tot het uiterste ingezet.

Met deze actie heeft Dr. Beaucourt Vlaanderen weer eens op de wereldkaart gezet (GvA, 30.01.10).

Het VGV sluit zich aan bij deze gelukwensen.

Jan Dockx

ZIEKTEVERZUIM IN BELGIË

Het bedrijf SD Worx publiceerde recent cijfers over het kortdurend ziekteverzuim in 2009 (Ivan Broeckmeyer, DT 19.02.10).

Het kortdurend ziekteverzuim is het ziekteverzuim van minder dan een maand: dat valt ten laste van de werkgever. Daarna is de zieke werknemer ten laste van de ziekteverzekering.

In 2009 bedroeg het kortdurend ziekteverzuim in België gemiddeld 6,4 dagen.

Er zijn evenwel regionale verschillen: gemiddeld 2,41 % van de normaal te presteren arbeidstijd in Vlaanderen en 2,65 % in Wallonië.

	Ziekteverzuim in % v. d. arbeidstijd	Bij Vl = 100
Vl	2,41	100
W	2,65	110

Uit deze vergelijking blijkt dat het kortdurend ziekteverzuim in 2009 10 % hoger was in Wallonië dan in Vlaanderen.

Eric Ponette

VLAAMSE OOSTRAND BRUSSEL EN MUG

Toch wel raar dat een Vlaams minister van welzijn, volksgezondheid en gezin, die op zijn webstek zegt: "Ik wil inzetten op een warme en solidaire samenleving", wenst te wachten op een inventarisatie van taalklachten alvorens stappen te zetten om een Vlaamse MUG in de Oostrand van Brussel in overweging te nemen.

De situatie in de ruime omgeving van het UCL Sint Lucas Ziekenhuis te Woluwe is al decennia bekend. Het wordt dus wachten op een aantal catastrofes, die wij eerder in de regio Halle meemaakten, alvorens de zaak ernstig genomen wordt.

Toch wel raar dat in Nederland alle allochtonen, tot de laagste sociale klasse toe, Nederlands moeten leren en ook kennen alvorens zij aan werk en echte integratie geraken. In Belgenland acht men zelfs hooggeschoolden niet gedwongen om de taal van het gewone volk te spreken.

Louis XIV en Napoleon I zijn nog steeds niet dood.

Chris Geens

PARTIJVOORKEUR VLAAMSE BEROEPSJOURNALISTEN

In 2003 voerden Prof. Els De Bens en haar medewerkers Mieke De Clercq en Steve Paulussen (Communicatiewetenschappen Universiteit Gent) een enquête uit bij de Vlaamse beroepsjournalisten over meerdere thema's.

De enquête gebeurde schriftelijk bij de journalisten van alle mediasectoren (kranten, weekbladen en audiovisuele media) in Vlaanderen. Alle 2.257 beroepsjournalisten werden aangeschreven en de respons was een groot succes: 1.026 antwoorden of 45,5 % van de ondervraagden.

De resultaten werden gepubliceerd in de nummers mei, juni en augustus 2003 van het tijdschrift "De Journalist".

Een van de vragen peilde naar de partijvoorkeur van de journalisten: hun kiesgedrag in 1999 en hun kiesintentie in 2003. De resultaten zijn samengevat in onderstaande tabel.

	1999 (%)	2003 (%)
Agalev	49,2	29,1
CVP – CD&V	7,8	8,1
SP – SP.a/Spirit	29,8	41,7
VLD	23,0	21,6
Vlaams Blok	1,7	2,7
VU/ID21 N-VA	8,9	8,7
Vivant	1,1	/
Blanco	3,0	5,4
Totaal	124,5	117,3

De som is in beide gevallen groter dan 100 omdat een aantal journalisten een verschillende stem aangaf voor Kamer en Senaat.

Latere uitgebreide enquêtes over dat onderwerp bij die doelgroep zijn mij niet bekend.

Eric Ponette

"GEZONDHEIDSZORG IN BELGIË DUUR EN MATIG EFFICIËNT" JA, MAAR...

Op grond van een jaarlijks vergelijkend overzicht van de gezondheidszorg in de 30 OESO-lidstaten (*Health at a Glance*) concludeert Ivan Broeckmeyer (DT, 09-12-09) dat de gezondheidszorg in België duur is en maar matig functioneert. Op Noorwegen na heeft België verhoudingsgewijs het hoogste aantal gezondheidswerkers. Voor wat het aantal artsen betreft wordt België met vier artsen per 1000 inwoners alleen voorafgegaan door Griekenland. Gelijksoortige cijfers gelden ook voor het aantal verpleegkundigen: 14,8 per 1000. Daarmee staan we op de vierde plaats, na Noorwegen, Ierland en Zwitserland. De kosten van de gezondheidszorg komen dan ook - met 10,2 procent van het bbp (bruto binnenlands product) - op de vijfde plaats in de ranglijst. Als we de levensverwachting als criterium nemen scoort ons gezondheidsstelsel matig in een kostenbatenanalyse.

Deze gegevens betreffen uiteraard geheel België, en niet Vlaanderen of Wallonië. Cijfers hierover moeten altijd met zeer veel moeite bij de federale overheden worden ontfoetseld. Op een parlementaire vraag van Bart Laeremans (VB) gaf minister L. Onkelinx de cijfers eindelijk prijs op 1 aug. 2008: inderdaad er waren 4,01 artsen per 1000 inwoners voor het land; maar voor Wallonië: 4,08 en voor Vlaanderen 3,66 (Periodiek, jan. 2009). Wanneer men daarenboven ook de RIZIV-gegevens vergelijkt, waren de uitgaven in 2006 nog steeds 2,3 % hoger in Wallonië dan in Vlaanderen

(Periodiek jan. 2010). In de loop van de jaren werd het verschil evenwel kleiner en werd de uitgavencurve in Vlaanderen iets steiler dan in Wallonië (RIZIV-studie, april 2007). Wat de levensverwachting betreft weten we bovendien dat die in Vlaanderen voor de man 2,83 jaar, en voor de vrouw 1,64 jaar, hoger is dan in Wallonië (Periodiek, juli 2008 en jan. 2010).

Alles samen realiseren we dus in Vlaanderen met minder artsen en minder uitgaven een hogere levensverwachting.

Piet Hein Jongbloet

BUITENLANDSE ZORGVERSTREKKERS EN TAAL

Door het tekort aan verpleegkundigen rekruteren ziekenhuizen nu vaak in het buitenland. LDD-kamerlid Martine De Maght bevroeg minister Onkelinx over de taalkennis, en kreeg als antwoord dat buitenlandse zorgverstrekkers die in Belgische ziekenhuizen en RVT's komen werken voor het bekomen van een werkvergunning geen van de landstalen moeten spreken!

Als de ziekenhuizen en rusthuizen dezelfde kwalitatieve verzorging willen blijven leveren, is het essentieel dat verpleegkundige en patiënt elkaars taal spreken.

Nu beoordeelt de werkgever zelf of de buitenlandse zorgverstrekker voldoende de taal beheerst. In de praktijk blijkt dat de patiënt vaak niet meer geholpen wordt in zijn moedertaal.

Het kamerlid dient daarom een voorstel in om de taalvereiste verplicht te maken bij het afleveren van een werkvergunning.

Voor buitenlandse artsen bestaat een analoog probleem.

Europa legt de lidstaten controleproeven op om buitenlandse artsen te erkennen. Minister Onkelinx moet die proeven organiseren in overleg met de gemeenschappen, bevoegd voor onderwijs. Voor collega en senator Louis Ide kan talenkennis een geïntegreerd onderdeel vormen van de proef.

Maar de minister repliceert dat voor de Europese Commissie de vraag over taalkennis geen deel uitmaakt van de erkenningsprocedure. Indien nodig moet de taalkennis onderzocht worden na de erkenning.

Louis Ide vindt het wel een vereiste dat de arts de taal spreekt van de patiënt. Hij zal aan de Orde der Geneesheren vragen of zij het deontologisch verantwoord vinden dat een hoogopgeleide

arts patiënten niet kan te woord staan in de moedertaal van de patiënt.

Jan Van Meirhaeghe

THUISZORG IN DE 3 GEWESTEN

In 2008 gaf het RIZIV afgerond 914 miljoen euro uit aan thuiszorg met volgende gewestelijke verdeling: 64,48 % in Vlaanderen, 31,35 % in Wallonië, 4,15 % in Brussel en 0,03 % onverdeeld (Peter Backx, Artsenkrant 19.01.10).

Uit die gegevens kunnen de uitgaven per hoofd van de bevolking in elk gewest berekend worden: zie tabel.

Uitgaven thuiszorg in 2008		
	Bedrag/inwoner (in euro)	Bij W = 100
VI	95,65	115
W	82,89	100
Br	36,18	44

Daaruit blijkt dat Vlaanderen per hoofd 15 % meer uitgeeft aan thuiszorg dan Wallonië.

Dat bevestigt vroegere cijfers die er reeds op wezen dat Vlaanderen een sterkere klemtoon legt op thuiszorg dan Wallonië.

Eric Ponette

SOLIDARITEIT

Over solidariteit gesproken: de Belgische eerste minister, Yves Leterme u wel bekend, verklaart fier in een toespraak in Waver voor 800 toehoorders dat België GEEN klein land is. "We zijn een van de weinige die 0,7 % van ons bbp aan ontwikkelingssamenwerking besteden"! (Steven Samyn, DS 12.03.10) Applaus!

Applaus van diegenen die voortdurend Vlaanderen voor internationale rechtbanken sleuren omwille van het manifeste gebrek aan solidariteit van de Vlamingen voor hun arme Franstalige landgenoten. De Vlamingen geven hen ook maar 7,3 % van hun brp!

Hij kreeg ook applaus toen hij opmerkte dat het zijn taak is eerste minister te zijn van heel het land.

Hij legde er o.a. ook de nadruk op dat wij onze goede talenkennis moeten behouden. Hetgeen duidelijk geïllustreerd wordt door het feit dat de Franstaligen als tweede taal de internationale taal, Engels, **mogen** kiezen terwijl de Nederlandstaligen, uiteraard het lokale Frans, de taal van de meesters, **moeten** kiezen.

Jan Peremans

BELASTINGAANGIFTEN IN DE 3 GEWESTEN

In januari ll. gaf minister Didier Reynnders cijfers vrij over laksheid inzake indiening van belastingaangiften in de personenbelasting voor het aanslagjaar 2008 in de drie gewesten, op vraag van senator Anke Van dermeersch.

Het aantal belastingplichtigen die voor dat jaar *geen belastingaangifte* indiende, bedroeg in Vlaanderen 116.846, in Wallonië 118.738 en in Brussel 72.487.

Vergelijking tussen de gewesten is mogelijk o.a. door omrekening van die aantallen per 1.000 inwoners in elk gewest (zie onderstaande tabel).

Geen belastingaangifte voor 2008			
	Aantallen	Per 1.000 inwoners	Bij VI = 100
VI	116.846	19	100
W	118.738	34	179
Br	72.487	69	363

Daaruit blijkt dat in Wallonië 79 % meer belastingplichtigen dan in Vlaanderen geen aangifte van de personenbelasting indienden.

Minister Reynnders gaf ook cijfers vrij over de *laattijdige belastingaangiften* voor datzelfde jaar: 121.404 in Vlaanderen, 133.598 in Wallonië en 44.222 in Brussel.

Vergelijking van de gewesten onderling gebeurt in de tweede tabel.

Laattijdige belastingaangifte voor 2008			
	Aantallen	Per 1.000 inwoners	Bij VI = 100
VI	121.404	20	100
W	133.598	39	195
Br	44.222	42	210

Zo blijkt dat in Wallonië 95 % meer laattijdige aangiften van de personenbelasting ingediend werden dan in Vlaanderen.

Eric Ponette

VISSER-NEERLANDIAPRIJS VOOR SVM

Op 1 maart 2010 ontving het **Studiecentrum voor Vlaamse Muziek** (SVM) de prestigieuze Visser-Neerlandiaprijs in de Blauwe Zaal van de Singel te Antwerpen. Deze uitreiking vond plaats in het kader van de Peter Benoit Herdenking, georganiseerd door het Studiecentrum zelf en het Algemeen Nederlands Verbond (ANV), dat jaarlijks enkele prijzen uitreikt. Deze gebeurtenis werd opgeleusterd door het gemengd koor Cantus-Amici met liederen van Vlaamse

musici, door het strijkwartet Blindman met Vlaamse composities en tenslotte door Jozef De Beenhouwer.

De laudatio werd uitgesproken door Vic Nees, en de prijs werd uitgereikt door Bert van der Stoel, ANV-voorzitter, die de doelstelling van het ANV en de betekenis van de Visser-Neerlandiaprijzen toelichtte. Het dankwoord kwam toe aan Jan De Wilde, musicoloog, en Michaël Scheck, dirigent, initiatiefnemers en drijvende krachten achter dit studiecentrum. Zij betrokken hierbij hun vele medewerkers-vrijwilligers. Verder konden zij de bedoeling van het studiecentrum toelichten, namelijk de zorg voor het Vlaamse muziekpatrimonium uit de 19^e en 20^e eeuw: d.w.z. het inventariseren, bestuderen en valoriseren van de Vlaamse muzikliteratuur in

een nationale en internationale context, met vooral Noorwegen en Italië als lichtende voorbeelden.

Voor het SVM gaat het er om een plaats te veroveren tegen de stroom in. Het richt zich tegen het officieel erfgoedbeleid voor Muziek in Vlaanderen, dat zijn best doet om de ware problematiek te ontkennen, en tegen musici die "geen Peter Benoit willen spelen, omdat hij een nationalist zou zijn!". Nota Bene, Benoit is in 1901 gestorven! En de gehele 19^e eeuwse muzikliteratuur is gebaseerd op bijdragen van Poolse, Tsjechische, Moldavische, Russische, Hongaarse, Scandinavische of Spaanse nationale scholen! En dit terwijl Peter Benoits *Messe solennelle* op 20 april 2008 uitgevoerd werd in het Japanse Nagao-ka, onder de leiding van Yosuke

Funahashi. Dit jaar nog werd in Vietnam Mortelmans' *Morgenstemming* uitgevoerd.

Het gaat hier om een bijzonder merkwaardige vlucht voor het eigen verleden, waarbij men de eigen geschiedenis wil 'deleten', omdat men er zich permanent te over schaamt. Over deze excuuscultuur vol van verdringingsmechanismen en witwasneuroses, schreef Johan Sanctorum: "Een cultuur die rationeel haar eigen emoties en onderbewustzijn ontkent" en "De Vlaamse culturo is een parvenu, die zijn afkomst uitstraalt en ontkent."

Daarom verdienen deze moedige mensen deze prijs dubbel en dik!

Piet Hein Jongbloet

Een geslaagde integratie van nieuwkomers lukt alleen zolang alle sectoren de instroom van nieuwkomers nog kunnen dragen. Een ondoordachte instroom van asielzoekers zal daarom alleen maar leiden tot het ontstaan van een nieuwe sociale onderklasse en daar is niemand bij gebaat.

Monica DE CONINCK, Schepen van diversiteit en OCMW-voorzitter Antwerpen (SP.A), DE STANDAARD - 10/02/10

Voorts zou het wenselijk zijn dat de steeds weer terugkerende gedachte van een Brusselse "ruimte" (*Brussels Metropolitan Region*), afkomstig uit werkgeverskringen maar aangehangen door ondermeer Dehaene, Leterme en de twee Vlaams-Brusselse vice-premiers Vanackere en Vanhengel, in Vlaanderen serieus onderzocht wordt voordat men dit project zelfs maar bespreekbaar acht.

Mark GRAMMENS - JOURNAAL - 11/02/10

Lid worden van het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds... ...is zelf de sociale zekerheid splitsen.

U bent dan niet enkel in orde met de wettelijke verzekering, maar u geniet ook van interessante aanvullende en facultatieve diensten en voordelen. Bovendien geeft u de unitaire machten een krachtig signaal voor een eigen Vlaamse sociale zekerheid!

Lid worden vraagt amper administratieve rompslomp.

Eén telefoontje volstaat, de rest doen wij.

Aarzel geen dag langer en bel gratis: 0800-179 75

Hoofdzetel

Hoogstratenplein 1 • 2800 MECHELEN

Tel. 015-28 90 90 • e-post: info@vnz.be

Belangrijkste kantoren

Aarschot	Schaluin 99	Mechelen	Van Benedenlaan 32
Antwerpen	Troonplaats 2	Menen	Bruggestraat 152
Berlaar	Dorpsstraat 22	Merelbeke	Poelstraat 40
Boechout	J.F. Willemsstraat 18	Mol	Sint-Paulusstraat 2/1
Brugge	Gistelsesteenweg 113a	Nijlen	Woeringestraat 7b
Deurne	Turnhoutsebaan 289	Overijse	Duisburgsesteenweg 149
Gent	IJzerlaan 16	Ranst	Antwerpsesteenweg 3a/b1
Haacht	Wespelaarsesteenweg 2b	Roeselare	Leenstraat 3
Hasselt	Burg, Bollenstraat 1/4	Sint-Genesius-Rode	Kerkstraat 2a
Heist-o/d-Berg	Kattestraat 45	Sint-Niklaas	H. Heymanplein 18
Herentals	Molenvest 6	Tienen	Wolmarkt 9
Herenthout	Bouwelsesteenweg 17	Torhout	Elisabethlaan 2/2
Ieper	J. Capronstraat 15	Turnhout	Kasteelplein 10/1
Izegem	Kerkplein 8	Vilvoorde	Schaarbeeklei 47
Kapellen	Hoogboomsteenweg 119	Waregem	Stormestraat 36
Kortenberg	Leuvensesteenweg 214	Willebroek	Overwinningstraat 39
Kortrijk	Gr. Gwijde van Namenstr. 7	Wommelgem	Kerkplaats 31
Lier	Antwerpsestraat 145	Zandhoven	Oude Baan 1a

Wij zijn ook nog aanwezig in

Aalter, Aartselaar, Asse, Bellegem, Berchem, Berendrecht, Bonheiden, Boom, Bornem, Brakel, Brasschaat, Brussel, Deerlijk, Dendermonde, Dessel, Deurne, Diest, Diksmuide, Dilbeek, Dilsen-Stokkem, Edegem, Essen, Galmaarden, Geel, Glabbeek, Gooik, Grimbergen, Grobbendonk, Halle, Hamme, Heide, Herent, Herselt, Heusden-Zolder, Hoboken, Hoellaart, Hooglede, Huldenberg, Hulshout, Ingelmonster, Kalmthout, Kapelle-o/d-Bos, Kessel, Knokke-Heist, Kontich, Kortemark, Kraainem, Kruibeke, Kuurne, Laakdal, Lanaken, Ledegem, Leuven, Lint, Lokeren, Lommel, Maldegem, Malle, Meerhout, Meise, Merchtem, Merkssem, Moeskroen, Mortsel, Noorderwijk, Olen, Poperinge, Putte, Puurs, Rijkevorsel, Roosdaal, Schoten, Steenokkerzeel, Tervuren, Westerlo, Wetteren, Wevelgem, Wichelen, Wiekevorst, Wijnegem, Wilrijk, Wuustwezel, Zemst, Zoutleeuw, Zwevegem en Zwijndrecht.



Vlaams & Neutraal Ziekenfonds

www.vnz.be - 0800-179 75

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

“TI SOLÈY LEVE” IN HAÏTI

“Ooit zal ik zeggen dat ik twee levens in Haïti heb geleefd, een leven vóór de aardbeving en een leven erna... de grens in tijd is maar een paar seconden trilling... de grens in emotie is onbeschrijfbaar groot... de breuklijn is gezet, het oude Haïti bestaat niet meer, het nieuwe heeft de vorm van vele vraagtekens. “

Dit zijn woorden van Jeannine De Beleyr werkzaam in Haïti.

Jeannine De Beleyr (°1950) gaat in 1981 voor het eerst op bezoek bij Raymond De Caluwe, Scheutist, werkzaam in de Plato Sentral van Haïti. De bezoeken herhalen zich een paar keer tot in 1987 de beslissing valt om in samenwerking met de Scheutisten voor een langere periode mee te werken aan de opbouw van het onderwijs in afgelegen gebieden van het centraal heuvelland. Acht jaar later vertrekt Jeannine naar het noordoosten van Haïti, dicht bij de grens met de Dominikaanse Republiek. Daar start zij met een team van Haïtianen een educatief centrum 'Ti Solèy leve' op.

'Ti Solèy leve' letterlijk vertaald: 'Kleine opgaande zon', bevindt zich in Akil Samdi, een plaats waar kleuters en leerkrachten stapje voor stapje een nieuw en kwalitatief beter niveau bereiken.

Op 12 januari wordt Haïti getroffen door een alles verwoestende aardbeving. De hoofdstad Port au Prince wordt zeer zwaar getroffen. In Akil Samdi wachten ze op nieuws van vrienden en familie uit de hoofdstad.

Hierbij enkele fragmenten uit de mails en brieven die wij de laatste weken ontvangen hebben. Zo krijgt de lezer een idee van de situatie op het platte land en hoe het centrum Ti Solèy leve wil helpen bij de heropbouw van Haïti.

We zijn nu een dag verder en we zijn onbeschrijfelijk bezorgd om veel...



Eerst en vooral de bezorgdheid om onze partners en stafleden in de hoofdstad. Via enkele mails hebben we vernomen dat Mon-Rève, waar de Scheutisten verblijven, geen slachtoffers heeft. In het dorp Akil hangt de prangende vraag bij ieder die familie heeft in de hoofdstad... “leven ze nog?”

Massaal trekken de mensen weg uit de hoofdstad, terug naar hun arme families die zichzelf in feite hadden willen helpen door het vinden van een kleine job in de stad. Massaal zijn de gekwetsten die nu beroep moeten doen op inlandse dispensaria en kleinere hospitalen (die op dit moment onvoldoende voorzien zijn van medicijnen en verzorgingsmateriaal).. Massaal de families die plots onvoorziene uitgaven hebben om de terugkomenden te voeden en te kleden, die kleinvee moeten verkopen om de medische verzorging van hun dierbaren te betalen... Maar méér dan massaal is de bevolking in de provincies voor wie het leven net als vroeger in “vechten voor leven” verder gaat... voor wie de schok slechts enkele trillingen waren...



We hadden dertig stoelen klaargezet in een overdekte ruimte aan de ingang van het centrum. Ik weet niet hoeveel stoelen er nog werden bijgezet... van overal kwamen ze, mannen en vrouwen, jonge studenten en kinderen, veel kinderen...

Terwijl dossiers werden ingevuld deden ze hun verhaal aan elkaar, telkens weer datzelfde verhaal, en toch telkens weer anders door de eigen emoties en details...

- ik had werk in Port-au-Prince, de fabriek is niet echt geschonden... maar zelfs als ik daar terug zou mogen gaan werken, waar moet ik in godsnaam gaan wonen?*
- ik zou dit jaar, na drie dure studie jaren, mijn diploma halen...van de school is niets over... hoe kan ik hier, in het binnenland, een zelfde studierichting vinden en waar moet ik dan wonen?*
- de ouders van deze vier kinderen zijn in de stad gebleven om hun hebben en goed te beschermen tegen diefstal. Ze hadden daar een naaiatelier opgezet, jaren van zwoegen om ook mij te helpen, nu weet ik echt niet hoe ik het, als weduwe, met mijn vier kleinkinderen moet doen...*
- samen met mijn broer hebben we de vijf kinderen van mijn zus opgevangen...en straks komen er nog drie kinderen van een zwaargewonde neef bij.... er zullen dan twintig borden moeten gevuld want we dragen ook de zorg van onze oude moeder en vader...*

Onlangs vroeg broer Firmin of ik in korte zinnen kon uitdrukken hoe het allemaal op mij afgekomen is, hoe het nu aanvoelt?

Letterlijk, maar zoveel meer figuurlijk, ben ik door elkaar geschud...

Hoe moet ik rouwen, ik weet niet waar ze begraven liggen, de vrouw die mijn was deed, de vrouw die voor me kookte, de vriendin die met me lachte, de student wiens beurs ik betaalde...

Hoe moet ik in volle blijdschap omarmen

mijn naaste Haitianen die het wel hebben overleefd...

Hoe moet ik nu luisteren naar hen, die terugkeren naar het dorp, die smeken om hulp,

het kind dat haar ouders verloor, de moeder die na de verre reis bevalt van een dode baby, de vader die zoekt naar een huis, een thuis.

Hoelang zal ik 's nachts de trilling nog voelen, de seconden van dood, de kreet van leven...

Hoe moet ik de "overkant" vertellen dat we doorgaan en doorgaan

Dat we dank zij hen naar een "nieuwe toekomst" bewegen...

Ti Solèy leve wil starten met twee projecten:

- nieuwe huisvesting voor ontheemde leden en kennissen;
- hulp aan families die ouderloos geworden kinderen in hun gezin opnemen

Op welke manier kan Ti Solèy leve gesteund worden?

rekeningnummer met fiscaal attest

000-0901974-68

SOS Scheut - Ninoofsesteenweg 548 - 1070 Brussel

IBAN: BE82 BIC: BPOTBEB1

Mededeling: 02.509.018:O.V.S.C.I. Akil Samdi-Haïti J.

De Beleyr

rekeningnummer zonder fiscaal attest

747-0181944-96

Ti Solèy leve - Kleemstraat 89 - 9100 Belsele

IBAN: BE65 BIC: KREDBEBB

Mededeling: "revalidatie na ramp"

Het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds zamelde alvast 3.850 euro voor dit doel in.

Suzy Vaes

VGV-MEDEDELINGEN

BLAUWDRUK VLAAMSE GEZONDHEIDSZORG

Geachte collega, beste VGV-lid,

Het Vlaams Geneeskundigenverbond heeft een vragenlijst gepubliceerd op Internet www.vgv.be/blauwdruk.htm om uw mening te vragen met betrekking tot de basisprincipes voor een Vlaamse gezondheidszorg.

Tot dusver mochten wij al heel wat antwoorden ontvangen, maar om de representativiteit te maximaliseren willen wij u met aandrang vragen de vragenlijst in te vullen, mocht u dat nog niet gedaan hebben. Het invullen vraagt een 30-tal minuten en beslaat belangrijke thema's zoals de rol van de mutualiteiten en artsensyndicaten, het administratieve beheer van de gezondheidszorg, de programmatie en erkenning van diensten en zorgverstrekkers, de honorering en taakverdeling van de artsen, de organisatie van de gezondheidszorg in Brussel.

Met onze meeste dank voor uw medewerking tekenen wij met vriendelijke en collegiale groeten,

Het VGV-bestuur



NOTEER NU REEDS IN UW AGENDA



Symposium van VVMV in samenwerking met VGV

Thema: Armoede en gezondheidszorg in Vlaanderen

Datum: zaterdag 23 oktober 2010

Plaats: De Schelp van het Vlaams Parlement te Brussel

Programma: zie VVMV-katern midden dit nummer

Jaarvergadering VGV 2010: welkom in Damme.

Ik woon in Oostkerke bij Damme, een van de mooiste dorpjes van Vlaanderen. Logisch toch dat ik er reclame voor maak. Damme heeft alles om van de VGV jaarvergadering een geslaagde daguitstap te maken.

De 11.000 Dammenaars zijn wat trots op hun middeleeuwse stad en de polderdorpen langs de schilderachtige Damse Vaart die sluimeren tussen het historische Brugge en het mondaine Knokke aan het Noordzeestrand. Vivenkapelle is de parel van de neogotiek in Vlaanderen en in Sijsele slaat men een golfballetje op. Damme heeft iets met literatuur, want Jacob Van Maerlant, vader der Dietsche dichteren algader, woonde en werkte hier, maar Damme is vooral Uilenspiegelstad en ontwikkelde zich sedert 1997 tot eerste boekendorp in Vlaanderen.

Het stadhuis van Damme leent zich uitstekend voor een academische zitting. De zaal "Vierschaere" op de eerste verdieping biedt plaats aan 50 tot 100 personen.

Het Uilenspiegelmuseum ligt er vlak naast. Wat is er Vlaamser dan Tijl, de ontembare geus en fratsenmaker, die met zijn Nele en Lamme Goedzak door middeleeuws Vlaanderen zwierft?

Op wandelafstand zijn er nog het museum van het Sint-Janshospitaal (Damme) en het museum met een collectie beeldhouwwerken en schilderijen van de Waalse kunstenaar Charles Delporte.

In de zeventiende eeuw werd Damme als een vestingstad stervormig omwald. Een wandeling over deze oude stadswallen toont ons nog overblijvende militaire bouwwerken, en brengt ons ook in het recent gerestaureerde natuurgebied "d' Oude Schaapskooi". Langs de Damse Vaart en langs het bedreigde Leopoldkanaal en Schipdonkkanaal – hier de "Stinker" en de "Blinker" genoemd - zijn schitterende wandelingen in deugdlozende open lucht uit te stippelen. Als het wat meezit zien we de vriesganzen al.

Culinair hoeft Damme niet voorgesteld te worden. Keuze te over om de dag aangenaam af te sluiten.

Jan Van Meirhaeghe

Voor meer info en prachtige beelden: www.damme.be, www.toerismedamme.be, www.damme-online.com, www.tgrootgedelf.be

* Inzendingen zijn welkom op info@vgv.be of VGV-secretariaat, Ergo de Waellaan, 3/bus 14, 2100 Deurne-Antwerpen.

BRIEF AAN SENATOR WOUTER BEKE

Aan de Heer Wouter Beke, Vice voorzitter CD&V
Senaat, Paleis der Natie, Natieplein, 1, 1009 Brussel

17 februari 2010

Zeer geachte Heer,

Uw stellingname betreffende de wenselijkheid om een Regeringscommissaris te benoemen voor diabetes heeft veel beroering veroorzaakt onder veel Vlaamse artsen. Zij zijn inderdaad ontmoedigd omdat uw partij reeds meer dan een tiental jaren de splitsing van de gezondheidszorg proclameert, en erger nog, omdat uw pleidooi volledig indruist tegen de reeds lang toegewezen preventieve gezondheidszorg aan de gemeenschappen. Het heeft de Raad van Bestuur van het Vlaams Geneeskundigenverbond (VGV) genoopt hierin een standpunt in te nemen, en u dit mede te delen.

U zegt zich te spiegelen aan de zogenaamd gunstige resultaten bij de vaccinatieronde voor Mexicaanse griep behaald door de 'nationale' griepcommissaris, maar de schrijnende resultaten in Wallonië vergeleken met deze in Vlaanderen, blijken U en Uw partij te zijn ontgaan. De gevolgen van een éénvormige regeling bij de vaccinatie tegen de Mexicaanse griep voor het gehele land met een ziekenhuis-georiënteerde benadering in Wallonië tegenover de eerstelijns geneeskunde benadering in Vlaanderen kunt U aantreffen op pg.16 en 17 van het januarinumnummer van Periodiek, orgaan van het VGV.

Ten overvloede willen wij de argumenten vermelden waarom aan de Vlaamse bevolking schade wordt berokkend door de preventieve diabeteszorg uit handen te geven:

- De aanpak voor diabeteszorg heeft vooral te maken met levensstijl, voeding, gedrag en activiteit. Dit zijn materies die grondig verschillen in de Vlaamse en Franse Gemeenschap. Wie pleit voor levenskwaliteit moet weten dat welzijn en gezondheidszorg gemeenschapsmaterie zijn.
- Het voorkomen van diabetescomplicaties vraagt bij uitstek een preventieve instelling.
- De eerstelijns geneeskunde is in Vlaanderen veel verder ontwikkeld dan in Wallonië en de hiervoor essentiële elektronische dossiervorming, is er veel verder doorgevoerd (eind 2008: 54,4% in Vl. tegen 25,9% in W. en 23,8% in Br.).
- In Nederland functioneert reeds een vooruitgeschoven model voor diabeteszorg, volledig in handen van de huisartsen. Dit verwierf de gouden wimpel in de *European Health Consumer Index (EHCI 2008)*. Vlaanderen kan zich hieraan spiegelen.

De Vlaamse artsen hebben het bange gevoel dat Uw partij ook hier opnieuw de steeds duidelijker wordende draai van 180 graden aan het nemen is en dat u minister L. Onkelinx wil helpen in haar steeds duidelijker wordende recuperatiepogingen om de gehele medische zorg te herfederaliseren en opnieuw op Waalse leest te schoeien. Het VGV hoopt dat U de Vlaamse artsen in deze gerust zult kunnen stellen.

Hoogachtend,

Dr. Jan Dockx
Voorzitter VGV

Dr. Robrecht Vermeulen
Ondervoorzitter VGV

Dr. Bart Garmyn
Secretaris VGV

BIJLAGE: januarinumnummer 2010 Periodiek



Vlaams Geneeskundigenverbond VZW
De Heer Jan Dockx, voorzitter
Ergo De Waellaan 3 bus 14
2100 Antwerpen – Deurne

Leopoldsburg 22 februari 2010
Geachte heer Dockx,

Met grote aandacht heb ik uw brief gelezen. U zegt te schrijven namens 'de Vlaamse artsen'. Ik kan u verzekeren dat ik bijzonder veel felicitaties van Vlaamse artsen heb ontvangen die het waarderen dat ik mij al jarenlang inzet voor de gezondheidszorg in het algemeen en voor diabetes in het bijzonder.

Eigenlijk ben ik sterk ontgoocheld in uw reactie. Van een organisatie die de geneeskunde stimuleert had ik verwacht dat zij het positief zou vinden wanneer een parlamentslid een belangrijke ziekte zoals diabetes onder de aandacht brengt en ministers aanzet om hieromtrent een grotere activiteit aan de dag te leggen. Ik heb vooral willen aangeven dat de inspanningen rondom diabetes schril afsteken tegen de inspanningen die gedaan worden in verband met de zogenaamde Mexicaanse griep.

Zoals u misschien weet ben ik met dit thema al enige tijd begaan en lig aan de basis van een aantal initiatieven in het parlement (zoals een resolutie in verband met diabetes). In mijn tussenkomst zet ik hierbij de rol van de huisarts centraal. Ik citeer: *"Bij dit alles speelt de huisarts een cruciale rol, zowel preventief als curatief. Ook in het 'screenen' van potentiële diabetici moet de huisarts het voortouw kunnen nemen want naar schatting één op twee weet niet eens dat hij diabetes heeft. Een efficiënte organisatie van de eerstelijnszorg dus en een al even noodzakelijke degelijke communicatie binnen de diabeteszorg"*.

Bovendien zijn er wel degelijk federale nevenaspecten die ik al lange tijd aan de kaak stel zoals discriminatie op arbeidsmarkt en bij verzekeringen: *"Diabetici die zichzelf onder controle kunnen houden en een zelfdiscipline aan de dag leggen, kunnen doorgaans perfect leven en werken. Maar zij worden meer dan eens gediscrimineerd: vooral op het vlak van tewerkstelling en verzekeringen, het verkrijgen van leningen en andere worden soms onrechtvaardige beslissingen genomen. Heel wat banken en verzekeringen verschuilen zich bijvoorbeeld achter het argument dat de ziekte weinig gekend is en ze dus geen risico's willen nemen. België heeft inderdaad geen goed registratiesysteem waarvoor wij al langer pleiten."* Ik kan me moeilijk inbeelden dat deze thematiek u onbewogen zou laten.

Indien u in mijn oproep een intentie tot herfederalisering leest, heeft u mij ofwel verkeerd begrepen, ofwel onvolledig gelezen. *"Die (commissaris) kan de verschillende overheden en andere partners (RIZIV, mutualiteiten ...) rond de tafel brengen, een plan en strategie ontwikkelen én uitvoeren."*

U hoeft zich alleszins geen zorgen te maken omtrent de ambities van mijn partij op het staatkundige vlak. Ook mijn persoonlijke staatkundige ambities op het vlak van de gezondheidszorg blijven overeind. Hierbij hoeft ik maar te verwijzen naar mijn meest recente tussenkomsten in verband met de erkenningsquota voor artsen of de vaccinaties tegen de Mexicaanse griep en daarbij opnieuw de vaststelling maak dat de taalgrens ook meer en meer een zorggrens wordt. Ik stel vast dat collega Louis Ide (waarmee ik in het parlement goed samenwerk) hieromtrent in uw blad een vrij platform krijgt over een thema dat ikzelf als eerste aangekaart heb. Ook uit het taalgebruik van uw brief zou ik kunnen afleiden dat uw organisatie zich zou inlaten met partijpolitiek, wat volgens mij niet echt de bedoeling van uw verbond kan zijn.

Ten gronde ondersteun ik uw pleidooi (en u dus ook blijkbaar mijn pleidooi) dat het voorkomen van diabetescomplicaties een preventieve instelling is. Vlaanderen heeft nu reeds die bevoegdheid en er is geen haar op mijn hoofd dat eraan denkt dit ook maar ter discussie te stellen.

Dat de eerstelijngeneeskunde in Vlaanderen verder ontwikkeld is dan in Wallonië geef ik zelf in het parlement via vragen en tussenkomsten regelmatig aan. Dus ook hier zitten we op eenzelfde lijn.

Wij blijven voorstander van een staatshervorming, ook op dit vlak. Maar hiervoor moet er wel een meerderheid zijn en zoals u weet hebben ook een aantal Vlaamse partijen duidelijk gesteld dat zij op dit ogenblik hiervoor geen vragende partij meer zijn. En zolang we geen meerderheid vinden om dit te realiseren kunnen we moeilijk alles op zijn beloop laten. Daar zijn uw diabetespatiënten ook niet mee geholpen.

Met vriendelijke groeten,

Senator Wouter BEKE

Elk EU-beleid moet beginnen met het besef dat het eurocentrisme voorbij is. Laten we eerst onze huidige kernopdrachten eens goed doen, en bijvoorbeeld de euro verantwoord beheren. Vluchten in de slogan 'meer macht en geld naar Brussel' is een vorm van zelfoverschatting, zo niet zelfbedrog.

Der Jan EPPINK - DE TIJD - 12/02/10

Van Rompuy werd voorzitter van de Europese Raad bij de gratie van Frankrijk en Duitsland, die zichzelf daarmee verzekerden van hun controle over de functie van Europees voorzitter.

Bart BEIRLANT - DE STANDAARD - 12/02/10

OVV-MEDEDELINGEN

PERSBERICHT VAN HET OVERLEGCENTRUM VAN VLAAMSE VERENIGINGEN (22.03.2010)



Bram Hermans verkozen tot OVV-voorzitter.

De Vlaamse Beweging kiest voor verjonging.

Op maandag 15 maart 2010 verkoos de Algemene Vergadering van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) Bram Hermans tot voorzitter. Hiermee kiest de Vlaamse Beweging duidelijk voor verjonging. De vorige voorzitter, Huguette de Bleecker, is helaas vroegtijdig overleden. Haar termijn werd afgewerkt door ondervoorzitter Wim de Wit. De nieuwe voorzitter benadrukte in zijn verkiezingstoespraak de nood aan verjonging en pleitte voor een grondige dialoog met de eigen lidverenigingen. Het dossier B-H-

V was een ander belangrijk aandachtspunt.

Bram Hermans is 28 jaar en werkt bij het Verbond VOS als educatief stafmedewerker. Eerder was hij reeds Nationaal Praeses van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV), en Praeses van KVHV-Leuven. Hij zetelt ook in het Comité Vlaanderen Onafhankelijk en in de Nationale Raad van het Taal Aktiecomitee (TAK).

In zijn verkiezingstoespraak benadrukte Bram Hermans de noodzaak van verjonging. Zoals de meeste verenigingen in Vlaanderen kampen vele OVV-lidverenigingen met een snel oprukkende vergrijzing.

Indien we vandaag niet verjongen is er morgen geen Vlaamse Beweging meer, was het devies.

In tweede instantie wil de nieuwe voorzitter de dialoog aangaan met de leden van het OVV. Alleen door alle lidverenigingen op één lijn te manoeuvreren herwint het OVV volgens hem zijn oorspronkelijke slagkracht.

Tenslotte gaat het OVV in een hogere staat van paraatheid. De lopende onderhandelingen over het dossier B-H-V worden met argusogen gevolgd en indien de resultaten niet naar behoren zijn, volgen onvermijdelijk acties.



Wim De Wit Ondervoorzitter OVV

BOEK "TRANSFERS IN DE SOCIALE SECTOR 2003-2007"

TE KOOP:

**NIEUW boek
Aktiecomitee
Vlaamse Sociale Zekerheid**

**De Transfers in
de sociale sector
2003-2007**

Betalingswijze: 5 euro storten op rekeningnummer **436-6268041-57** met vermelding **boek transferten** (verzending inbegrepen)
Meer info: www.aksvz.org
akvsz@vnz.be



AKTIEKOMITEE VLAAMSE SOCIALE ZEKERHEID (AK-VSZ)
Hoogstratenplein 1 • 2800 Mechelen
TEL 015 28 90 96 • FAX 015 20 96 66 • akvsz@vnz.be
Rekeningnummer: 436-6268041-57

BHV

Respect!
voor Vlaams-Brabant

STEUN
de BURGEMEESTERS
SPLITS KIESKRING

Splits BHV
Steun de BURGEMEESTERS

www.burgerzin.be

"Campagne van de OVV-werkgroep BHV"

BINNENLAND

Reünie: Meesterwerken uit het Koninklijk Museum (verlengd)

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Handschoenmarkt, Antwerpen

Zestien grote altaarstukken van Antwerpse meesters gemaakt voor de kathedraal met topstukken van Quinten Metsijs, Frans Floris, Peter Paul Rubens, Barend van Orley.

De 8 uitgeleende altaarstukken blijven tot de heropening van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten.

www.dekathedraal.be

Merovingers en Gallo-Romeinen

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Jubelpark, Brussel.

Het Jubelparkmuseum heeft zijn zalen over de Merovingers en de Gallo-Romeinse periode gerenoveerd.

www.kmkg.be

Ambiorix, koning van de Eburonen (tot 13.06)

Gallo-Romeins Museum, Kielenstraat 15, Tongeren
Expositie van archeologisch materiaal afkomstig uit nationale en internationale collecties teruggaand tot de 8^{ste} eeuw V.C.: Keltische wapens en juwelen, de schat van Ambiorix (muntschat van Heers)...

www.ambiorix.com

Retrospectieve Koen van den Broeck (tot 16.05)

S.M.A.K., Citadelpark, Gent

Eerste retrospectieve van de schilder waarbij zijn werk balanceert tussen een schilderij en de fotografische afbeeldingen. Zijn werk is te zien in gerenommeerde buitenlandse musea.

www.smak.be

De Chinese Verleiding (tot 25.04)

Kunsthof Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 9, Gent
Exportkunst van de 16^{de} tot de 19^{de} eeuw

www.europalia.eu en www.gent.be/spa

Uit het geheugen. Over weten en vergeten (tot 02.05)

Museum Dr. Guislain, Jozef Guislainstraat 43, Gent
Expositie over de fascinatie voor het geheugen in de wereld van de wetenschap en de kunst.

www.museumdrguislain.be

De uitvinding van Brugge, de stad van Delacenserie (tot 25.04)

Bruggemuseum-Gruuthuse, Dijver 17, Brugge

Expositie over de 19^{de} eeuwse facelift van de stad en één van haar belangrijkste uitvinders, Louis Delacenserie.

www.uitvindingvanbrugge.be en www.museabrugge.be

El Greco tot 09.05

Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Overzichtstentoonstelling van de belangrijkste vertegenwoordiger van het maniërisme.

www.bozar.be

Frida Kalho en haar wereld (tot 18.04)

Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Haar zelfportretten illustreren haar bijzonder turbulente leven met Diego Rivera.

www.bozar.be

Imagenes del Mexicano (tot 25.04)

Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel
Deze tentoonstelling vat de Mexicaanse geschiedenis samen met 150 werken uit binnen- en buitenland.

www.bozar.be

Bij Ensor op bezoek (tot 29.08)

MUZEE!, Romestraat 11, Oostende

Tentoonstelling in het kader van de grote Ensor herdenking in 2010.

www.muzee.be

Gustave Van De Woestyne (tot 26.03)

Museum voor Schone Kunsten Gent, Citadelpark, Gent
Retrospectieve over een van de meest oorspronkelijke kunstenaars van de Belgische kunstgeschiedenis.

www.mskgent.be

Het symbolisme in België (tot 27.06)

Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, Regenschapsstraat 3, Brussel

Samenwerking met Gent waarbij G. Van De Woestyne een van de belangrijkste moderne symbolisten is. Een duoticket is mogelijk om beide tentoonstellingen op verschillende dagen te bezoeken.

www.fine-arts-museum.be

De taalfaciliteiten zijn een smerig machtsmiddel dat systematisch wordt aangewend om het Vlaamse sociale weefsel in de randgemeenten af te breken.

Bram HERMANS, OVV-voorzitter, DE VOS - nr. 2, 2010

... het asiel- en migratiebeleid in dit land is een regelrechte ramp. Een erfenis van de regering-Van Rompuy, die werd opgedrongen door de Franstaligen en niet meer te herstellen is. Dat komt ervan wanneer je een land wil besturen zonder een meerderheid aan Vlaamse kant.

Paul GEUDENS - GAZET VAN ANTWERPEN - 05/03/10

BUITENLAND

Amsterdam

- Aan het Russische Hof (tot 30.12.10)
- Matisse tot Malkevitch (tot 17.09), Hermitage Amsterdam www.hermitage.nl
- Paul Gauguin (tot 06.06), Van Gogh Museum www.vangoghmuseum.nl

Parijs

- Lucian Freud (tot 19.07), Centre Pompidou, www.centrepompidou.fr
- Turner et ses peintres (tot 24.05), Grand Palais, www.grandpalais.fr
- Edvard Munch (tot 18.07), Pinacothèque de Paris, www.pinacothèque.com
- Hans Von Aachen, Suermondt-Ludwig-Museum (tot 13.06)

Rome

Caravaggio (tot 13.06), Scuderie del Quirinale, (onwaarschijnlijk schitterende tentoonstelling die alleen al een reis naar Rome rechtvaardigt) service@romeguide.it

Rotterdam

Is de tafel gedekt, Museum Boijmans Van Beuningen, www.boijmans.nl

Londen

Delaroche and Lady Jane Grey (tot 23.05), The National Gallery, <http://nationalgallery.org.uk>

Jan Dockx

VG V BEZO EKT

Gustave Van de Woestijne (1881 – 1947) Museum voor Schone Kunsten te Gent.

Gustave Van de Woestijne is een van de meest oorspronkelijke schilders uit onze kunstgeschiedenis. Dit is de tweede retrospectieve tentoonstelling over hem. De eerste vond plaats in 1949.

Hij studeerde aan de Gentse Academie voor Schone Kunsten. Op 19 jarige leeftijd trok hij met zijn oudere broer Karel, dichter, prozaïst en kunstkriticus, naar Sint-Martens-Latem. Daar kwam hij in contact met de eerste groep van Latem: Minne, De Saedeleer, Albijn Van den Abeele en De Praetere. In hun gezelschap ontwikkelde hij zich intellectueel en artistiek. Hij deelde hun belangstelling voor het rurale leven, los van de industriële maatschappij en hun zin voor contemplatie, vroomheid en bewondering voor de Vlaamse en Italiaanse primitieven. In deze Latemse periode schilderde hij voorstellingen van het landleven, bijbelse taferelen en gevoelige portretten van dorpsfiguren, familieleden en vrienden.

In 1909 verliet hij Sint-Martens-Latem en kwam hij samen met De Saedeleer uiteindelijk terecht in Tiegem. De invloed van het Leie-dorp bleef stilistisch aanwezig en in die periode was hij een veelgevraagd portrettist. Bij het uitbreken van de oorlog sloegen ze samen op de vlucht naar Engeland. Hij schilderde er een aantal allegorieën op de oorlogssituatie en was er bijzonder actief als portretschilder. Terug in België werd hij docent aan verscheidene academies en trachtte er aansluiting te vinden bij het modernisme.

Gustave Van de Woestijne wordt gerekend tot de avant-garde waarbij hij een persoonlijk compromis sloot tussen expressionisme en kubisme met interesse voor de beeldtaal van de primitieven. De tentoonstelling in 1902 over de Vlaamse Primitieven te Brugge betekende een keerpunt in zijn carrière. Hij nam van hen het ambachtelijke, het ragfijne realisme over en het observatievermogen. In Sint-Martens-Latem werd hij als stedeling plots levend. Door terughoudendheid en ascese lijken zijn boeren buiten de werkelijkheid te leven. Het zachte coloriet vormt de achtergrond van de harde contouren van zijn figuren.

Met deze tentoonstelling, van 27 maart tot 27 juni, wordt het oeuvre van Gustave Van de Woestijne zo ruim als mogelijk belicht met een uitzonderlijke keuze aan schilderijen, tekeningen en grafiek, chronologisch gerangschikt met een focus op portretten, religieuze taferelen en stillevens.

Wij gaan deze tentoonstelling bezoeken met drie gidsen op 12 juni omstreeks 15.00 uur. Een uitnodiging volgt nog.

Graag nog uw aandacht voor de volgende tentoonstellingen:

1. Ensor: PSK Brussel op zaterdag 11.09
2. Van Eyck tot Dürer: Groeningemuseum te Brugge op zaterdag 27.11

Noteer ook de volgende activiteiten:

1. Symposium VVMV-VGV: Armoede en gezondheid in Vlaanderen, De Schelp op zaterdag 23.10
2. Algemene ledenvergadering: locatie nog te bepalen zaterdag 27.11.

Jan Dockx

Het Oude Rome is ten onder gegaan aan politici die zich verkleedden - denk maar aan Nero. Hoe kan je nu geloofwaardig zijn als je, je eigen geloofwaardigheid constant ondermijnt?

Paul BUYSSE, voorzitter van de raad van bestuur van Bekaert, DE TIJD - 20/03/10

In principe zou er zelfs niet mogen onderhandeld worden over een arrest van het Grondwettelijk Hof. Er ligt trouwens een Vlaams wetsvoorstel klaar dat in de commissie reeds werd goedgekeurd - inclusief door de CD&V - en dat dus, met vijf minuten politieke moed, zó wet wordt in de Kamer.

Paul GEUDENS - GAZET VAN ANTWERPEN - 01/04/10

MUZIKALE EVENEMENTEN

EEN NIEUWE CHEF-DIRIGENT VOOR DE VLAAMSE OPERA

De Vlaamse Opera met, zoals bekend, uitvoeringen in Gent en Antwerpen, heeft het moeilijk om gedurende langere tijd een chef-dirigent in huis te houden.. Het operahuis had internationale uitstraling verworven onder de intendant Marc Clémeur - ondertussen verhuisd naar Straatsburg. Meerdere operahuizen doen afstand van deze functie en engageren al naargelang het repertoire een gespecialiseerde muzikale leider. Intendant Aviel Cahn staat momenteel aan het roer en sluit terug aan bij een traditie. Tijdens een persconferentie stelde hij enige tijd geleden Dmitri Jurowski voor als de nieuwe muzikale chef.

Voor de Vlaamse operaliefhebber is Jurowski niet helemaal onbekend. Hij leidde de Mazeppa-uitvoeringen, doch hij overtuigde o.i. nog sterker tijdens de fel gesmaakte Nieuwjaarsconcerten. Geboren in 1979, stamt hij uit een

beroemde Russische dirigentenfamilie. Hij groeide op en studeerde in Duitsland en hij dirigeerde reeds in Italië. Deze background verklaart zijn vertrouwdheid met, en zijn liefde voor, zowel het Russische, Italiaanse en Duitse repertoire. Momenteel leidt hij de reeks Eugen Onegin-uitvoeringen in de Vlaamse Opera.

Jurowski's opdracht gaat in op 1 januari 2010, met een duur van in principe 3,5 jaar. Ondertussen is ook het programma van de Vlaamse Opera bekend gemaakt. In een volgende bijdrage willen wij daarop focussen. In elk geval wensen wij de intendant Aviel Cahn en de nieuwe chef-dirigent veel succes toe aan het roer van Vlaanderens Cultuurinstelling nr.1.

Luc Schaevebeke

EEN MAFESTIVAL MET NIEUWE IMPULSEN

Het **Musica Antiqua-festival** van 6 tot 15 augustus te Brugge stelde onlangs zijn programma voor. De tijd van de prestigieuze evenementen is duidelijk voorbij... Met enige nostalgie denken wij nog terug aan de optredens met grote namen, zoals Deller, Munrow, Marriner en de profeten uit ons eigen Vlaanderen, zoals de gebroeders Kuijken. Zij zijn er niet meer bij of werden onbetaalbaar voor een festival met een bescheiden budget, zij het met internationale weerklank. Enkel Gustav Leonhardt overleefde deze geschiedenis... Brugge, het Mekka van de authentieke uitvoeringspraktijk, van waaruit de laureaten van het concours uitzwermden en carrière maakten over de wereld, kan zeker nog altijd meetellen.

Dit concours - dit jaar voor klavecimbel en pianoforte - houdt stevig stand. De nieuwe directie, zeg maar Tomas Bisschop, is creatief genoeg om nieuwe ideeën te bedenken en vorm te geven. De samenwerking op logistiek gebied, o.m. met het Concertgebouw, is eveneens vermeldenswaard. Een trend, die zich de laatste jaren in de programmatie doorzet, is het vanuit een historisch perspec-

tief zoeken naar verbanden tussen onze westerse muziekcultuur en die van de ons omringende volkeren. Tijdens de 18^{de} eeuw voelde men zich bedreigd en tezelfdertijd gefascineerd door alles wat uit het oosten kwam. Dit wordt heel concreet bij de concerten in partnership met de stad Potsdam en Sanssouci. Wij vermelden in die zin o.m. de optredens door 'Le Poème harmonique' of 'Capriccio Stravagante'.

Brugge biedt verder nog lezingen en cursussen aan, terwijl Musica Antiqua ook de allerkleinsten niet vergeet! De Universiteit Vrije Tijd van het Davidsfonds draagt eveneens haar steentje bij. En dan is er ook opnieuw de traditionele instrumententoonstelling. Verder is ook Klara van de partij, hetzij live, hetzij in uitgesteld relais. En dat alles wordt verkocht onder het label: 'Orient Express'. Meer dan een fata morgana, dacht ik...www.MAfestival.be

Luc Schaevebeke

UIT DE DISCOTHEEK

CD HMU 907484 Harmonia Mundi FRANZ SCHUBERT (1797-1828) "WINTERREISE"

Uitvoerders: **Mark Padmore**, tenor, **Paul Lewis**, piano.

Een jaar voor zijn dood zong Schubert samen met baryton J.Vogl deze liederen op een speciaal vriendenconcert. Hij zag zijn eigen gemoedstoestand weerspiegeld in de grauwe monoloog van de reiziger die bij ijzig winterweer zijn dorp ontvlucht om het verleden te vergeten. In het eerste deel knaagt de herinnering aan het afscheid van de ontrouwe geliefde. In het tweede deel begint zijn huiveringwekkende dooltocht met hallucinerend dwalen, tot hij in de gestalte van de 'Liereman' de Dood ontmoet die zich over deze uitgeputte 'bedelaar- naar -liefde' ontfermt. Met soepele, aangename stem, uitmuntend in 'mezza voce' stemvoering, benadert de tenor deze allegorische cyclus in perfecte harmonie met zijn begaafde metgezel-pianist. Samen reconstrueren ze de introverte, desolate, ijle, irreële sfeer die doorschemert in vele ontroerende momenten. P.Lewis is een erg attentvolle partner in zijn duetterend klavierspel, vol vindingrijke 'inkleuring' van de tekst. M.Padmore heeft deze cyclus qua inhoud zeer eerlijk en gevoelvol gediend, met puike verstaanbaarheid en dictie. Echt jammer dat *te sterk vibrato* sommige crescendo en forte passages ontsiert in de laatste liederen. Belcanto-vibrato creëert hier misplaatst *theatraal* effect i.p.v. intensivering van de dramatische spanning. "You have to be haunted by this cycle to be able to sing it!" (E.Gerhardt) typeert deze gedreven vertolking.

CD Eufoda 1379 TRIDUUM PASCHALE Pasen in polyfonie en abdijsang

Uitvoerders: *Capilla Flamenca, Psallentes, Broeders van West-Vleteren*.

Deze opname ontstond uit het verlangen om - naar aanleiding van de bouw van de Sint-Sixtusabdij West-Vleteren - de diepe en onpeilbare verbondenheid met de aarde, met de mens en met God, zoals een abdijsamenleving die wil beleven en zoals die tot uiting komt in eeuwenoude gebedszangen van cisterciënzermonniken, ook voor de buitenwereld kenbaar te maken. De abdijszangen voor Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Paaszaterdag en Paaszondag worden afgewisseld met vocale polyfonie. De uitvoerders mogen terecht trots zijn. Het Gregoriaans wordt heel wijdingsvol gezongen door Ensemble Psallentes. De broeders vertolken welluidend hun meer eenvoudige hedendaagse gezangen. De polyfone pareltjes met Capilla Flamenca illustreren glansrijk de inspirerende kracht van de kerkmuziek in onze 'contreien'. Zo is dit gedurfd project uitgegroeid tot een zeer hoogstaande muzikale belijdenis van ons veelzijdig christelijk erfgoed. Luisteren naar deze eeuwenoude zangen brengt de hemel wellicht wat dichterbij.

CD Eufoda 1373 WEHMUT UND LIEBESHAUCH LIEDER L.van Beethoven,R.Schumann,E.Grieg,R.Strauss

Uitvoerders: *Yves Saelens*, tenor, *Inge Spinette*, piano.

J.Caeyers' recente Beethovenbiografie en het Robert Schumann-jaar in de muziekwereld gaven aanleiding tot deze bespreking. De liedcyclus "An die ferne Geliebte" is de gesublimeerde muzikale liefdesboodschap van Beethoven zelf die in 1816 berustend afscheid nam van een onmogelijk geworden (ge)liefde. De evenwichtig uitgebouwde glanzende stem van Yves Saelens herschept voelbaar bewogen Beethovens nostalgische boodschap over afscheid, verlangen, verwijdering, onthechting en ultieme zielsverbondenheid met de geliefde langs de muziek zelf. Het hoopvol lied "Wo die Berge so blau" en vooral de liefdevolle eindbede "Nimm sie hin denn, diese Lieder", die terugvoert naar het begin, blijven aan je muziekziel kleven. Ultradevoelig pianospel van Inge Spinette schildert de intieme sfeer.

Diepere weemoed klinkt in "Liederkreis" van R. Schumann. De fragiele melancholische ondertoon wordt heel subtiel gesuggereerd, zonder zweem van goedkope sentimentaliteit. Zulke gave, lyrische en aangrijpend weemoedige vertolking spreekt voor uitzonderlijk interpretatief talent. "Ich wandelte unter den Bäumen" en "Schöne Wiege meiner Leiden" zijn juweeltjes van wederzijdse poëtisch-muzikale en emotionele repliek tussen pianiste en zanger. De frisse liederen van E. Grieg zijn een gunstige aanvulling bij het thema. Grieg was vertrouwd met de Duitse liedkunst en liet zich daardoor inspireren. "Ein Traum" illustreert dat in openbloeiende apotheose.

R. Strauss sluit de rij af met "Mädchenblumen", een cyclus van 4 liederen, waarin het klavier typische kleurschakeringen weeft en de zangpartij stemstrelend werkt. Het musicerend duo brengt continue betovering en intense gevoelsparticipatie bij deze verrassend gevarieerde muziekstond. Voor wie van zang houdt: een absolute aanrader!

CD Fuga Libera 563 FRANZ SCHUBERT (1797-1828) Sonatas D 840 & D 959

Uitvoerder: *Severin von Eckardstein*, piano.

In juni 2003 profileerde pianist S. von Eckardstein zich als eerste laureaat piano van de Koningin Elisabeth Wedstrijd o.m. door zijn rustige concentratie, zijn opvallende en absoluut overtuigende muzikaliteit en verbluffende virtuositeit die hij ondergeschikt hield aan de inhoud van de muziek. Even meesterlijk speelde hij bij de voorstelling van deze CD. Zelf vermeldt hij in het voorwoord: "Het heeft me steeds gefascineerd met welke eenvoudige compositorische middelen Schubert in staat is een klanktaal te ontwikkelen, die als uitdrukking van een ongelooflijk veelzijdig en subtiel palet van menselijke gevoelens dient." En "Het is mij meer te doen om het inwendig karakter van de muziek en haar mogelijke boodschap weer te geven, te onderlijnen of beter nog : te laten spreken." Deze gevoelige zienswijze, die bravoure schuwt, gunt ons een vertolking die stil maakt. De onafgewerkte 'Reliquie' D 840 heeft een levendig Moderato en een diepzinnig Andante. In het Andantino van D 959 met symbolisch vrolijke grote terts toonaard, komen de lichtstralen reeds van 'de andere oever': een schokkende zielsberoerende afscheidsboodschap van Schubert, die ongeneeslijk ziek is en zich vastklampt aan een gelaten opgewektheid. En 2 maanden later sterft.... Het vinnige Scherzo kan de mineurstemming niet doen keren. Het Rondo Allegretto brengt flarden van het nagelaten lied "Im Frühling" in beeld, waarin blijvend verlangen naar lente, leven en liefde smartelijk- hoopvol weerklinkt: "wo ich einst so glücklich war". In deze muziekintimiteit is S. von Eckardstein een uur lang Schubert, die eeuwige zanger op klavier, zelf geworden. Adembenemende eenvoud in een grootse vertolking!

CD PHAEDRA Classics ROBERT SCHUMANN (1810-1856)

PIANO QUINTET opus 44 PIANO QUARTET opus 47

Uitvoerders: *J. De Beenhouwer*, piano (Robert-Schumann-Preis der Stadt Zwickau), *Panocha String Quartet*

Een onvergetelijk recital van Jozef De Beenhouwer en sopraan Liesbeth Devos maakte intense emoties los met Schumanns Kreisleriana en de aangrijpende "Lenau-Lieder". Het verving de - door ongeval afgelaste - première met het Panocha Strijkkwartet zelf. Eigenlijk dankt deze opname haar ontstaan aan het eerste muzikaal samentreffen van de musici in 2007. Het Panocha strijkkwartet ontstond in 1968 aan het Praagse Conservatorium en is sindsdien wereldberoemd. Dit fijnbesnaard ensemble respecteert uiterst ernstige normen voor repetitieduur en opname. Dat resulteert hier in een uitvoering van topniveau met ongelooflijk warme sonoriteit en overweldigend briljante klankweergave van hoogartistieke kamermuziek. De duidelijke interpretatieve eenheid bij pianist en strijkers geven bezielende adem en vaart aan de uitvoering. Gelijkgestemde muzikale respons tussen de musici onderling is hoorbaar in vele kleine details. De warme toon vol zangerigheid, waarmee de pianist sommige passages haast strelend in de toetsen legt of fluisterend overbrengt naar nog intimistischer klanken, bewonder ik steeds opnieuw. Het strijkersensemble speelt daar prachtig en als vanzelfsprekend op in. De *treurmars* (2e deel van het bekende *Kwintet*) onthult ons Schumann in zijn meest kwetsbare stemmingsmomenten, vooraleer hij naar lyrischer varianten moduleert. De meeslepende cantilene (*Andante cantabile* uit het eveneens bekende *Kwartet*) scheidt dan weer een ander, milder klimaat en biedt rijke harmonieën en mysterieuze, soms huiveringwekkende klanken vol introverte spanning. Bij beide werken geeft Dr.Gerd Nauhaus boeiende commentaar. In alle opzichten mag deze opname beschouwd worden als een weergalozes aanwinst voor de musicofielen. "A thing of beauty is a joy for ever".

Verdiende lof voor dirigent en ensemble bij dit respectvol gedenken. *Górecki's "Kleines Requiem für eine Polka"* herdenkt een Poolse vrouw: eerst mijmerend, dan hartstochtelijk met uitbundige Poolse dansritmes, eindigend op een troostend 'Adagio' en gedempt kloggelui bij unisono uitstervende hoornklanken. Als suggestie voor herinnering, berusting en hoop op wederzien bijzonder geslaagd: een emotioneel aansprekend Requiem. De tonentaal van de "*Litanie con Epitaffio*" van *A. Laporte* - posthume hulde aan zijn vrienden K. Goeyvaerts, R. Baervoets, L. De Meester, N. Rosseau - zal vooral door kenners dankbaar gewaardeerd worden. Mooie instrumentale groepen kleuren deze Litaniën met grafschrift gevoelvol nieuw. *S. Vande Ghinstes* muziek verwijst naar vroegere auteurs. Met o.m. 'Darkness' van Lord Byron doet hij een muzikaal ongewone oproep voor meer warmte en genegenheid. De aardbeving in Haïti maakt zijn *waarschuwing voor het verdwijnen van de menselijkheid* pijnlijk actueel.

Recensie : *Els Baert – Van den Eynde*

POËZIEHOEKJE

"500 gedichten die iedereen gelezen moet hebben" (Meulenhoff)

Op vrijdagmiddag, net na de broodjeslunch, stel ik aan een twintigtal jonge assistenten in opleiding en laatste jaarstudenten geneeskunde, waaronder een drietal Nederlanders, de vraag: "Wie is Ilja Leonard Pfeijffer?" Niemand van deze jonge intellectuelen kon hierop een zinnig antwoord geven, niemand kende dit "enfant terrible" van de Nederlandse poëzie, deze romanschrijver, deze toneelauteur, deze essayist, deze dichtelijke entertainer, genomineerd voor de meest belangrijke Nederlandstalige literatuurprijzen, deze columnist en poëziecriticus voor het NRC Handelsblad, deze oprichter en redacteur van diverse poëzietijdschriften en deze schrijver, die als "singer-songwriter" voor zangeres Ellen ten Damme fungeerde. Klik op Google en je vindt meer verwijzingen dan voor welke modale Vlaamse kunstenaar ook en daarenboven meer dan vijftig foto's. De aanleiding tot het stellen van deze vraag hield verband met de opdracht tot het bespreken van de bundel: "*500 gedichten die iedereen gelezen moet hebben. De canon van de Europese poëzie*" samengesteld door Ilja Leonard Pfeijffer en Gert Jan de Vries en uitgegeven door Meulenhoff, NI.

Het is wel opvallend dat ook Pfeijffer een academicus is (zie onze bespreking van de dichtbundel van Leo Vroman in een voorgaand nummer van Periodiek). Hij was gedurende meer dan tien jaar lid van de vakgroep Griekse en Latijnse talen en culturen van de Leidse Universiteit. Hij promoveerde in 1996 op het proefschrift: *Three Aeginetan Odes of Pindar. A Commentary on Nemean V, Nemean III & Pythian VIII*. Hij is auteur van boeken en artikelen over Pindarus, Bacchylides, Sappho en Anacreon. Twee ludieke anekdotes uit het recente leven van Pfeijffer zijn meer dan het vermelden waard. In juni 2008 fietste de dichter van Leiden naar Gorinchem. Het was de eerste etappe van een fietstocht, uitgerust met een tweedehandse racefiets, een rood-witblauwe Batavus met een groen stuurlint van 95 euro, die hem uiteindelijk in Rome moest brengen. Een dichter in gezelschap van zijn geliefde, een voormalige balletdanseres die nog in Siberië danste, en nu fotografe, gaan op weg voor een reis van meer dan 2000 kilometer. Ze maken de tocht met niet meer dan een creditcard en een fotocamera op zak. Ze komen aan in Rome op 11 juli, maar onderweg verbleven ze in Genua en werden er verliefd op de stad en haar kolkende leven. Pfeijffer woont er inmiddels in het hart van het middeleeuwse stadscentrum, en schreef er zijn eerste toneelstuk in het Italiaans. *De filosofie van de heuvel* is het verslag van zijn wonderlijke reis naar Rome, verlucht met schitterende foto's van

Gelya Bogatishcheva. Een boek dat doet beseffen dat je meer leert van een moeizame beklimming dan van een makkelijke afdaling en zo leert hij van Gelya dat het in dit leven niet gaat om het doel, maar om de weg er naar toe. Of nog "*Onderweg wordt duidelijk dat niet Rome heilig is, maar de liefde.*"

Een tweede anekdote betreft zijn recent uitgegeven boek dat als titel "*Harde Feiten*" draagt. Hierin brengt Ilja Leonard Pfeijffer, de dichter, romancier en "enfant terrible" redding voor mensen die het zo druk-druk-druk hebben dat ze geen tijd meer overhouden om te lezen (Cobra). In dit boek bundelt hij honderd romans van niet meer dan vijfhonderd woorden. Voor Cobra hoorde ik hem de "roma" "De dood komt in Vieselbach" voorlezen. Het was een streling voor het oor en het hernemen van de boodschap in "*De filosofie van de heuvel*" geformuleerd: niet het doel is belangrijk, maar de weg ernaartoe, of "ik was op weg naar Dresden en ik bleef bij toeval in Vieselbach wonen als een gelukkig man."

Terug nu naar de "Canon van de Europese Poëzie". De term "canon" verdient enige verklaring. Volgens Van Dale gaat het in de eerste plaats om een regel, een richtsnoer, een maatstaf voor elementen uit onze cultuur, religie en geschiedenis die van belang zijn om door te geven aan de volgende generaties. In hun "Een woord vooraf" spreken de samenstellers van "...een meetlat, een ijkpunt, het zijn deze (500) gedichten die zijn verankerd in de voorgrond van de literatuur en opgeslagen in de kluisen van dichters en van lezers. Ze definiëren wat poëzie is." De bewering als zou de canon op zich conservatief, elitair en onveranderlijk zijn en aldus de culturele vernieuwing belemmeren, wordt in felle volzinnen tegengesproken: "De literatuurgeschiedenis veranderde terug in het levende organisme dat ze is. Het werd opnieuw een monster van letters, begrippen, klanken en ritmen. Het ademt, het briedt, likt onze handen en laat zijn geursporen op ons achter. Soms verblindt het ons met huid en haar of kotst ons onder. Hoe het ook zij en wat het ook doet, het leeft!" Daarnaast verantwoordt de samenstellers zich voor hun keuze van een "Europese" canon. Niet zeer overtuigend, maar leuk om te lezen is de verantwoording van de auteurs waarom "al die negers en vrouwen van wie we de namen niet kennen" niet en ook "de oude Turken" niet en de "nieuwe Turken" wel werden opgenomen. En hoewel de canon zich door zijn "descriptiviteit" van de prescriptieve bloemlezing onderscheidt (vaststellen-meedelen versus aanvoelen-aanraden), is ook de objectiviteit ervan met subjectieve trekjes gelar-

deerd. Lees maar: “In deze canon staan alle gedichten die beroemd zijn, behalve degene die we niet goed vonden, en geen enkel gedicht dat niet beroemd is, behalve degene die we beter vonden dan beroemde gedichten.”

Wat het aantal opgenomen gedichten per auteur betreft, zijn de allerbeste vertegenwoordigd met één gedicht, een handjevol die nog beter zijn hebben één gedicht extra gekregen en de buiten-categorie-dichters staan in dit boek met drie gedichten. Voor België vinden wij 11 dichters, waarvan drie Franstaligen, Maurice Maerterlinck, Georges Rodenbach en.....U leest het wel: Jacques Brel. Drie van onze dichters krijgen een zilveren medaille (twee gedichten) zijnde Guido Gezelle, Paul van Ostaijen en Hugo Claus. Of *Marc groet 's morgens de dingen*, dat geniaal kattedelletje dat waarschijnlijk onder invloed van een of ander roesmiddel werd geschreven, nu meer verdienste heeft dan het prachtige *Maria Lecina* van de doodgezegen Werumeus Buning, laat ik aan het oordeel van de lezer over. Nochtans zijn onze Noorderburen met 43 genomineerden grandioos, terecht of onterecht, oververtegenwoordigd. Joost van den Vondel en Lucebert zijn hier de gouden medailles (drie gedichten). De niet Nederlandstalige poëzie is vertaald en de originele teksten worden niet opgenomen, wat ik betreurt. Persoonlijk had ik liever de “250 gedichten die iedereen gelezen moet hebben” gezien met naast de vertaling ook de teksten in de oorspronkelijke taal. Poëzie is uiteindelijk “lyriek” en die kan men voelen en beluisteren, zelfs zonder de teksten te verstaan.

Wat doe je als modale poëziefhebber met een turf gedichten van bijna acht honderd bladzijden? Toegegeven, dit leest niet als een roman. Deze halve kilo lyriek is te zwaar voor trein- of buslectuur en onhandig voor op, je weet wel waar mannen hun dagblad plachten te lezen. Ik zal je verklappen wat ik er mee doe. In mijn loopbaan als radioloog en dit van de eerste dag van mijn opleiding af, had ik als vuistregel: “Ik lees iedere dag een wetenschappelijk artikel”, wat zich soms beperkte tot het abstract ervan. Toen ik met emeritaat ging, nam ik als vuistregel: “Ik lees iedere dag een gedicht” en ik doe dit tussen middernacht en kwart na. En niet met een kop sterke koffie, zoals weleer, maar met een glas Aloxe Corton. En niet, zoals weleer, met de blauwe rook van een Partegas cigarillo als een aureool om me heen, maar met de gelukzaligmakende gedachte eraan want 25 jaar geleden ben ik met roken gestopt. En het is niet omdat je gelukkig getrouwd bent, dat het denken aan een vroegere geliefde je geen warm gevoel kan of mag geven.

Oh ja, er is ook nog Gert Jan de Vries, de medesamensteller van de canon. Hij is academicus, dichter, vertaler en inventariseerde het werk van Rutger Kopland, waarover ik graag in een volgende rubriek wens te schrijven.

Tuur de Schepper

BOEKBESPREKINGEN

HET GROTE GESCHIEDENISBOEK VAN VLAANDEREN

Onder redactie van: *HARRY DE KOK*, *GUY MISSOTTEN*, *DRIES VAN DEN ABBEELE* en *RAYMOND VAN UYTVEN*

Uitgever/ Waanders B.V., Zwolle

(NL); www.waanders.nl

2009; 424 blz.; 250 x 325 mm.;

luxe formaat, mooi geïllustreerd

ISBN: 9789040086519

Prijs: 39,95 euro

Bespreker: Albert Baert



Dit boek is geschreven door een groep van Nederlandse en Vlaamse vakhistorici en is bedoeld als een geïllustreerde vulgarisering van de geschiedenis van de geografische gebieden die nu een staatkundige entiteit vormen als Vlaams gewest in België. Inderdaad: de geschiedenis van Vlaanderen valt niet samen met die van het graafschap Vlaanderen uit de Middeleeuwen. Er werd voor een eerder ongewone benadering gekozen: 2000 jaar geschiedenis worden ingedeeld in 25 hoofdstukken, die telkens een bepaalde periode overdekken. De eerste vangt aan in 53 v. Christus en handelt over de Noordelijke gebieden van het Romeinse rijk; de laatste eindigt met de beschrijving van de periode 1980-2000 van het Belgisch koninkrijk. De duur van de gekozen historische perioden varieert sterk; d.w.z. tussen 20 en 500 jaar. Evenwel en terecht wordt meer aandacht en ruimte besteed aan de gebeurtenissen uit de recente geschiedenis. Elk hoofdstuk wordt bovendien ingeleid door een beschrijving van een ‘beslissende’ gebeurtenis uit de geschiedenis van Vlaanderen: dagen, die verdienen verankerd te worden in het collectief geheugen

van Vlaanderen, omdat het bakens zijn, die de belangrijkste ontwikkelingen uit de geschiedenis van Vlaanderen belichten.

De schrijfstijl is vlot, af en toe zelfs humoristisch en speels. De inhoud is dan ook zeer toegankelijk, ook voor de niet-historicus. De zeer overvloedige en zorgvuldig gekozen illustraties, merendeels in kleur, de afwezigheid van voetnota's en de inlassing van korte, op zichzelf staande cursiefjes over historische anekdoten of personen, dragen allen in belangrijke mate bij tot de doelstelling van de auteurs, met name een groot publiek te bereiken.

Te betreuren is de afwezigheid van biografische gegevens over de auteurs, het niet vermelden van de plaats waar de talrijke afgebeelde schilderijen en andere kunstwerken zich heden ten dage bevinden, evenals de niet individuele maar ‘collectieve’ redactie van de bijdragen. Een kleine maar storende detailfout betreft het vermelden van het jaar 1944 als datum van een Guldensporenslagviering in Kortrijk, waarop Koning Albert II en Koningin Paola zijn afgebeeld! Verder valt het moeilijk om het bombardement van Kortrijk in 1943, hoe tragisch ook, te beschouwen als een ‘beslissende’ gebeurtenis uit de tweede wereldoorlog in Vlaanderen. Ik begrijp ook niet waarom Karel Velle als inleider het nodig vindt om zich zo nadrukkelijk af te zetten tegen de ‘mythes’ in de vroegere Vlaamse geschiedschrijving, omschreven als over-gesimplificeerd en staatsnationalistisch, in het bijzonder wat de Vlaamse identiteit en ontvoogdingstrijd betreft.

Al bij al, een zeer verzorgd uitgegeven en interessant boek, dat Nederlanders en Vlamingen, vooral de jongeren onder hen, zal toelaten inzicht te verwerven in de rijke en boeiende geschiedenis van Vlaanderen, en dit op een aantrekkelijke en vlotte manier.

**EEN WERELD OP PAPIER
ZUID-NEDERLANDSE BOEKEN, PRENTEN EN
KAARTEN IN HET
SPAANSE EN PORTUGESE WERELDRIJK (16^{DE}-
18^{DE} EEUW)**

WERNER THOMAS & EDDY
STOLS (eds.)

2009; 450 blz.; 170 x 245 mm;
gebonden; rijk geïllustreerd
Uitgever Acco, Blijde Inkomst-
straat 22, 3000 Leuven

www.uitgeverijacco.be

ISBN 978-90-334-7418-7;

NUR 680

€ 45,00

Bespreker: Piet Hein Jongbloet



Dit boek omvat 21 bijdragen, waarbij de lezer wordt ondergedompeld in de vrijwel onbekende wereld van Spanje en Portugal in de XVe – XVIIIe eeuw. Men maakt kennis met, wat de auteurs noemen, een ‘eerste mondialisering’, ingeluid door de ‘*Monarchie catholique*’ (1580-1640). Deze dynastieke, politieke en ideologische constructie van de toenmalige katholieke koningshuizen in Spanje, Portugal, Frankrijk en Savoie streefde er naar de zich uitbreidende wereld onder katholieke controle te krijgen en te handhaven. Spanje onder Filips II was de eerste Europese mogendheid, die in drie andere continenten aanwezig was, nl. Zuid en Noord Amerika, Afrika en Azië. Bovendien verwierf het intensieve contacten met Indië, China en Japan. De Nederlanden vormden toen één geheel en maakten intrinsiek deel uit van de ‘*Monarchie catholique*’, onder het gezag van één en dezelfde landsheer, de Habsburgers Karel V en Filips II.

In de zuidelijke gewesten groeide vooral Antwerpen uit tot het epicentrum van de boekdrukkunst. Vóór de Noord-Zuid scheiding vond de helft van de totale boekproductie in Europa, en dus in de toenmalige wereld, plaats in de Nederlanden, waarvan 80% in het zuiden. Allerhande nieuwe technieken voor het drukken en illustreren werden hier ontwikkeld. Het was de aankondiging van de Gouden Eeuw van Antwerpen. In 1518 of 1519 was Luthers erfgoed reeds verspreid in geheel Antwerpen, nauwelijks enkele maanden na de proclamatie van zijn 95 stellingen over de aflaten. De reformatie van Luther en Calvijn kon zich juist daar ook zo snel vestigen en verspreiden. Antwerpen werd de wieg van het protestantisme.

Dit veranderde na de herovering van de calvinistische steden Brugge, Gent, Brussel, Mechelen, en ten slotte Antwerpen (1585) door Alexander Farnese. Na de tachtigjarige oorlog volgde de Vrede van Münster (1648) met de Noord-Zuidscheiding, en de bekende *brain drain* naar het Noorden de zeer ernstige crisis in het Zuiden als gevolg. Toch kon Antwerpen zich als typografisch centrum handhaven, dit dankzij de superioriteit van het geproduceerde drukwerk, een goed ontwikkeld distributienetwerk en de nog aanwezige internationale afzetmarkt op de Iberische markten. Hetzelfde gebeurde ook in Brussel, Leuven, Gent, Douai en Rijsel. Gezien het toenemend repressieve optreden van de katholieke kerk en de contrareformatische activiteiten van de centrale overheid was wel een aanpassing nodig, omdat de reproductie van reformatische pamfletten werd verdrongen naar de clandestiniteit. Al snel legden de spionnen van Filips II een smokkelnetwerk bloot, dat verboden literatuur van Frankfurt en elders

naar Antwerpen bracht. Gelegen in de Spaanse Nederlanden, was deze stad uitermate geschikt als doorvoerhaven. Alvorens per schip naar Spanje te worden gebracht werden deze werken er vertaald in het Latijn, Spaans of Portugees, maar ook het Grieks, Hebreeuws, Syrisch en Aramees. Allerhande christelijke devotionele literatuur (gebedsboeken, missalen, catechismussen, brevieren enz.) vonden ook ruim baan naar de Iberische wereld en hun koloniën, o.a. Indië, Japan en de Filippijnen.

In de 21 bijdragen buigen zich 23 internationaal gerenommeerde historici over deze handel in drukwerk uit de Zuidelijke Nederlanden. Zij ontlede de verspreiding van de Zuid-Nederlandse technologie en kennis inzake het drukken van boeken, gravures en kaarten in Amerika en Azië. Zij werpen een licht op de kennisverspreiding via collectievorming in de Nieuwe Wereld. Belangrijk zijn de hoofdstukken over Christophe Plantin, de Fransman met sympathieën voor het nieuwe geloof, en over de Moretussen en Plantin's. Hij bleef er - met een kleine onderbreking in Leiden - vierendertig jaar als zaakvoerder van zijn ‘*Officina Plantiniana*’, of ‘*De Gulden Passer*’. Hij wist deze uit te bouwen tot de grootste drukkerij en boekhandel van de stad. Vóór de Spaanse Furie in 1576 was hij de voornaamste exporteur naar het Iberisch schiereiland en mede daardoor bereikte zijn carrière een absoluut hoogtepunt. Plantin's keuze voor specifieke lettertypen, kapitalen en ornamenten was bepalend voor de esthetische evolutie van de westerse boekdrukkunst. Zij vormden de basis voor de zestiende en zeventiende-eeuwse typografie in de Nederlanden en geleidelijk schakelden de Spaanse (en Nieuw-Spaanse) drukkerijen over op het Antwerpse model. Na de Spaanse Furie stopte de zo lucratieve handel met Filips II van dag op dag en moest hij zijn bedrijf aanpassen, onder meer door productie van meer luxueuze boeken, kaarten, atlanten en technisch-cartografische werken, o.a. de eerste moderne atlas het ‘*Theatrum Orbis Terrarum*’ van Ortelius. Ondertussen waren ook in de Noordelijke Nederlanden nieuwe drukkerijen opgestart en uitgerust met de beste drukapparatuur. In de tweede helft van de zeventiende eeuw waren de meeste wetenschappers en onderzoekers er ook actief. Het culturele leven in het Zuiden kende een drastische achteruitgang, hetgeen ook zijn invloed deed gelden op de handel in drukwerk. Antwerpen verviel tot een regionaal centrum dat geleidelijk werd overschaduwd door Brussel, waar de drukkers zich meer toelegden op de nieuwste literaire bestsellers van Cervantes, Lope de Vega en Quevedo. De Gouden Eeuw van Antwerpen was definitief voorbij! Het Plantin-Moretuscomplex werd op 17 juli 2005 opgenomen in de lijst van het Werelderfgoed van de Unesco – het enige in de Benelux en één van de vijf in Europa – waardoor verder onderzoek mogelijk blijft. Van dit archief moeten nog 45 meter registers en documenten worden geanalyseerd en ontsloten!

Andere hoofdstukken behandelen de relaties van de Portugese en Spaanse ‘kolonies’ in de Zuidelijke Nederlanden (vooral Antwerpen en Leuven) en van de Vlaamse ‘kolonies’ in Portugal en Spanje. Intrigerend is hoe deze Vlaamse immigranten, meestal ambachtslieden uit het drukkersvak, om begrijpelijke redenen gevisieerd bleven door de inquisitie. Generaties lang bewaarden velen hun verboden literatuur betreffende het nieuwe geloof in hun koffers of scheepslading.

Verder volgen nog een paar hoofdstukken over de vroegste Zuid-Nederlandse atlaskaarten en vertaalde traktaten over

artillerie, oorlogsvoering en vestingbouw uit de Spaanse Nederlanden. Niet verwonderlijk, zo lezen wij, omdat die juist aan de top stonden van de moderne gebastioneerde vestingbouw. Zij gingen de Fransen en maarschalk Vauban daarin met jaren vooraf.

Kortom, een zeer mooi en rijk geïllustreerd boekwerk, veelal goed geschreven en met zeer veel wetenswaardigheden! De beide redactieleden zijn of waren verbonden aan de subfaculteit 'Geschiedenis van het Iberisch schiereiland en Latijns-Amerika' te Leuven en Antwerpen, waar zij verschillende onderzoeksprojecten leiden.

SLUIT ZE OP ... Jongeren in de criminaliteit 1400 tot nu

ROMAIN VANLANDSCHOOT

2008, 295 blz., 160 x 240 mm,
78 zwart wit illustraties, foto's en portretten

Uitgeverij Davidsfonds n.v., Blijde
Inkomststraat, 79, 3000 Leuven

ISBN 978 90 5826 539 5

€: 27,50

Bespreker: Rik Quintens



Dit boek gaat over een interessante brok geschiedenis betreffende jongerenproblematiek en kinderbescherming in de Nederlanden en daarbuiten. In zijn nawoord concludeert de auteur: *“Zes eeuwen zijn er nodig geweest. Lange tijd heeft men geworsteld om aan de noodzakelijke tucht, dwang, discipline en sanctie in hun brutale verschijningsvormen een volwaardige pedagogische dimensie te geven. Deze uitdaging is blijven bestaan. In de oude tuchthuizen heersten veelal een fysieke terreur en een repressieve mentaliteit. Aan het begin van de twintigste eeuw, de eeuw van het kind overigens, proclameerde men de voorrang van de opvoedkundige praxis. Elke nieuwe wet heeft de praxis willen bevestigen en verfijnen. Wij zijn derhalve nog altijd onderweg”*.

De auteur begint zijn verhaal in het Brugge van de 15^{de} eeuw met veel armoede, bedelarij en landloperij. De magistraat Vives, speelde er een belangrijke rol. Hij schreef er zijn werk: *‘De subventione pauperum’*, waarin hij nadrukkelijk stelt dat een goed hospitaal behoorlijk voedsel moet geven aan de zieken, dat een aantal behoeftigen moet kunnen worden gevoed, dat jongens en meisjes er een opvoeding moeten krijgen en dat zwakzinnigen en blinden er beschutting moeten vinden. Vives nam ook deel aan de oprichting van de Bogaerdenschool, die onder het toezicht stond van het Brugse stadsbestuur om de bedelarij en landloperij onder jongeren te bestrijden.

Een plakkaat van Keizer Karel V van 7 oktober 1531 bracht de kosten van de armenzorg volledig ten laste van de gemeenten, hoewel zij daartoe niet in staat waren. De bevrijdingsoorlog in de Nederlanden tussen de Noordelijke provincies en Spanje gaf aanleiding tot allerlei ongeregelde zaken, waarbij kinderen en jongeren betrokken waren. Er werd melding gemaakt van zestien- tot achttienjarige die in verband met diefstallen en overvallen op de pijnbank werden gelegd en op de brandstapel eindigden. Ter bestrijding van armoede waren vooral twee nieuwe kloosterorden in de weer: Jezuïeten en Ursulinen. Zij deden dat o.m. door het inrichten van zondagscholen.

Dirk Volkertsz Coornhert, schrijver en theoloog, publiceerde zijn werk: *‘Boeven. Tucht ofte middelen tot vermindering van schadelicke ledichgangers’*. Op 5 mei 1587, ter gelegenheid van de stichting van een groot armenhuis voor duizend bedelaars, vaardigde Paus Sixtus zijn Bulle uit *“Quamvis infirma”*. Toen burgemeester Hooft van Amsterdam het tuchthuis opgerichtte was er een sterke aangroei van bedelaars en benden. Door de grote toevloed van klanten was hij verplicht te stellen dat Holland en de andere provincies hun last niet mochten afschuiven op de stad Amsterdam, die niet de middelen daarvoor had. Koning Filips II besloot tot strenge repressie van de ketterij. Minderjarige kinderen van vrouwen, die van hekserij waren verdacht, werden op de brandstapel geworpen. Er was nauwelijks ruimte voor enige vorm van bewijs. Minderjarigen werden veroordeeld tot de galeien of tot arbeid in de overzeese wingewesten.

Via de stichting van *‘l’Hôpital des Pauvres’* voorzag Lodewijk XIII van Frankrijk een aparte opsluiting voor minderjarigen, met strenge discipline. Vincent de Paul ijverde voor verzachtende invloed voor veroordeelden en vooral minderjarigen. Het vorstelijk absolutisme van Lodewijk XIV bleek uit zijn zeer harde strijd tegen criminaliteit, bedelarij en landloperij. Het *‘Hôpital Général’*, een combinatie van hospitaal en gevangenis, werd opgericht op 13 april 1656. Een jaar later telde het reeds viertot vijftienduizend behoeftigen met dwangarbeid en sobere maaltijden als enig vooruitzicht. Jean Baptist Colbert had de Franse Marine onder zijn bevoegdheid en voerde een meedogenloze strijd tegen de zoutsmokkelaars. De *‘Gabelle’* of zoutbelasting was een van de belangrijkste inkomsten van het Franse koninkrijk. Zoutsmokkelaars waren soms arme lieden en kinderen. Een politiereglement voorzag in de juiste afvoerwegen naar Marseille, waar de geketende veroordeelden naar de galeien werden gebracht. Er was in die tijd wel bekommernis over een wet betreffende de volksscholen van priester Charles Déma en Jean Baptist de la Salle. De Zonnekoning volhardde echter in de boosheid door bedelaars en landlopers te bestrijden, zich beperkend tot de leeftijd boven twintig jaar. Voor de jongeren volstond een geseling en een galeistraf tot vijf jaar, waardoor hij zijn oorlogsvloot kon bemannen. Paus Clemens XI verzette zich tegen het feit dat minderjarigen in de gevangenis werden geworpen. Voltaire, die de opvattingen van Rousseau deelde, schreef in 1773 zijn *“Traité sur la tolérance”*, waarin hij wilde afstappen van de middeleeuwse rechtsprocedures bij ondervraging, strafmaat en strafuitvoering.

Jeremy Bentham had eveneens kritiek op het Britse gevangeniswezen. Hij was van oordeel dat opvoeding meer dan straf op zijn plaats was. Ook in de Oostenrijkse Nederlanden werd door Keizer Jozef II een gerechtelijke hervorming doorgevoerd. Hij gaf Goswin de Fierlant de opdracht strafrecht en strafprocedures te herzien. Op 1 oktober 1795 werden de Zuid-Nederlandse gewesten aangehecht bij Frankrijk. Zij vielen zo onder de Franse revolutionaire wetgeving, die meteen de breuk inhield met het ancien régime.

Generaal Johannes Vanden Bosch had een koloniaal verleden en zocht een oplossing voor de groei van de armoede in de steden in ontginning van de Drentse veengronden. Hij voorzag vijf kolonies voor twee categorieën: de zogenaamde werkwilligen en beroepsbedelaars naast

onverbeterlijke vagebonden. Dit initiatief oogstte veel succes en werd in Brussel nagevolgd met gelijkaardige kolonies in Wortel en Merksplas. Ducpétiau was van oordeel dat in bedelaarshuizen een scheiding volgens leeftijd moest doorgevoerd worden. Hij schreef een groot werk: *‘Des progrès en l’état actuel de la réforme pénitentiaire’*.

Na de staatsgreep van Bonaparte op 9 november 1799 werd de code civil goedgekeurd op 21 maart 1804 en de code pénal op 22 februari 1810. In dit laatste wetboek was een belangrijke bepaling weggevallen en dit kon nare gevolgen hebben, namelijk wat sedert het Romeins recht in het ancien régime behouden was gebleven: de absolute onverantwoordelijkheid van de min-zevenjarigen. Met Jeremy Bentham en Pestalozzi zou voor minderjarigen opvoeding stilaan de voorrang op straf krijgen.

De nieuwe grondwet van het Koninkrijk der Nederlanden van 24 augustus 1815 voorzag armenzorg en bestrijding van criminaliteit als een zaak van nationaal belang. Tussen 1845 en 1847 zaten 26.427 kinderen en adolescenten in gevangenissen en bedelaarskolonies. De Gentse hoogleraar en rector Jacques Joseph Haus zorgde ervoor dat de bedelarij en de vagebondage in het Belgisch strafwetboek niet meer strafbaar werden gesteld (1866). Mary Carpenter, die de problematiek van kinderen in gevangenissen in Engeland behartigde, legde er nadruk op dat het absoluut noodzakelijk was de gevangenissen en hervormingsinstellingen grondig te reformeren. De Italiaanse priester Giovanni Bosco bekommerde zich om de jeugd in armoedige industriewijken en schreef zijn *“Sistema preventivo nell’educazione della gioventù”*.

Jules Le Jeune, jurist en socioloog had vooruitstrevende opvattingen over jeugdrecht. Op 24 oktober 1887 werd hij minister van justitie in de Belgische regering. Volgens hem moesten bedelarij en landloperij van jongeren worden bestreden met administratieve maatregelen. Voor de minderjarigen hield dit verplichte heropvoeding tot eenentwintig jaar in. Zij werden niet meer verwezen naar het gevangeniswezen, maar naar de administratie van *“bien-faisance”*. Minister Henry Carton de Wiart liet de wet van 1912 goedkeuren, de zogenaamde eerste jeugdbeschermingswet.

Op 19 mei 1914 werd de wet op het lager onderwijs goedgekeurd, waardoor de schoolplicht langer werd tot veertien jaar. Dit had belangrijke sociale gevolgen omdat jongens en meisjes niet meer konden arbeiden of bedelen. Onder invloed van Sigmund Freud en Alfred Adler werd de kinderpsychiatrie ook in de heropvoedingsinstellingen ingeschakeld. Tijdens wereldoorlog II zijn jongeren onder de achttien jaar via jeugdorganisaties en ronseling in Duitse legerdienst gegaan. In november 1944 werd een *‘Bijzondere Sectie der Onvaderlandsche Jonge Lieden’* in Ruiselede ingericht met de duidelijke richtlijn: *“Aan onze minderjarigen dient op het stuk van burgerzin en vaderlandsliefde een opleiding gegeven te worden, die van hen goede burgers zal maken. Het personeel van uw gesticht dient door u voorgelicht te worden omtrent de patriottische opvoeding die aan onze minderjarigen gegeven moet worden. Van uw personeel zult gij eisen dat het in zijn doen en laten van een vaderlandsliefde van een goed allooi blijkt geeft zonder in enig bekrompen nationalisme te vervallen”*.

Op 20 maart 1959 werd de *verklaring van de rechten van het kind* door de algemene vergadering van de Verenigde Naties unaniem aangenomen. Op 19 september 1963 deponeerde Piet Vermeylen de definitieve ontwerp tekst, een synthese van vijftien jaar voorbereidend werk. De wet werd uiteindelijk op 8 april 1965 goedgekeurd en wordt beschouwd als een van de grote hervormingen van het jeugdrecht.

In een laatste hoofdstuk behandelt de auteur o.m. de problemen die zijn ontstaan door de gebrekkige staatsvorming met de onduidelijke bevoegdheidsverdeling tussen federale justitie en gemeenschappen (jeugdbescherming als persoonsgebonden materie). Een arrest van het Grondwettelijk Hof van 13 maart 2008 vernietigde de bepalingen van het jeugdsanctierecht, opgenomen in de wetten van 2006. De federale overheid had haar bevoegdheid overschreden, door de voorwaarden waaronder een minderjarige een gesloten instelling mag verlaten te bepalen. Alleen plaatsing ervan komt haar toe, de uitvoering ervan hoort bij de gemeenschappen.

Na ieder hoofdstuk volgen enkele bladzijden met voetnoten en een register van de eigennamen.

ETHIOPIA: past / forward

AÏDA MULUNEH

2010; 143 blz.; 240 x 250 mm;

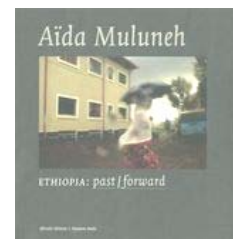
Fotoboek

www.roularta.be; www.africalia.be

ISBN 978-90-8679-200-9

Prijs: € 29,00

Bespreker: Karin Ponette



Dit boek stelt het werk voor van de Ethiopische Aïda Muluneh. Zij werd in 1974 geboren in Ethiopië en heeft veel van de wereld gezien. Zij kijkt vanuit die achtergrond naar haar land en volk, hoewel zij echte wortels mist en als een nomade leefde. Zij verhuist van Jemen naar Engeland, waar ze haar kinderjaren doorbracht, later naar een internaat op Cyprus om uiteindelijk in 1985 een thuis te vinden in Canada. Zij heeft gewerkt als freelance fotograaf, onder anderen voor “The Washington Post”.

Volgens kunstcriticus Simon Njami geeft fotografie ons de illusie dat we een beetje vat hebben op de externe wereld. Foto's vormen een dagboek en zijn spiegels. Ze zijn een element van identiteit.....of nog, een oneindige zoektocht waar ‘onsterfelijkheid’ centraal staat als een gesofisticeerde illusie. Aan de hand van enkele ideeën uit het gedachtegoed van Merleau-Ponty geeft Njami op heldere en gestructureerde manier een filosofische toelichting bij de fotografie van Muluneh.

De Britten zijn vooral sinds de 19^e eeuw doorgedrongen tot dichtbij het machtscentrum van Ethiopië. Tot op heden is in het stadscentrum van Addis Abeba ook de Italiaanse invloed nog aanzienlijk. Bij het doorbladeren van het fotoboek vallen mij vooral de religieuze symbolen op van zowel de christelijke traditie als van de islam. Dit biedt een wat vreemdsoortige indruk van geassimileerde mengcultuur. Verder vindt men ook Semiotische symbolen uit het Amhaars, de officiële taal van bedrijfswereld en overheid. Op het Arabisch na, is dit ook de meest gesproken Semitische taal. Verder vindt men er ook politieke symbolen uit het communisme: na de omverwerping van

de keizer in 1974 kwam het land immers onder communistisch bewind tot 1991.

Er zijn verschillende donkere foto's met schaduwen. Als je weet dat in Ethiopië het tekort aan elektriciteit een groot probleem is en dat er vaak gedurende maanden op wisselende dagen geen elektriciteit is, dan is het geen wonder dat dit ook een weerklank vindt in de foto's. Verder is de armoede erg zichtbaar op de foto's van oudere mensen. Elk gezicht heeft zijn eigen verhaal en rimpels, als pagina's van een boek.

Kortom, het gaat hier om de rijke ervaring van een veelzijdig auteur, die op een originele manier in de foto's is verweven.

P.S. Africalia is een niet-gouvernementele non-profitorganisatie, grotendeels gefinancierd door de Belgische staat.

HET SINTERKLAASBOEK

EUGENIE BOER en JOHN HELSLOOT

2009; 352 blz.; 125 x 170 mm; harde kft; rijk geïllustreerd

Uitgeverij: Waanders B.V., Zwolle (NL); www.waanders.nl

ISBN: 9789040086489

Prijs: 14,95 euro

Bespreker: Albert Baert



Sint-Nicolaas, de legendarische bisschop van Myra, die zoveel wonderen verrichtte, is nu Sinterklaas geworden: een kindervriend, die niet meer uitsluitend bij de Rooms Katholieke Kerk hoort, een soort pretheilige, die je mag vereren zonder dat het hoeft. Hij hoort nu bij eenieder, die in hem geloven wil: jong en oud, groot en klein. Hij verschijnt uitgebreid op televisie en in de bioscoop.

In dit handige, prachtig geïllustreerde en zeer verzorgde boek, uitgegeven in een klein handig formaat, worden meer dan 300 korte bijdragen gebundeld over deze beroemde figuur uit de West Europese geschiedenis. Volgende thema's worden achtereenvolgend behandeld: de verering van en de legendes over Sint-Nicolaas; Sint-Nicolaas tijdens de reformatie; de evolutie van Sint-Nicolaas tot Sinterklaas; de figuur van zijn helper, Zwarte Piet; de reis van Sinterklaas vanuit Spanje naar Nederland; de intocht; Sinterklaas en de commercie; pakjesavond; Sinterklaas in ons allemaal en de ontwikkeling van Santa Claus.

Dit is een verrassend, humoristisch, vlot geschreven en in alle opzichten leuk boek. Ouders en grootouders zullen er onbepakt inspiratie en stof in vinden voor vrolijke en boeiende babbeltjes of bedverhalen voor hun (kleine) kinderen, en vooral kleinkinderen gedurende de spannende weken, voorafgaand aan 6 december. Warm aanbevolen!

HET WELZIJSBELEID IN VLAANDEREN

MIEKE VOGELS

2009; 192 blz.; 170 x 240 mm. paperback;

Uitgeverij LannooCampus, Naamse steenweg 201 3001 Leuven

ISBN: 9789020985757; NUR 752

€ 19,95

Bespreker: Piet Hein Jongbloet



Mevr. Mieke Vogels is een bekend personage in het Vlaamse landschap. Zij studeerde politieke en sociale wetenschappen aan de Universiteit van Antwerpen en in 1985 werd zij volksvertegenwoordiger voor Agalev/Groen. Sindsdien is zij lid van de Commissie Welzijn en Gezondheidszorg. Vanaf 1999 tot 2003 was zij minister van Welzijn en Gezondheidszorg en daarna lector aan de Erasmushogeschool Brussel. In feite, een ideaal curriculum om dit overzicht over het 'Welzijnsbeleid in Vlaanderen' te behandelen, zo kan men wel zeggen.

Politici uit de traditionele partijen – en Agalev/Groen moet men daartoe toch rekenen – hebben schoorvoetend en zeer achterdochtig de gang naar autonomie van de Gemeenschappen gade geslagen. Eens minister van de Vlaamse regering voelen ze zich wel als een vis in het water. Maar het woord 'Vlaanderen' krijgen ze nauwelijks over de lippen, behalve haastig gevolgd door 'België'. Het fundamentele verschil tussen de Nederlandse en Franstalige visies, "dat nooit is weggewerkt en de vernieuwing van de Wet op de jeugdbescherming van 1965 nog steeds bemoeilijkt" (blz.79), brengt hen niet op de barricaden om alle dubbelzinnigheden, overlappingsen en onhelderheden op te heffen in de bevoegdheidsverdeling van de Belgische constructie.

Wanneer men afstand neemt van deze tunnelvisie, dan kan men in dit voortreffelijk overzicht toch heel wat interessante gegevens aantreffen betreffende het huidige reilen en zeilen van het zorgbeleid in Vlaanderen. Met name demografische ontwikkelingen, ongelijke toegang tot de zorg en vooral de organisatie ervan komen aan bod. *Interculturalisering* is voor de auteur veel belangrijker dan het *integratiedenken*, laat staan de zeer specifieke noden in dit verband voor Vlaanderen. De bespiegelingen over *vermarkting* van de zorg, de positie van en de problemen rond de mantelzorg, en verder over wie de infrastructuur betaalt en wie de zorg zijn interessant. De wensen zijn talrijk, maar "de enorme factuur achter die nobele doelstelling en de budgettaire schaarste verklaren waarom dat voorlopig een droom blijft" (blz. 47). Van een Vlaamse politica, die jaren lang minister is geweest, zou men meer transparantie en krachtiger oplossingen verwachten!

In volgende hoofdstukken worden de boeiende historiek van de zorg voor personen met een handicap (II), integrale jeugdhulp (III), en tevens de uitdagingen voor de toekomst (IV) geschetst. Ook de evolutie van de preventieve kindercare en ten slotte, het meer algemene zorgbeleid met regionale dienstencentra, de semi- en residentiële voorzieningen voor ouderen, de plaats en taak voor de OCMW's en ACW's (centra voor algemeen Welzijnswerk), teleont-haal diensten, gezins- en relatiebegeleiding, enz. worden uit de doeken gedaan. Helaas, steeds stoten wij op onduidelijkheden en strubbelingen tussen de federale (o.a. de uitkeringen) en de gemeenschapsbevoegdheden.

Kortom alle aspecten van het welzijnswerk en de indrukwekkende reeks van voorzieningen komen aan bod en daarom is dit een interessante gids voor eenieder die ermede in aanraking komt.



Voor ons ligt een nieuwe, grondige studie over de geldstromen van Vlaanderen naar Wallonië voor wat betreft de sociale sector gedurende de jaren 2003-2007. Deze studie wil een antwoord zijn op de steeds opnieuw en afwisselende verdachtmakingen van officiële zijde aangaande deze geldstromen, zoals: **dat** zij alleen op veronderstellingen en 'omslagsleutels' zouden berusten; **dat** zij objectief verklaarbaar zouden zijn; **dat** zij nu aan het afnemen zouden zijn; **dat** zij in het verleden ook, maar dan in omgekeerde richting, zouden hebben bestaan; **dat** zij in andere landen nog groter zouden zijn; **dat** zij tussen Limburg en West-Vlaanderen 'ook' zouden bestaan; **dat** zij in elk federaal land normaal zouden zijn; **dat** er veel dringender problemen van sociaal-economische aard op te lossen zijn; en tenslotte als geen van deze vluchthevels nog voldoet: **dat** het er uiteindelijk allemaal niet toe doet, als de 'solidariteit' maar wordt gered! Met een recente manipulatie van de gegevens probeerden de RIZIV-cijferaarers zelfs te argumenteren dat de geldstroom in de ziektekostenverzekering van noord naar zuid minimaliseerde en zelfs omgedraaid was.

De onderzoekers in deze studie beperkten zich tot de geldstromen in de sociale sector, omdat hiervoor officiële cijfers ter beschikking zijn. Deze transparantie is veel minder het geval in andere domeinen, zoals deze via de financiering van gemeenschappen en gewesten, de federale begroting en de staatsschuld, waar de gegevens moeilijker te achterhalen zijn, dan wel te interpreteren. De auteurs nodigen daarom iedereen ook uit om eventuele fouten in hun opzet regel per regel en tabel per tabel op te sporen, en hen erop te wijzen.

In **Deel I** worden (1) de **definities** besproken, o.a. van een transfer = het verschil tussen bijdragen en uitkeringen van het Gewest. Daarna volgen (2) de **afbakening** van het onderzoeksgebied, enerzijds in de sociale zekerheid (**SZ**), met name, kinderbijslagen, werkloosheid, pensioenen, geneeskundige verzorging, uitkeringen voor ziekteverzekering, arbeidsongevallen, beroepsziekten, en anderzijds in de sociale bijstand (**SB**), met name, OCMW's, inkomensgaranties voor ouderen en tegemoetkomingen aan personen met een handicap; (3) het **bronnenmateriaal**; (4) de **uitkeringen per gewest**. Volgens de auteurs hebben al deze gegevens een 'zeer hoge nauwkeurigheidsgraad'. (5) de **bijdragen per gewest**, afkomstig van de werknemers, de zelfstandigen en de federale overheid, weer opgesplitst in 'staatstoelagen' en zogenaamde '*alternatieve financiering*'. Hier reizen specifieke moeilijkheden doordat de gegevens over de bijdragen van de zelfstandigen niet konden worden verkregen en dat alleen landelijke bedragen ter beschikking waren, niet opgesplitst per gewest. Voor de bijdragen van de federale overheid en de 'alternatieve financiering' was zelfs "elke logica zoek".

De auteurs hebben deze moeilijkheden omzeild met een kunstgreep, die zij ook legitimeren. Zij baseren zich op het geheel van de personenbelasting, gewogen voor het Gewest. Ten slotte worden (6) **de transfers** in de **S.Z.** en de **S.B.** gepresenteerd in een lange reeks tabellen.

In **Deel II** wordt gepoogd om de betekenis van de geldstromen zo objectief mogelijk te duiden, uitsluitend op grond van feitelijke gegevens. In **Deel III** worden de resultaten samengevat. Hier blijkt dat er geen sprake is van een 'omkering van de geldstromen', zoals de 'RIZIV-cijferaarers' ons hebben willen doen geloven. In de SZ was er tijdens de periode 1990-2003 zelfs een trendmatige stijging, die nog fors toenam in 2004, met daarna een zekere stabilisatie, maar verre van een omkering. Ook voor wat de SB betreft zijn de transfers uit Vlaanderen nog elk jaar toegenomen, namelijk met 30% t.o.v. 2003, en naar Brussel zelfs met 77%. Voor de maatschappelijke integratie via de OCMW's wordt 60 tot 70% van de uitkeringen door de Vlamingen betaald. Voor mensen, die in de grootste ellende leven, verzamelen een twintig duizend edelmoedige medewerkers jaarlijks 6 miljoen € bij elkaar in heel Vlaanderen voor de 11.11.11. actie. Maar dit bedrag wordt door Vlaanderen tweemaal per dag gestuurd naar Wallonië en Brussel. Niet uit 'solidariteit' maar wettelijk verplicht op straf van boete en gevangenis! De auteurs maken enkele bespiegelingen over wat met dit jaarlijkse miljardenverlies voor Vlaanderen – dat andere landen bespaard blijft! - zou kunnen gerealiseerd worden. Terwijl de projecten 'Vlaanderen in actie' en 'Vlaanderen vooraan in de eerste vijf regio's van Europa' wegwijnen. Bijzondere aandacht is nodig voor het probleem van de vergrijzing dat zich in 2010 aankondigt, 65 jaar na 1945! "Dit gaat om **een maatschappelijke impact van een nog nooit geziene breedte en diepte.**" Aan de hand van de resultaten van de Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV) voorspellen de auteurs dat zonder splitsing van de SZ, de Vlamingen in de periode 2010-2014 **niet minder dan 27 miljard € zullen moeten overdragen naar Wallonië en Brussel.** Bij een onmiddellijke en volledige splitsing van de jaarlijkse uitgaande stroom (4,7 miljard € in 2007), zou dit bedrag in 2011 zelfs al niet meer volstaan om de toegenomen kosten voor de vergrijzing in Vlaanderen te betalen. Nadien loopt het tekort verder op tot 1,1 miljard € in 2014 of bijna 3% van de sociale uitgaven in Vlaanderen. Er is dus geenszins sprake van omkering van de geldstromen door de vergrijzing! De Vlamingen zullen geen geld meer hebben om solidair te zijn, tenzij zij zich zelf beroven van 27 miljard €, enkel in de periode 2010-2014. Het zal absolute noodzaak zijn de solidariteit in Vlaanderen te versterken. Het Belgisch niveau blijkt voor politieke en sociale beslissingen steeds duidelijker een ramp voor de Vlamingen. De provincies zijn er te klein voor en Europa te groot. Voor de Vlamingen is het Vlaams niveau het best geschikt en niet-splitsing van de S.Z. zal de druk op het uiteenvallen van het land verhogen. De auteurs eindigen zeer streng: "De verantwoordelijkheid van de Vlaamse politici, werkgevers, vakbonden, wetenschappers en media, die de Vlamingen dom gehouden hebben, is verpletterend." Anderzijds moet worden vermeld dat deze niet-eenvoudige studie werd uitgevoerd door een aantal idealistische, niet-bezoldigde lieden in hun vrije tijd. In een beschaafd land was zij reeds lang 'in opdracht van' en door officiële instanties, zoals het Rekenhof, uitgevoerd. Daarom verdienen deze onderzoekers onze waardering!

50 JAAR GROEIEN IN VERTROUWEN

**Van Dominiek Savio Instituut tot
Dienstencentrum GID(t)S 1958-
2008**

*MICHEL NUYTENS (hoofdredac-
teur)*

2008; 228 blz; 252 x 220 mm

Uitgever: Dienstencentrum GID(t)S
en Davidsfonds Uitgeverij NV,

Blijde-Inkomstraat 79, 3000 Leuven

www.davidsfondsuitgeverij.be

ISBN 978 90 5826 571 5

NUR 680

€ 27.50

Bespreker: Jan Van Meirhaeghe

In 1958 werd het Dominiek Savio-instituut voor spastische kinderen op het kasteeldomein Mariasteen opgericht. Vijftig jaar later is dit uitgegroeid tot een Dienstencentrum GID(S), een multidisciplinair centrum, waar expertise op het vlak van zorg, onderwijs, wonen en arbeid wordt aangeboden aan personen met een handicap. Naar aanleiding van het vijftigjarig bestaan werd dit boek samengesteld en de geschiedenis beschreven met de evolutie naar het huidig dienstencentrum.

Het eerste deel is een kroniek waarin de hoogtepunten van de instelling worden beschreven met enkele merkwaardige feiten, figuren en voorvallen. Het tweede deel bevat getuigenissen van mensen die bij het instituut nauw waren betrokken of er hun stempel op hebben gedrukt, vooral personeelsleden, (ex-)leerlingen en bewoners. De vele, vaak zeer persoonlijke, getuigenissen en de talrijke trefende foto's maken van het boek een uniek document en een warme herinnering, vooral voor al wie met het Dominiek Savio Instituut te maken heeft gehad of van dicht of van ver nog heeft. Deze benadering zorgt er voor dat ook de buitenstaander, die geïnteresseerd is in de zorg voor personen met een handicap, kan meekijken van op de eerste rij.



HET SPEL VAN DE WAANZIN OVER GEKTE IN FILM EN THEATER

Museum Dr. Guislain / Filmfestival Gent

2008; 172 blz.; formaat: 270 x 220 mm

Uitgever: Roularta Books

www.roulartabooks.be

ISBN 978 90 8679 178 1

NUR 670

Prijs: 30 euro

Bespreker: Jan Van Meirhaeghe

Dit boek is het resultaat van een samenwerking tussen het museum Dr. Guislain te Gent en het Filmfestival Gent. In feite gaat het om de catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling die plaats vond van 4 oktober 2008 tot 12 april 2009 in het museum Dr. Guislain. De tentoonstelling toonde schilderijen, filmfragmenten, beeldhouwwerk, en affiches uit tientallen collecties uit binnen- en buitenland. In samenwerking met het Filmfestival Gent werd een DVDbox samengesteld met een selectie van de langspeelfilms waarvan op de tentoonstelling ook fragmenten getoond werden.

Waanzin is taboe maar fascineert mateloos. Deze ambivalente houding zet aan tot spel: we fantaseren, ontvluchten en dollen er op los. In het spel worden ondraaglijke dilemma's en complexe paradoxen toonbaar. Kunst vindt inspiratie in datgene wat mensen bedreigt, verscheurt en verontrust, maar ook plezier en genot verschaft. Theater en film verbeelden ondraaglijke vragen, mogelijke oplossingen en onmogelijke werelden. Het spel van waanzin verkent de grensgebieden tussen theater, film en waanzin. Archetypische figuren als de nar, de hysterische vrouw en de gevaarlijke gek passeren de revue. Maar de tentoonstelling stelt ook de vraag naar het theatrale van de waanzin en belicht de scène als plaats voor gekte, ritueel en genezing.

Vijf essays behandelen de complexe relatie tussen de kunst/ kunstenaars en de psychiatrie. Het zwaartepunt ligt bij film en theater, maar er zijn ook stukken over schilderkunst en poëzie. Men staat stil bij portretten van narren en gekke vorsten, bij schilderijen met bordeelscènes en bij figuren zoals Frankenstein, Dr. Caligari en acteurs zoals Jack Nicholson en Woody Allen.

Het boek is rijk geïllustreerd met kunstwerken en voorwerpen uit meer dan veertig collecties uit binnen- en buitenland. Jammer van de wel erg storende taalfouten (vooral d-t fouten).

Van Dr. Lieve Van Ermen

Aan Periodiek-VGV

24 december 2009

Persbericht LDD: Ziekenfondsen mogen zich niet verrijken ten koste van patiënten en huisartsen

LDD neemt het niet dat de ziekenfondsen dit jaar een bonus zullen ontvangen, omdat ze moedwillig het preventieel van het globaal medisch dossier van de huisartsen hebben tegengewerkt. In de begroting van 2009 was 21,1 miljoen euro uitgetrokken om het medisch dossier op te waarderen. Maar daar is geen cent van uitbetaald, omdat de verzuilde ziekenfondsen ruzie blijven maken over wat wel en wat niet in dat dossier moet komen. Maar door dat getreuzel kunnen de ziekenfondsen wel een bonus opstrijken, omdat ze de uitgaven zozegzeg helpen 'onder controle te houden'.

Lieve Van Ermen: "Het is ronduit schandalig dat de mutualiteiten op die manier de gezondheidszorg in feite schade toebrengen, en er nog worden voor beloond. Deze globale medische dossiers belangen vooral de Vlaamse huisartsen en patiënten aan. Het zijn vooral de Vlaamse artsen die hun patiënten op die manier beter begeleiden, en die nu weer hun beloning door de neus zien geboord. Het is duidelijk dat hier weer de verschillende aanpak van de eerstelijns gezondheidszorg in Vlaanderen en in Franstalig België aan de grondslag ligt. Het is geen toeval dat de weegschaal weer in het nadeel van Vlaanderen overhelt."

Te veel macht, te veel geld

LDD klaagt al langer aan dat de ziekenfondsen in de gezondheidszorg te veel macht en bovendien ongecontroleerde macht hebben. De politieke spelletjes die de christelijke, socialistische, liberale en onafhankelijke ziekenfondsen nu spelen worden alleen op de kap van de Vlaamse eerstelijns geneeskunde gevoerd.

Lieve Van Ermen: "De bonussen voor de ziekenfondsen moeten meteen worden afgeschaft. Het gaat helemaal niet op dat de ziekenfondsen een rechtstreeks belang hebben bij het al dan niet opnemen van budgetten, alsof zij de gendarmen zijn van de gezondheid van de mensen. Als er overschotten worden geboekt kunnen die ofwel naar de volgende begroting van volksgezondheid worden doorgeschoven, of naar de schatkist terugvloeien. Maar de verkapte politieke organisaties die de ziekenfondsen zijn, hebben daar allerminst recht op. Bovendien worden de medico-mutualistische onderhandelingen op die manier ondermijnd, en staat het RIZIV dat de echte vertegenwoordiger is van de overheid, er weer voor spek en bonen bij."

Van Senator dr. Louis Ide

Aan Orde van geneesheren, Nationale Raad,
de Jamblinne de Meuxplein 34-35, 1030 Brussel

Cc VGV

Brussel, 15 februari 2010

Betreft: taal artsen

Geachte collega

Naar aanleiding van een discussie in de Belgische Senaat blijkt dat een arts maar één van de landstalen machtig moet zijn wanneer hij naar België migreert en zich hier als arts vestigt. Dit kan er echter voor zorgen dat sommige artsen niet op voldoende wijze met hun patiënt kunnen communiceren. Dit lijkt mij echter zeer belangrijk in het kader van de arts-patiëntenrelatie waarvan de taal de hoeksteen is.

Daarom vraag ik de Orde van Geneesheren of een arts die zich in een bepaalde regio vestigt de talen van de regio machtig moet zijn? In concreto betekent dit eigenlijk dat een buitenlandse arts die slaagt in het op te richten examen zich hier kan vestigen en praktijk uitvoeren in de regio die taalkundig correspondeert met het afgelegde examen. Of nog anders gesteld, een Nederlandstalige arts die zich in Mons vestigt, moet zijn patiënt in het Frans te woord staan. Net zoals een Franstalige arts dit moet doen in Brugge.

Vindt de Orde het deontologisch verantwoord dat een hoogopgeleide arts zijn patiënten niet te woord kan staan in een taal die de patiënt machtig is? Vanzelfsprekend rekening houdend met het feit dat de patiënt, die zich in een bepaalde regio tot een arts wendt, mag verwachten dat hij door die arts in de taal van de regio zal geholpen worden. Net zoals een arts verbonden aan een MUG-dienst onderworpen is aan de verplichting de patiënten te woord te staan in de taal van de patiënt, als die MUG-dienst in een regio opereert die een andere taal hanteert dan de moedertaal van de arts. Ik meen trouwens dat de Orde in dit laatste voorbeeld al uitspraken deed.

Maar volgt de Orde mijn redenering voor bovenstaande casussen? Met andere woorden, bevestigt de Orde zijn brief van 17/05/2008 aan Onkelinx waarin u de minister verzoekt de opportuniteit van een voorafgaande taaltest te onderzoeken? Dit is immers van belang, want uit de vragen die ik mevrouw Onkelinx stelde naar aanleiding van de toelating van buitenlandse artsen, antwoordde zij dat ze onder andere de Orde zou betrekken in het organiseren van het examen.

Met de meeste hoogachting,

Dr. Louis Ide

Van Guido Ghekiere

Aan Periodiek VGV

21 februari 2010

Waarde redactie,

Wanneer een of ander Vlaams-Brabants bestuur een "ethnische" *misstap* begaat, zijn de Vlaamse kranten meestal te klein om dit nieuws uit te vergroten, eventueel belachelijk te maken en/of te bekritisieren. En niet altijd onterecht trouwens.

Wanneer Franstalige Brusselse ministers de tweetaligheid van en in Brussel blijven ondergraven (cf. Cerexhe in *Le Soir* van 18/02) wordt deze permanente strategie in de meeste Vlaamse kranten zelfs onvermeld gelaten en zeker niet bekritiseerd.

Dat de gelijkberechtiging in Brussel van Nederlandstaligen en Franstaligen, door Cerexhe en co nooit verheven is geworden tot een na te streven politiek doel, doet twijfelen aan de hoofdstedelijke functie van Brussel.

Anderzijds wordt bij de meeste Vlaamse dagbladredacties blijkbaar zelfs niet nagedacht over de correcte invulling van het begrip "hoofdstedelijke functie" en de daarmee verbonden federale dotaties (Beliris e.a.).

De après-BHV zou zeer bitter kunnen worden.

Guido Ghekiere
gghekierebru@gmail.com

Van Willy De Waele

Aan de heer Jean-Luc DEHAENE
Koninklijk Oprachthouder

Cc Periodiek VGV

Geachte heer,

Voor zover nodig vestig ik uw aandacht op de grondwettelijke indeling van de federale staat in gewesten, gemeenschappen en taalgebieden die territoriaal afgebakend zijn (de eerste 5 artikelen van de grondwet) en op het arrest nummer 73/2003 van het Grondwettelijk Hof van 26 mei 2003 (schending van de artikelen 10 en 11 van de grondwet).

De kieskring B H V, zoals georganiseerd door de wet van 13 december 2002, staat haaks op deze grondwettelijke indeling.

De oplossing ligt nochtans voor de hand en is kristalhelder: de Kamer van Volksvertegenwoordigers keurt de wet goed die reeds op 7 november 2007 door de Kamercommissie goedgestemd is.

Iedere andere benadering is strijdig met de fundamentele beginselen van een democratisch geordende rechtsstaat; een meerderheid beslist en de minderheid dient zich daar bij neer te leggen.

Indien de Franstaligen zich er niet kunnen bij neerleggen en, na het circus van de belangenconflicten, beroep doen op de alarmbel-procedure zullen zij, en zij alleen, verantwoordelijk zijn voor de gevolgen ervan.

Wat deze procedure betreft vestig ik er de aandacht op dat deze enkel kan worden ingeroepen indien $\frac{3}{4}$ van een taalgroep zich benadeeld acht. Ik daag de Franstaligen uit aan te tonen op welke wijze zij zouden benadeeld worden bij de splitsing van de kieskring; geen enkel recht wordt hen ontnomen.

Er wordt enkel een einde gesteld aan de voorrechten voor de Franstaligen in de Vlaamse rand, die zich weigeren te integreren en de taal en de cultuur te aanvaarden van de woonplaats die zij vrij gekozen hebben.

Uw opdracht is in dit kader dan ook zonder voorwerp omdat deze enkel kan en zal leiden tot "oplossingen" die de homogeniteit en integriteit van het Vlaams grondgebied en van het Nederlandstalige karakter van de Vlaams-Brabantse gemeenten zullen blijven bedreigen en de kiem in zich dragen van nieuwe conflicten.

Uw opdracht is het tastbare bewijs dat een rechtmatige en redelijke politieke doelstelling niet meer met respect voor de grondwet in een democratisch georganiseerde samenleving kan gerealiseerd worden.

Uw opdracht betekent dat de overheid de grondwet negeert en de eigen rechtsregels en het arrest van het Grondwettelijk Hof niet hoeft te respecteren om de voorrechten van een Franstalige kaste te behoeden en zelfs uit te breiden. Mag dit "systeem" dan nog verwachten dat burgers en de ondergeschikte besturen er zich bij neerleggen? Burgers hebben rechten en plichten, maar dat geldt ook voor de overheid.

Ten slotte vestig ik uw aandacht op een tekst van de hoofdredacteur van Le Soir in De Morgen van 26 maart 2010, ik citeer: "**een democratie vereist dat alle leden van samenleving volgens dezelfde principes en wetten behandeld worden**", einde citaat.

Met deze terechte vaststelling voor ogen kan ik u, Koninklijke oprachthouder, maar één raad geven: geef deze nutteloze opdracht terug aan het staatshoofd en nodig de Kamer van Volksvertegenwoordigers uit het voorliggende wetsvoorstel **onverwijld** goed te keuren.

Deze brief maak ik ter informatie over aan de Vlaamse federale volksvertegenwoordigers en aan de voorzitters van de Vlaams partijen.

Hoogachtend

Willy DE WAELE
Burgemeester

Olivier Maingain vergeleek de Vlaamse regering gisteren nog eens met het naziregime, naar aanleiding van de beslissing van minister Geert Bourgeois om balorige burgemeesters - die weigeren de wet tot te passen - niet te benoemen. De Vlaamse partijen eisten van de leider van Maingain, Didier Reynders (MR), dat hij afstand nam van die uitspraak. Reynders vertikt dat. En schaamt zich daar niet voor.

Guy TEGENBOS - DE STANDAARD - 01/04/10

Wanneer gaat er aan de andere kant van de taalgrens eindelijk eens een generatie politici opstaan die de Fransdolle extremisten niet naloopt maar klaar en duidelijk *ça suffit* durft zeggen. Een generatie die onze Franstalige vrienden voor eens en voor altijd duidelijk maakt dat er in dit land al decennia lang een taalgrens bestaat, met duidelijk afgebakende taalgebieden. Dat men in dit land mag gaan wonen waar men dat maar wil ... op voorwaarde dat men respect opbrengt voor de grondwettelijke structuur van dit land.

Kristof SIMOENS - HET NIEUWSBLAD - 06/04/10

Wie ergens te gast is maar de basisregels van de beleefdheid negeert en geen respect opbrengt voor de rechten van de gastheer en voor wat hij belangrijk vindt, moet niet verbaasd zijn als hij op ongastvrij gedrag stoot.

Guy TEGENBOS - DE STANDAARD - 06/04/10

Le flamand est appelé à disparaître, c'est une langue confidentielle qui n'intéresse personne dans le monde.

JOURNAL FRANCOPHONE D'OPINION - 08/04/10 (<http://flamingants.skynetblogs.be/post/7798369/246-francisation>)

Diversiteit:

Wanneer men het over diversiteit heeft gaat het eigenlijk over gelijke kansen. Geslachten, godsdienst, leeftijd, volk, functiebeperking of seksuele geaardheid mogen geen belemmering zijn voor het ontplooiën van een individu binnen de maatschappij. Diversiteit en inter-culturaliteit heten een verrijking te zijn voor een volk en land.

En dan gaat dit hier vooral over opname van allochtone medeburgers in de lokale gemeenschap. De globalisering heeft er niet enkel voor gezorgd dat communicatie en economie zich als de lucht en het water over de aardkloot verspreiden maar bracht ook een hele volksverhuizing met zich mee.

De globalisering slaat dan op wat de autochtone bevolking nu doet met de aanpassing aan deze nieuwe situatie. Diversiteit kan en is zeker een mogelijkheid tot verrijking van een gemeenschap maar enig maatwerk en regeling is zeker op de plaats, want anders dreigt een Tsunami.

Geschiedenis

Toen Noah met zijn ark weer de Aarde raakte, op de top van een bergketen tussen Turkije en Armenië, begon waarschijnlijk een diaspora waar nooit meer een einde aan kwam. Volgens de Bijbelse overlevering speelde dit verhaal zich af meer dan 10.000 jaar vóór onze tijdsrekening.

Maar Noah was slechts een kleine jongen vergeleken bij de man die schuil ging onder de "schedel van Dmanisi". Deze voorouder van de "Homo Erectus" zou 1,8 miljoen jaar geleden geleefd hebben in de streek van Tbilisi, het geboorteland van Stalin. Tot onlangs ging men ervan uit dat onze voorouders Afrika pas verlieten zo'n 1 miljoen jaar geleden. Maar de man uit Dmanisi was dus al een tijdje eerder op stap. Nihil novi sub sole dus wanneer het over volksverhuizingen en globalisering gaat.

En wanneer wij dan enkel naar Vlaanderen kijken dan was het in onze regio de laatste 2000 jaar toch een komen en gaan van Kelten, Germanen, Romeinen, Franken en ga zo maar door, om van Spanjaarden, Oostenrijkers en andere Nederlanders nog te zwijgen.

Eigenlijk hebben wij de globalisering in ons bloed zitten. En qua leren omgaan met andere volkeren heeft de Belgische staat ons nog wat geholpen.

Het leven van elke dag

In Leiden hoorde ik onlangs op een studiedag dat in Nederland 1 op 10 inwoners van allochtone origine is en dat er in Amsterdam 184 verschillende nationaliteiten werden geregistreerd. Hollanders menen zich steeds de strafsten. Wel, Brussel haalt meer dan 200 verschillende populaties.

Vlaanderen zou zo ongeveer 5% allochtonen binnen de grenzen hebben. Het is een bekend gegeven dat de spreiding binnen onze gemeenschap niet zeer gelijkma-

tig is en dat men op meerdere plaatsen terecht van overlast spreekt.

In onze eigen praktijk in de Vlaamse Rand rond Brussel halen wij zo 1 op 5 wat betreft de ingeschreven patiënten van vreemde origine tegenover de lokale bevolking. Het gaat meestal over Europeanen van Noord naar Zuid en van West naar Oost. Maar ook Afrikanen van boven en ook steeds meer van onder de Sahara komen op bezoek terwijl eveneens Aziaten en Zuid-Amerikanen op de drempel staan.

Van de patiënten die werken als leerkracht in de eigen gemeente hoor ik dan weer dat soms slechts één van de 24 leerlingen van de klas thuis Nederlands praat en dit vertelt ook hun collega die in Anderlecht staat. Ja, dit is geen correcte verdeling meer. De leerkrachten durven hun eigen kinderen niet meer naar het lokale klasje sturen!

Dit brengt ons ook bij de problematiek van de Brusselse scholen van het Nederlandstalig onderwijs waar in sommige humanioraklassen meer dan 80% van de studenten Franstalig zijn. Is dit misschien ook geen vorm van transfer?

En denk vooral niet dat die Franstaligen bij ons komen om Nederlands te leren! Neen, deze Franstalige ouders wensen degelijk onderwijs voor hun kinderen, het Nederlands is vlot meegenomen, en dit betalen wij Vlamingen uit onze eigen zak, terwijl onze kinderen geen plaats in de klas vinden.

In de eigen artsenpraktijk wensen wij nu een jonge huisarts op te leiden en ja hoor, de helft van de kandidaten zijn van allochtone origine. Dit is best verrijkend voor Vlaanderen, maar hun kennis van de Nederlandse taal is echt ontoereikend. Dit is slechts gedeeltelijk de eigen schuld maar des te meer gaat de overheid in de fout die de regelgeving voor het verwerven van de nieuwe nationaliteit veel te laks stelt.

Recent leerde ik, ook weer in Nederland op een studiedag over diversiteit in de gezondheidszorg, hoe streng de regelgeving daar is betreffende de kennis en gebruik van de Nederlandse taal. Je krijgt daar pas de nationaliteit en de kans om in een beroep te stappen na bewijs van grondige kennis van het Nederlands!

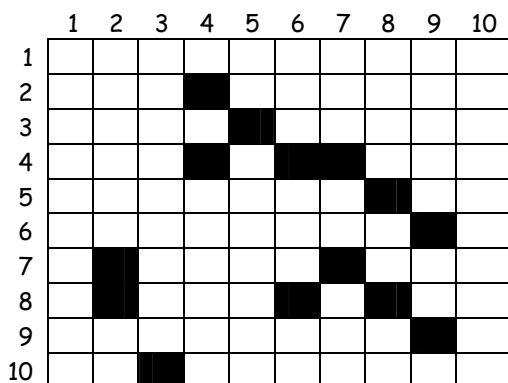
Besluit

Leve de diversiteit, maar geef ons nog even de tijd. Het is immers allemaal wat snel gegaan en een en ander is er nog steeds niet klaar voor. In Nederland staat men een stuk verder, is de verhouding allochtonen - autochtonen nog scherper dan in Vlaanderen. Maar daar leren alle kandidaten minstens degelijk Nederlands en met succes. Hoe komt het toch dat men hier bij ons weer achter blijft?

Waarom hebben de nazaten van Lodewijk XIV en Napoleon Bonaparte het hier nog steeds voor het zeggen en wordt de grondige kennis van het Nederlands nog steeds als een bijkomstigheid beschouwd?

HOMO LUDENS

KRUISWOORDRAADSEL



Dit kruiswoordraadsel werd ingezonden door
Prof. Dr. Dirk Lahaye

Oplossing vorig nummer:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	S	B	E	S	T	O	S	I	S
2	R	■	L	B	C	■	S	P	E	K
3	S	O	E	■	L	A	T	I	■	I
4	M	■	P	R	E	M	I	E	S	■
5	E	P	H	■	R	■	A	R	T	S
6	D	A	A	R	O	M	■	P	U	L
7	I	V	R	■	M	■	Z	I	J	D
8	C	L	I	M	A	X	■	N	I	E
9	I	O	T	A	■	Y	■	B	■	U
10	■	V	E	S	A	L	I	U	S	■

HORIZONTAAL

- 1 Bij deze beroepsziekte lijdt je aan zware buikkrampen
- 2 Voorzetsel - Precancereus letsel
- 3 Bijwoord - Roep in de bergen
- 4 Voorzetsel - Geneesheer (afk)
- 5 Zakoverblijfsel - Rivier in Nederland
- 6 Sterkste zintuig van de hond
- 7 Chelator voor zware metalen - Bedrag
- 8 Meisjesnaam - Muzieknoot
- 9 Benarde omstandigheid
- 10 Buitenaards wezen - Man met syndroom van Marfan

VERTICAAL

- 1 Vetafbraak
- 2 Betrekking hebbend met lucht - Internationale telecommunicatie
- 3 Oorzaak van de verarming van Vlaanderen
- 4 Spaakbeen
- 5 Recipe - Met betrekking tot de endeldarm
- 6 Arkbouwer - Bevel - Tweede persoon enkelvoud (Fr)
- 7 Misselijk (Eng) - Titanium - Liefde in de middeleeuwen
- 8 Thailand - Loofboom - Landbouwwerktuig
- 9 Krijggewoel - Voegwoord
- 10 Betrekking hebbend met de opperhuid

Wie maakt ook een ontwerp met woorden (gedeeltelijk medische thema's) en zwarte vakjes? Inzendingen zijn nog steeds welkom via brief of per e-post: Redactie Periodiek, VGV, Ergo de Waellaan, 3 - bus 14, 2100 Deurne-Antwerpen - info@vgv.be

GEDICHT

Ik zie niets.
Waar is het licht?
Het is helemaal zwart
voor mijn gezicht.
Ach, ach wat ben ik dom!
Ik heb mijn boerka andersom.

Jan Dockx

BHV*

wijs: Yesterday... (The Beatles)

BHV...

Brabants' wiegende weidenzee,
moet wijken voor de Brusselstee
met een Franstalig pedigree.

Francofone agressie wint alweer,
Vlaamse vijgen verliezen keer op keer.

BHV...

De nachtmerrie van CD & V,
bedreiging van de wereldvree:
wat doet men daar in Gods naam mee?

Weeral kijken de "Belgen" op ons neer.
Voor wanneer het gezamenlijk Vlaams
verweer?

BHV...

Waarom zegt de Waal op alles "nee"?
Hij wil verwend en nooit tevree
uit de Vlaamse taart steeds 'n groter snee.

Wanneer die vijf minuten Vlaamse moed?
Of wordt weer een vernedring uitgedroefd?

BHV...

't wordt voor Vlaanderen weeral slappe thee
nog een belangconflict of twee
en 't is voorgoed gedaan ermee.

V.V.

* Hekellied ingezonden door een VGV-lid

Bescherming op elke leeftijd



Het enige Europese bedrijf
dat zich uitsluitend toelegt op vaccins


sanofi pasteur MSD
vaccines for life

www.spmsd.com